

Národní muzeum v přírodě

výroční zpráva
2021

Národní
muzeum
v přírodě

výroční zpráva 2021

Národní
muzeum
v přírodě

Hanácké
muzeum
v přírodě

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Vysočina

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

Národní
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

Národní muzeum v přírodě	4
ÚVODNÍ SLOVO GENERÁLNÍHO ŘEDITELE	4
VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU	6
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	11
POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE	12
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	13
ČINNOST ŘÍDÍCÍCH A PORADNÍCH ORGÁNŮ	15
ČLENSTVÍ PRACOVNÍKŮ V ODBORNÝCH KOMISÍCH A ORGANIZACÍCH	20
VĚDA A VÝZKUM	25
EDIČNÍ ČINNOST	34
SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI	36
PROPAGACE	43
NÁVŠTĚVNOST	48
GRANTY A DOTACE	50
PROFILOVÉ ÚKOLY	54
EKONOMIKA	56
METODICKÉ CENTRUM PRO MUZEA V PŘÍRODĚ	64
Hanácké muzeum v přírodě	68
Muzeum v přírodě Vysočina	76
Muzeum v přírodě Zubrnice	90
Valašské muzeum v přírodě	102
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	129

ÚVODNÍ SLOVO GENERÁLNÍHO ŘEDITELE

Vážené dámy, vážení pánové,

do roku 2021 jsme vstupovali s nadějí, že se v celé společnosti zlepší epidemiologická situace související s nemocí Covid-19, která v předešlém roce výrazně omezila návštěvnost a ovlivňovala činnost a hospodaření naší kulturní instituce.

Bohužel zůstalo Národní muzeum v přírodě (dále jen NMvP) v důsledku protiepidemických vládních opatření první čtyři měsíce roku 2021 pro návštěvníky uzavřeno. Ke změnám v programové nabídce pak nuceně došlo znovu v závěru roku. Přesto návštěvnost v roce 2021 vzrostla oproti roku 2020 téměř o čtvrtinu a došlo tak k významnému znovunavýšení příjmů do rozpočtu. To považujeme za velmi dobrý výsledek roku, za kterým je

skryta kreativní práce všech našich odborných a programových pracovníků, kteří se zasloužili o prezentaci muzea novým, neotřelým a velmi nápaditým způsobem. Dále se dle našeho názoru ukázala výhoda být muzeem v *přírodě*, neboť ta oproti jiným památkám návštěvníky více přitahovala.

Každopádně zkušenosti nasbírané v předešlém „covidovém“ roce nám pomohly rychleji se vyrovnat s nestandardní situací. Naši pracovníci dokázali vymyslet další možnosti a najít cesty, jak s návštěvníky komunikovat a přitažlivým způsobem jim prezentovat obyčejový rok alespoň prostřednictvím on-line prostoru. Sledovanost všech čtyř složek NMvP na sociálních sítích nadále rostla a tak se nám podařilo uchovat si povědomí a přízeň u návštěvníků v době, kdy nemohli muzeum osobně navštěvovat.

Přesto pro naše muzeum zůstává živý kontakt s návštěvníky nenahraditelný a směřuje k němu nejen programová, ale i veškerá investiční činnost týkající se jak údržby stávajících muzejních objektů, tak tvorby a realizace nových projektů. V roce 2021 se naše investiční úsilí zaměřilo především na opravy střech vytypovaných expozičních a provozních objektů ve všech složkách NMvP, zabezpečení sbírek NMvP, transfery staveb a dostavby areálů, zlepšení podmínek pro návštěvníky a v neposlední řadě např. výkup fojtství v Jasenné, které bude v budoucnu samostatným objektem in situ sloužícím pro návštěvníky.

Největším dílem, na němž již několik let pracujeme, je výstavba areálu Kolibiska – čtvrté části Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

O tom, že NMvP má mimořádný odborný a řemeslný potenciál ve svých pracovnících, svědčí skutečnost, že v roce 2021 získalo celou řadu prestižních ocenění za odbornou rekonstrukci národní kulturní památky Libušín, vyhořelé v roce 2014 a znovuotevřené v roce 2020. Jednou z nich byla také hlavní cena prestižní soutěže Gloria musaealis v kategorii Muzejní počin roku.

NMvP se dle své zřizovací listiny zaměřuje primárně na sbírkotvornou a vědecko-výzkumnou činnost ve svých sběrných oblastech. Od svého založení v roce 2018 pokrývá značnou část území ČR od západu k východu a napomáhá zvyšování odborné úrovně ve všech svých složkách. Důležitým počinem v tomto směru bylo v roce 2021 např. zařazení sbírkových předmětů Hanáckého muzea v přírodě do Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR.

NMvP působí v řadě oborových a odborných sdružení a organizací, spolupracuje s univerzitními a akademickými pracovišti a řadou kulturních institucí, ústavů a organizací po celé ČR. V roce 2021 se NMvP prostřednictvím svého Metodického centra podílelo na přípravě nadnárodní nominace *Ruční výroby skla* do *Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO* a na globální reflexi systému zápisů do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO.

V roce 2021 byla zpracována *Směrnice o organizaci dobrovolnického programu v NMvP*. Program vznikl teprve v roce 2016 a máme zájem jej rozvíjet ku prospěchu provozu muzeí, a ještě vyšší spokojenosti návštěvníků.

Rok 2021 byl rokem aktivním, obdobím tvůrčích počinů, k nimž nás inspirovala celosvětová pandemická situace a také dobou příprav a práce na nových rozsáhlých projektech, jejichž výsledky budeme sklízet v dalších letech.

Ing. Bc. Jindřich Ondruš
Generální ředitel

Národní muzeum v přírodě získalo do správy fojtství v Jasenné

Do správy Valašského muzea v přírodě (dále jen VMP) přibyl v dubnu roku 2021 nový skvost roubené lidové architektury – patrové Mikuláščíkovo fojtství v Jasenné u Vizovic. Jedná se o národní kulturní památku, která byla po několik staletí v držení jediné rodiny, od jejichž přímých potomků stát stavbu včetně přilehlého pozemku vykoupil. Stavba zůstane na původním místě, projde rekonstrukcí včetně vybudování zázemí pro návštěvníky a personál a vznikne zde expozice vztahující se k životu na usedlosti a k instituci fojtství (fojt byl dědičný rychtář), jež byla zrušena společně se zrušením roboty v roce 1848.

Podpis smlouvy o převodu fojtství mezi vlastníky a NMvP

Nová zastupující ředitelka Muzea v přírodě Zubrnice

Ředitelka Muzea v přírodě Zubrnice (dále jen MPZ) Mgr. Ivana Mikulecká nastoupila v létě 2021 na mateřskou dovolenou. Dne 3. listopadu převzala její funkci Ing. Věra Kmoníčková z Litoměřic. Je zkušenou manažerkou v oblasti kultury a na novou pracovní pozici přišla s vizemi dalšího fungování a všestranného rozvoje muzea, které začala ihned po nástupu naplňovat.

Předání funkce mezi Ivanou Mikuleckou a Věrou Kmoníčkovou

Sbírka Hanáckého muzea v přírodě zapsána do CES

Významným mezníkem v historii Hanáckého muzea v přírodě (dále jen HMP) se stal 13. prosinec 2021, kdy byla sbírka HMP zapsána do Centrální evidence sbírek (dále jen CES) Ministerstva kultury ČR. Muzeum se tak po dlouhých dvaatřiceti letech stalo oficiálně plnohodnotnou muzejní institucí. V současné době sbírka obsahuje 316 položek. Zapsané předměty jsou většinou národopisné povahy, převážně z oblasti Litovelska a Olomoucka, a pokrývají období 19. století a první poloviny 20. století. V dalších letech se muzejní sbírka bude dále zpracovávat a rozšiřovat dle zákona č. 122/2000 a souvisejících předpisů.

Lis na tvarůžky – jeden z předmětů nově zapsaných do sbírky

Vzkříšení zapomenutého odkazu českých Němců

MPZ se v roce 2021 spojilo s několika partnery v Ústeckém kraji, aby společně zrealizovali dva výjimečné počiny, při nichž připomněli odkaz jeho původních obyvatel a rozproudili debatu nad ztraceným dědictvím i česko-německými vztahy. Ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem byla přímo ve středu města instalována venkovní expozice *Hřbitov na ulici* – působivá přehlídka německých náhrobků vykopaných na rumišti v troskách jednoho ze zubrnických mlýnů. Na konci roku 2021 muzeum vydalo ve spolupráci s Archivem města Ústí n. L. *Průvodce po zaniklých obcích, osadách a samotách pod Bukovou horou* (více viz kapitoly *Ediční činnost* a *Muzeum v přírodě Zubrnice*). Ačkoliv projekty řeší místní dějiny, odrážejí širší aspekty problematiky česko-německých vztahů. Muzeum jejich prostřednictvím probouzí zájem o novodobou historii a posiluje v tomto ohledu svou pozici důležité paměťové instituce v regionu.

Hřbitov na ulici před Muzeem města Ústí nad Labem

Na Veselý Kopec se po dlouhých letech vrátili mistři sekernického řemesla

Expoziční areál Veselý Kopec je znám mimo jiné uceleným souborem technických staveb na vodní pohon. I kvalitní dubové dřevo, ze kterého se zhotovují vodní kola a hřídele, po letech podlehne zkáze. Proto byly již v roce 2020 zahájeny přípravy ke zhotovení a osazení nového vodního kola a hřídele pro vodní olejnu. Práce se ujal zkušený sekernický mistr František Mikyška společně se svým synem Petrem. Dne 26. května 2021 se nové vodní kolo olejny poprvé roztočilo. V závěru roku se dočkal i vodní mlýn. Sekerníci Mikyškové započali práce spojené s opravou pohonu a mlýnské technologie. Ještě v prosinci vyrobili nové vodní kolo, hřídel a drobné součástky mlýnského složení. V návštěvnické sezóně 2022 budou návštěvníci Veselého Kopce moci opět obdivovat poctivou řemeslnou práci v podobě dvou osazených dubových vodních kol na vrchní vodu.

Mlynářské a sekernické řemeslo bylo prezentováno i pro návštěvníky muzea

Zdařilá rekonstrukce shořelého Libušína několikanásobně oceněna

Náročná rekonstrukce národní kulturní památky Libušín na Pustevnách po ničivém požáru v roce 2014 byla dokončena v roce 2020. Následně byla oceněna jak odborníky, tak veřejností, prostřednictvím několika prestižních cen. Rekonstrukce Libušína byla vyhlášena *Muzejním počinem roku* v soutěži *Gloria musaealis* (Asociace muzeí v galeriích ČR). Důraz kladený na tradiční technologie ocenila generální ředitelka Národního památkového ústavu (dále jen NPÚ) cenou *Patrimonium pro futuro* a Česká národopisná společnost (dále jen ČNS) *Čestnou cenou pěti rudých růží*. Počin dále ohodnotili hejtman Zlínského kraje a premiér České republiky cenou *Grand prix Patria Nostra*. Realizační tým zaznamenal úspěch také v celostátní soutěži *Stavba roku* – oceněn byl mimořádný přístup k obnově památky. V soutěži *Stavba roku Zlínského kraje* muzeum získalo cenu *Grand Prix arch. Pavla Nováka 2020*. Mezi další ocenění patřilo první místo v soutěži veřejných sbírek *Máme vybráno*, cena *Nejlepší z realit* vyhlašovaná Asociací pro rozvoj trhu s nemovitostmi a restaurátorovi Lud'ku Dvořákovi byla udělena cena *Opera Civitatem 2021 – Cena Jože Plečnika* za zásluhy o uchování a obnovu kulturního bohatství.

Ocenění
za obnovu Libušína

Konference k 11. výročí zápisu vesnických masopustních obchůzek a masek z Hlinecka na *Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*

Muzeum v přírodě Vysočina (dále jen MPV) vloni připomnělo 11. výročí jednoho z prvních českých zápisů na prestižní seznam UNESCO (akce se původně měla konat v roce 2020 u příležitosti 10. výročí, z epidemiologických důvodů byla odložena). Muzeum při té příležitosti uspořádalo dne 9. listopadu 2021 konferenci pod záštitou České komise pro UNESCO. Mezi pozvanými účastníky byli vedle zástupců Ministerstva kultury ČR (dále jen MKČR) a dalších institucí samotní aktéři obchůzek spolu se starosty obcí s masopustní tradicí. Přednesené referáty prezentovaly výsledky výzkumů zaměřených na vývoj obchůzek v uplynulém desetiletí, ale také připomenuly přípravu nominačního návrhu či samotné koncepty ochrany nemateriální kultury.

Konference k 11. výročí zápisu
vesnických masopustních obchůzek do UNESCO

samotné koncepty ochrany nemateriální kultury. Cílem konference bylo nejen připomenutí výročí zápisu, ale především zhodnocení toho, zda, případně jak, skutečnost zápisu na seznam ovlivnila vnímání a podobu obchůzek.

Masopustní a velikonoční programy pouze on-line

Přetrvávající epidemiologická situace a vládní opatření neumožnily uskutečnit žádný z plánovaných masopustních a velikonočních programů jednotlivých muzeí. Tato skutečnost vedla k tvorbě originálních forem on-line prezentací na webových stránkách a sociálních sítích. Každé muzeum po celou masopustní dobu s přesahem do doby postní a velikonoční přibližovalo lidem nespočet lidových tradic formou vyprávění, fotografií, videí a podcastů. Návštěvníci webu si podle videonávodů mohli upéct tradiční masopustní či velikonoční pečivo. Prudký nárůst zájmu o náš web a sociální sítě byl dokladem, jak moc masopustní a velikonoční atmosféra muzeí v přírodě návštěvníkům chyběla.

Príspevek na Facebooku k prípravě velikonočních videoreceptů

Obnova střech v Národním muzeu v přírodě

Národní muzeum v přírodě (dále jen NMvP) provedlo rozsáhlé výměny střešních krytin, které byly ve špatném nebo havarijním stavu, ve všech svých organizačních složkách. V HMP byla vyměněna břidlicová střecha Kameníčkově gruntu, na Vysočině byly obnoveny ručně štípané šindelové a doškové krytiny celkem na devíti objektech v památkové rezervaci Betlém Hlinsko a v areálu Veselý Kopec. V Zubrnících prošla obnovou střecha na třech objektech. Celková hodnota výměn činila více než deset milionů korun. Velká část byla hrazena z dotace MKČR. Projekt významným způsobem přispěl k rychlé obnově a ochraně objektů, které jsou kulturními památkami.

Výměna střešní krytiny na Kameníčkově gruntu v HMP

Proběhla další etapa přípravy nového areálu Kolibiska

VMP v roce 2021 pokračovalo s přípravou výstavby nového areálu *Kolibiska*. V centru příprav bylo vypracování projektové dokumentace pro stavební povolení, které řeší nejen samotné území, ale také přístupové trasy, vstupní a provozní objekty a návazné prostory. Došlo také k dílčím transferům objektů z terénu a výstavbě první rozsáhlejší stavby – hájovny přenesené z Valašské Bystřice. V roce 2021 byl zabezpečen prostor budoucího areálu pomocí oplocení se třemi automatickými elektrickými bránami ovládanými dálkově a jednou manuální bránou. Byly vybudovány páteřní sítě NN elektrické energie a páteřní sítě slaboproudého systému a osazeny samostatné ocelové stožáry nesoucí kamerový systém CCTV. Celkové náklady činily 12,5 milionů Kč a byly získány jako příspěvek zřizovatele MKČR.

Stavba hájovny – jednoho z prvních objektů nového areálu Kolibiska

Zvláštní nabídka komentovaných prohlídek

Přetrvávající částečné omezení kulturního života a nejistota v možnosti konání dlouhodobě plánovaných akcí v roce 2021 inspirovalo pracovníky NMvP k vymyšlení nejrůznějších způsobů, jak obohatit běžné prohlídky a přinést návštěvníkům více poznání i zábavy. Pokračovala tak organizace série komentovaných prohlídek s odbornými pracovníky o historii a současném fungování muzeí, ale i o bylinkách, písničkách, sakrálních památkách nebo regionálních osobnostech, které se osvědčily již v roce 2020 a byly obohaceny a rozšířeny o řadu prvků. Muzea připravovala pro děti zážitkové a objevné hry a stezky, dílny na výrobu hraček či modrotiskových výrobků a řadu dalších aktivit. Toto přispělo k vysoké letní návštěvnosti i během všedních dnů, kdy se konala převážná část komentovaných prohlídek.

Komentovaná prohlídka v MPV *Jaké to bylo bez ledničky*

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Národní muzeum v přírodě je státní **příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury České republiky** se sídlem na Maltézském náměstí 471/1, 118 11 Praha 1 (dále jen MKČR).

Bylo **zřízeno úpravou zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dne 11. prosince 2018** ve smyslu ustanovení §3 odst. 1 zákona č. 203/2016 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Název:	Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace
Statutární zástupce:	Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel
Adresa:	Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm
Telefon:	+420 571 757 111
E-mail:	muzeum@nmvp.cz
Datová schránka:	8xzf4vx
Webové stránky:	www.nmvp.cz
IČ:	00098604
DIČ:	CZ00098604
Bankovní spojení:	Česká národní banka, číslo účtu 138851/0710
Organizační složky:	Hanácké muzeum v přírodě Muzeum v přírodě Vysočina Muzeum v přírodě Zubrnice Valašské muzeum v přírodě

POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

Posláním NMvP je v souladu s jeho zřizovací listinou získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti **sbírky muzejní povahy**. NMvP jako **výzkumná organizace** zapsaná v seznamu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy provádí základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj týkající se těchto sbírek a prostředí, z něhož jsou získávány, šíří výsledky výzkumu a vývoje prostřednictvím výuky, publikování, muzejních výstav a muzejních programů, metodiky nebo převodu technologií.

Sběrná oblast, z níž jednotlivé složky NMvP primárně shromažďují nemovité i movité doklady k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury, zahrnuje tyto regiony: Valašsko, Těšínské Slezsko, Haná, Horácko, Chrudimsko, Litomyšlsko, severozápadní Čechy, České Středohoří a jejich přechodové oblasti.

Vedle sbírkotvorné a vědecko-výzkumné činnosti se NMvP zaměřuje na **chov původních plemen hospodářských zvířat a pěstování původních odrůd zemědělských plodin**. Věnuje se výzkumu, ochraně a prezentaci **nemateriálního kulturního dědictví**. Vydává a veřejně šíří **periodické i neperiodické publikace**. Samostatně nebo ve spolupráci s jinými subjekty **pořádá odborné konference**, sympózia a semináře. Dalším těžištěm práce NMvP je realizace **kulturních a vzdělávacích programů**, přehlídek a festivalů, zejména se zaměřením na folklor, ukázky tradičních řemesel a lidové výroby a každodenní život i sváteční chvíle obyvatel českého, moravského a slezského venkova.

Součástí NMvP je **Metodické centrum pro muzea v přírodě** (dále jen MC), jehož hlavním posláním je napomáhat rozvoji oboru muzejnictví v přírodě formou experimentálního a aplikovaného výzkumu, šířením jeho výsledků a formou metodické a konzultační činnosti.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

V roce 2021 mělo NMvP k 31. 12. následující průměrný přepočtený stav zaměstnanců:

HMP	MPV	MPZ	VMP	Celkem
2	18,548	9,235	126,624	156,406

Následující přehled zachycuje organizační strukturu NMvP na konci roku 2021 dle počtu trvale obsazených pozic (mimo sezónní zaměstnance a brigádníky):

NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ (151 zaměstnanců)

HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ (2 zaměstnanci)

vedoucí PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA (20 zaměstnanců)

ředitelka PhDr. Magda Křivanová

Oddělení provozně ekonomické (5 zaměstnanců)

vedoucí Václava Rothanzlová

Oddělení odborné činnosti (8 zaměstnanců)

vedoucí PhDr. Ilona Vojancová

Oddělení technické údržby (6 zaměstnanců)

vedoucí Jan Pešava

MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE (9 zaměstnanců)

ředitelka Ing. Věra Kmoníčková (do 3.11. 2021 Mgr. Ivana Mikulecká)

Útvar ředitele/ředitelky (5 zaměstnanců)

vedoucí Ing. Věra Kmoníčková

Oddělení návštěvnického provozu (4 zaměstnanci)

vedoucí Lenka Pfeiferová

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ (120 zaměstnanců)

generální ředitel Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Útvar ředitele (9 zaměstnanců)

generální ředitel Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Metodické centrum pro muzea v přírodě (3 zaměstnanci)

vedoucí Mgr. Radek Bryol, PhD.

Ekonomický útvar (8 zaměstnanců)

náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku Ing. Věra Cáblová

Ekonom pro NMvP (1 zaměstnanec)

Oddělení všeobecná účtárna (4 zaměstnanci)

vedoucí – hlavní účetní Lenka Štruncová

Oddělení mezd a personalistiky (1 zaměstnanec)

Oddělení skladového hospodářství (1 zaměstnanec)

Provozní útvar	(37 zaměstnanců)
náměstek generálního ředitele pro provoz Ing. Jaroslav Polášek	
Marketingový pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Provozní pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Oddělení programů a propagace vedoucí PhDr. Radek Hasalík	(5 zaměstnanců)
Oddělení ostrahy, EZS, EPS vedoucí Vojtěch Šimčík	(15 zaměstnanců)
Oddělení hospodářské správy vedoucí Vojtěch Šimčík	(5 zaměstnanců)
Oddělení služeb návštěvníkům vedoucí Julie Hlavenková	(8 zaměstnanců)
Správce ICT	(1 zaměstnanec)
Útvar pro odbornou činnost	(37 zaměstnanců)
náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.	
Oddělení výzkumu a sbírkových fondů vedoucí Mgr. Lenka Kučerová	(9 zaměstnanců)
Oddělení dokumentace vedoucí Mgr. Zdeněk Cvikl	(8 zaměstnanců)
Oddělení péče o sbírky vedoucí Mgr. Markéta Šimčíková	(9 zaměstnanců)
Zemědělské oddělení vedoucí Miroslav Románek	(10 zaměstnanců)
Technický útvar	(29 zaměstnanců)
náměstek generálního ředitele Ing. Milan Gesierich	
Technický pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Projektant	(1 zaměstnanec)
Oddělení údržby a obnovy památek vedoucí Pavel Žabčík	(17 zaměstnanců)
Oddělení truhlárny vedoucí Ján Halko	(4 zaměstnanci)
Oddělení dopravy, BOZP, PO, revize, energetiky vedoucí Jiří Vašut	(3 zaměstnanci)
Oddělení projekce, investic, archiv vedoucí Olga Holišová	(2 zaměstnanci)

ČINNOST ŘÍDÍCÍCH A PORADNÍCH ORGÁNŮ

Rada ředitelů

Rada ředitelů je hlavním poradním orgánem generálního ředitele NMvP pro otázky fungování NMvP po organizační stránce. Její strukturu tvoří generální ředitel NMvP, jeho náměstci, ředitelé a vedoucí všech organizačních složek muzea (dále jen OS). Rada ředitelů se sešla celkem jedenáctkrát k řádné poradě a několikrát zvlášť k tvorbě plánů na rok 2022. Na porady byli přizýváni také kolegové, kteří pracují pro generální ředitelství a podílejí se na řešení specializovaných agend. Porady ředitelů sloužily především k ladění řídicích procesů, tvorbě akčních plánů a rozpočtů, plánování společných akcí pod hlavičkou NMvP, stanovení společné cenové politiky, řešení provozních záležitostí, které se týkají všech OS, jako je docházkový a vstupenkový systém, IT zabezpečení, plánování protipandemických opatření aj.

Členy Rady ředitelů byli Ing. Bc. Jindřich Ondruš, Ing. Věra Cábová, Ing. Jaroslav Polášek, Ing. Milan Gesierich, PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., PhDr. Magda Křivanová, Mgr. Ivana Mikulecká – od listopadu nahrazena Ing. Věrou Kmoníčkovou, a PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Muzejní rada

Muzejní rada je nejvyšším řídicím a výkonným orgánem NMvP, jenž rozhoduje o organizačních záležitostech, stanovuje roční rozpočty a plány činnosti, nastavuje řídicí procesy, přijímá důležitá rozhodnutí a schvaluje nové směrnice. Její rozhodnutí jsou dále předkládána Radě ředitelů. Muzejní rada se sešla celkem jedenáctkrát k řádnému zasedání a jednou k mimořádnému zasedání v listopadu.

Jejími členy byli generální ředitel Ing. Jindřich Ondruš, náměstek pro provoz Ing. Jaroslav Polášek, technický náměstek Ing. Milan Gesierich, náměstkyně pro odbornou činnost PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. a náměstkyně pro ekonomiku Ing. Věra Cábová.

Kolegium Národního muzea v přírodě

Kolegium NMvP je poradním orgánem generálního ředitele muzea, jehož posláním je projednávat střednědobé a dlouhodobé strategie rozvoje NMvP jako celku. Zabývá se postavením NMvP nejen v rámci systému příspěvkových organizací MKČR, ale především jeho rolí v rozvoji oblasti muzejnictví v přírodě. Jako nástroj této činnosti slouží především MC. Členové kolegia jsou vybraní tuzemští i zahraniční odborníci z oblasti muzejnictví v přírodě, prezentace kulturního dědictví, zástupci kulturních odborů krajských úřadů, národních institucí a zřizovatele NMvP. V roce 2021 se Kolegium národního muzea v přírodě nesešlo z důvodu epidemiologických opatření Covid-19.

Členy Kolegia NMvP byli Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.; PhDr. Pavel Douša, Ph.D.; Jarosław Gałęza; PhDr. Magda Křivanová; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; Mgr. Ivana Mikulecká; Ing. Vlastimil Ouroda, Ph.D.; Ing. Oldřich Pešek; Mgr. Radovan Sýkora; Ing. PhDr. Petra Štůlová, Ph.D.; PhDr. Martin Šimša, Ph.D.; PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.; PhDr. Ilona Vojancová; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.; Bc. Jan Žůrek; Ing. Roman Línek; Ing. Mgr. Zuzana Fišerová Ph.D.; Mgr. Jiří Řehák.

Vědecké rady ředitelů organizačních složek

Vědecké rady jsou v jednotlivých OS vrcholnými poradními orgány v případě VMP generálního ředitele, u MPZ a MPV ředitelů a v HMP jeho vedoucího. Tyto poradní orgány jsou sestaveny z předních odborníků vědních disciplín podílejících se na koncipování a chodu muzea v přírodě s přihlédnutím na regionální specifika v oblastech zájmu jmenovaných muzeí. Členové vědeckých rad se vyjadřují k problematice střednědobých a dlouhodobých koncepcí rozvoje muzeí, jejich areálů, odborných a popularizačních aktivit, k otázkám týkajícím se vědecko-výzkumné činnosti a případně k dalším otázkám, které předloží generální ředitel, ředitelé nebo vedoucí organizačních složek.

V roce 2021 se uskutečnila jednání všech vědeckých rad v jednotlivých organizačních složkách NMvP.

■ Zasedání první vědecké rady HMP (Ilona Vojancová, Petr Vodešil a Martin Novotný)

Vědecká rada Hanáckého muzea v přírodě

Vědecká rada byla ustavena dne 17. 6. 2021, kdy se uskutečnilo její první zasedání. Předmětem jednání bylo především seznámit členy rady s prostředím muzea, jeho zařazením v systému OS v NMvP a vizemi muzea do dalších let, zejména v oblasti tvorby celkové koncepce rozvoje muzea, sbírkotvorné a prezentační činnosti a stavebního rozvoje areálu muzea. Předsedkyní vědecké rady byla jmenována PhDr. Ilona Vojancová, místopředsedou je Mgr. Radek Bryol, Ph.D., tajemníkem Mgr. Josef Urban.

Členy vědecké rady byli Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; Mgr. Markéta Hnilicová; Mgr. Jiří Kaláb; PhDr. Miroslav Koudela; Mgr. Mária Kudelová; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Ing. Ladislav Ptáček; doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D.; PhDr. Ilona Vojancová.

Vědecká rada Muzea v přírodě Vysočina

Vědecká rada v novém složení proběhla 27. 5. 2021. Po představení členů byl jmenován předsedou rady PhDr. Lubomír Procházka, CSc. a místopředsedkyní PhDr. Eva Kuminková, PhD. Funkci jednatelky vědecké rady vykonává PhDr. Ilona Vojancová. Předmětem jednání byly nejprve souhrnné informace o počinech MPV v letech 2012–2020. Hlavním bodem programu se stala vize stabilizace a rozvoje muzea ve střednědobém horizontu. Členům vědecké rady byly představeny následující záměry: doplnění expozičního areálu Veselý Kopec o samostatně stojící stodolu u statku z Mokrý Lhoty, rekonstrukce usedlosti čp. 4 v návaznosti na odkup objektu od soukromých vlastníků, řešení alternativního přívodu vody k technickým objektům na vodní pohon (důsledek dlouhodobého nedostatku vody) a možnosti řešení zkvalitnění systému ostrahy areálu Veselý Kopec. Členové rady byli seznámeni se záměrem rozšíření expozic v památkové rezervaci Betlém Hlinsko a s plánem akcí v souvislosti s 50. výročí vzniku muzea, které se uskuteční v roce 2022.

Členy Vědecké rady byli Ing. arch. Petr Dostál; doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.; Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; PhDr. Lubomír Procházka, CSc.; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; Mgr. Naděžda Pemlová a PhDr. Radim Urbánek.

Vědecká rada Muzea v přírodě Zubrnice

V roce 2020 byla ustavena nová vědecká rada, která se k jednání poprvé sešla prostřednictvím videokonference 27. 4. 2021. Nejdříve bylo představeno zařazení MPZ do organizační struktury NMvP. Byla prezentována odborná činnost muzea spočívající v plánu tvorby a udržování historické krajiny a tvorby nových expozic a výstav. Hlavním cílem setkání bylo projednat zahájení prací na koncepci rozvoje MPZ. Předsedou vědecké rady byl jmenován Ing. arch. Tomáš Efler, místopředsedkyní PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. Funkci tajemnice zastává pracovnice MPZ Lenka Pfeiferová.

Členy vědecké rady byli PhDr. Pavel Bureš; Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; Ing. arch. Tomáš Efler; Ing. Pavel Hušek; Mgr. Petr Karlíček, Ph.D.; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; PhDr. František Ledvinka; PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D.; Mgr. Alena Sellnerová a PhDr. Radim Urbánek.

Vědecká rada Valašského muzea v přírodě

Setkání vědecké rady se v roce 2021 uskutečnilo ve dvou termínech, a to 4. 6. 2021 a 12. 11. 2021. Členové byli informováni a vyjadřovali se k výsledkům vědecko-výzkumné činnosti pracovníků VMP v rámci Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace, k pokračování prací odborných i stavebních v rámci budování nového areálu Kolibiska. Byli seznámeni s procesem získání objektu Mikuláščíkova fojtství v Jasenné, národní kulturní památky, s plánem na její rekonstrukci a výhledem na expoziční využití objektu. Vedle toho byla předložena a posuzována projektová dokumentace dalších provozních staveb, které jsou součástí areálů VMP. Předsedou vědecké rady byl jmenován doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., místopředsedou PhDr. Martin Novotný, Ph.D. Tajemnicí vědecké rady byla Mgr. Lenka Drápalová.

Členy Vědecké rady VMP byli doc. Mgr. Robert Antonín, Ph.D.; Ing. Vojtěch Bajer; Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.; PhDr. Ivo Frolec; Ing. Milan Gesierich; Ing. Nelly Komendová; Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.; Mgr. Otakar Kirsch, Ph.D.; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; Mgr. et Mgr. Michal Medek; PhDr. Václav Michalička, Ph.D.; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D.; Ing. Alena Pospíšilová LL.M.; Mgr. Antonín Šimčík; Ing. Václav Tetera, Csc. a PhDr. Ilona Vojancová.

Poradní sbory pro sbírkotvornou činnost

Poradní sbory pro sbírkotvornou činnost se v jednotlivých OS zabývají zařazováním předmětů a stavebních objektů do sbírkového fondu muzea vlastní činností, koupí, převodem nebo darem, vyjadřují se k nakládání se sbírkami, výměně a vyřazování sbírek. Jejich členové jsou odborní pracovníci muzeí a znalci, jejichž odbornosti pokrývají oblasti sbírkotvorné činnosti vyjmenovaných muzeí.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Hanáckého muzea v přírodě

Sbírka HMP byla oficiálně zapsána do CES dne 13. 12. 2021. Poradní orgán – devítičlenný – se seje poprvé v průběhu roku 2022.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Vysočina

V roce 2021 se uskutečnilo jedno setkání členů poradního sboru, jehož náplní bylo projednat nákup předmětů do sbírky MPV. Poradní sbor odsouhlasil nákup předložených předmětů i jejich cenu, na nákup sbírkových předmětů bylo vynaloženo 28 200 Kč. Jednalo se výrobky držitele titulu *Nositel tradice lidového řemesla* pana Štefana Kanaloše do fondu *Současná řemeslná tvorba*, látky (metráž) spolu s opisem dopisu pana Jana Merlíka vysvětlujícím jejich původ a dále kopii mysliveckého saka do nově vzniklé expozice

hájenky na Veselém Kopci. Členové poradního sboru byli také seznámeni s novými přírůstků do sbírky získanými formou darů, vlastním sběrem a výrobky *Nositelů tradice lidových řemesel ČR* pořízenými díky projektu MKČR (v hodnotě téměř 200 tisíc Kč). Celkem bylo do sbírkové evidence MPV v roce 2021 zapsáno 521 inventárních čísel.

Členy sboru byli Mgr. Pavel Bulena, Martin Horák, Bc. Soňa Krátká, Jana Vašková a PhDr. Ilona Vojancová.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Zubrnice

V roce 2021 se poradní sbor sešel jednou, a to dne 3. 6. 2021. Během fyzické prohlídky vyslechli členové prezentaci jednotlivých předmětů či konvolutů. Sbor odsouhlasil přijmout do sbírek celkem 215 položek od drobných předmětů, nástěnných obrazů až po kamennou mlýnskou hranici. Všechny akvizice získalo muzeum formou daru. Ve sledovaném období neproběhl žádný nákup, ale byla zhotovena replika dřevěného kříže z domu v Merbolticích a replika košíkářské stoličky.

Členy sboru byli Mgr. Ivana Mikulecká, Mgr. Martin Krsek, Mgr. Daniela Linková, prof. ak. mal. Jaroslav Prášil, Petr Joza a Jakub Hloušek, Dis.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Valašského muzea v přírodě

V roce 2021 proběhla tři jednání poradního sboru, na kterých byly posouzeny návrhy na nové přírůstky do sbírkového fondu. Členové sboru byli seznámeni s plánovaným převzetím a následnou evidencí předmětů z vybavení fojtství Jasenná a na posledním jednání byli informováni o průběhu každoroční inventarizace sbírek.

Za sledované období bylo do sbírkové evidence VMP zapsáno 783 inventárních čísel, na nákup sbírek bylo poukázáno 252 698 Kč. Celková suma zahrnuje dotaci MKČR ISO/C – výkup předmětů, která byla použita na nákup obrazu Bohumíra Jaroňka. Dále se sbírkový fond rozrostl o originály hospodářských staveb, které budou součástí nového areálu Kolibiska, textilie, řemeslné pomůcky, předměty z vybavení domácnosti, keramiku a obrazy místní umělecké produkce, či dobové pohlednice.

Členy sboru byli Mgr. Marie Brandstettrvá; PhDr. Sylva Dvořáčková; Mgr. Eva Hovorková; Mgr. Lenka Kučerová; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; Mgr. Tomáš Mikuláščík; Mgr. Olga Méhešová; Mgr. Pavla Platošová a PhDr. Alena Prudká.

Rada starších

Rada starších posuzuje návrhy na důstojné připomenutí významných osobností regionu Moravské Valašsko, které se zasloužily o jeho rozkvět v oblasti vědecké, kulturní, veřejně prospěšné a spolkové činnosti, formou zápisu do *Knihy paměti kraje*. Zároveň posuzuje návrhy na uložení ostatků a zhotovení náhrobků takových osobností na čestném pohřebišti Valašském Slavíně v areálu Dřevěné městečko ve VMP.

Rada starších se sešla 26. 7. 2021, aby projednala předložený návrh na zápis zpěváka lidových písní Josefa Laži do *Knihy paměti kraje* (dále jen KPK). Návrh podalo město Vsetín zastoupené starostou Mgr. Ing. Jiřím Růžičkou a oponentské posudky vypracovaly Mgr. Klára Císaríková, Ph.D. a PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D. Obě návrhy k zápisu do KPK doporučily. Rada starších pak tento návrh jednomyslně (8 hlasů) podpořila a schválila. Projednával se také návrh na zřízení symbolického náhrobku téže osobnosti na Valašském Slavíně. Tento návrh obě oponentky shodně nedoporučily. Rada starších pak většinovým rozhodnutím uvedený návrh rovněž nepodpořila a neschválila.

Členy Rady starších byli PhDr. Karel Bogar, Mgr. Jiřina Fabiánová, PhDr. Zdeněk Fišer, Mgr. Hana Jabůrková, PhDr. Tomáš Mikuláščík, PhDr. Alena Prudká, Karel Rosenkranz, Mgr. Jiřina Veselská a Vanda Vrlová.

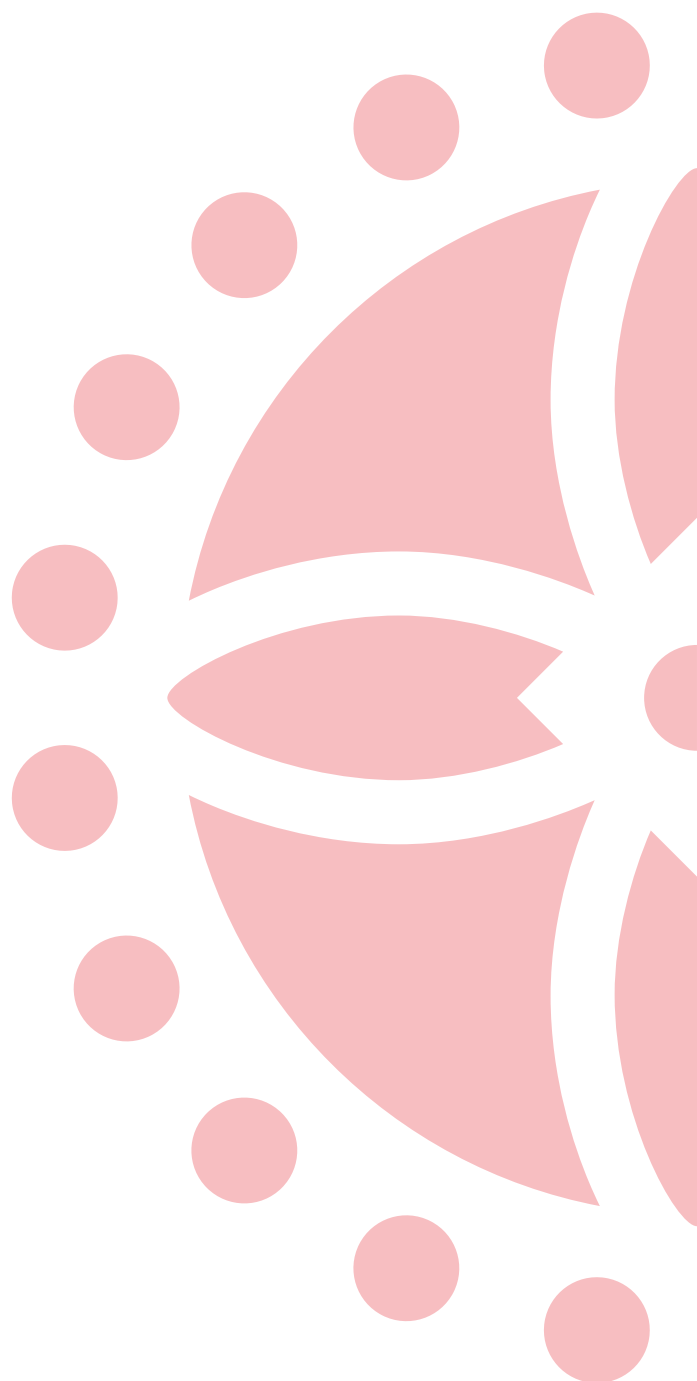

Redakční rada časopisu *Museum vivum*

Redakční rada odborně posuzuje, koordinuje a schvaluje obsahovou náplň časopisu *Museum vivum* a dalších odborných publikačních výstupů muzea (odborné monografie, sborníky, kritické katalogy výstav apod.). Podílí se na řešení koncepčních úkolů, které s vydáním *Musea viva* a ostatních publikací souvisejí.

Redakční rada se v roce 2021 sešla jednou za účelem projednání obsahu ročníku *Museum vivum* 2021. Během druhé poloviny roku řešila redakce časopisu ve spolupráci s některými členy redakční rady další fungování a koncepci časopisu.

Jejími členy byli Ing. Martin Čerňanský, Ph.D.; PhDr. Sylva Dvořáčková; doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; PhDr. Jiří Langer, CSc.; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Mgr. Katarína Očková; dr. Grzegorz Studnicki; PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D.; Mgr. Jiřina Veselská; PhDr. Ilona Vojancová a PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

Mezinárodní organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
AEOM - Evropský svaz muzeí v přírodě	Bryol Radek	člen
	Kuminková Eva	členka
	Ondruš Jindřich	člen
CIOFF - Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů	kolektivní členství	
ICME – Mezinárodní výbor pro etnografická muzea ICOM	kolektivní členství	
ICOM – Mezinárodní rada muzeí	kolektivní členství	
Interpret Europe	Kuminková Eva	členka
IOV – Národní sekce, Mezinárodní organizace lidového umění v ČR	Ondruš Jindřich	člen výboru spolku

Domácí oborové organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Asociace muzeí a galerií České republiky	kolektivní členství	
Asociace muzeí a galerií – Etnografická komise	Cviklová Helena	členka
	Drápalová Lenka	členka
	Kramolišová Šárka	členka
	Kučerová Lenka	členka
	Kuminková Eva	členka
	Urban Josef	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Asociace muzeí a galerií – Knihovnická komise	Borová Anna	členka
Asociace muzeí a galerií – Komise konzervátorů a restaurátorů	Adamová Dita	členka
	Děckuláček Martin	člen
	Dostál Tomáš	člen
	Dostálová Kateřina	členka
	Dvořák Luděk	člen
	Matochová Libuše	členka
	Šimčíková Markéta	členka výboru, vedoucí moravskoslezské a olomoucké krajské sekce
Asociace muzeí a galerií – Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku	Pasičnyková Sabrina	členka
Asociace muzeí a galerií – Senát	Ondruš Jindřich	člen
Asociace muzeí a galerií – Komise regionální historie Moravy a Slezska	Urban Josef	člen
Česká komise pro UNESCO	Ondruš Jindřich	člen
Česká národopisná společnost	kolektivní členství	
	Bryol Radek	člen
	Křivanová Magda	členka Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení
	Kuminková Eva	místopředsedkyně, pověřenec pro mezinárodní vztahy a UNESCO
	Lidák Petr	člen
	Navrátilová Lucie	členka
	Tichá Jana	členka
	Urban Josef	členka
	Vojancová Ilona	členka Komise pro lidové obyčaje

Český svaz muzeí v přírodě	kolektivní členství	
	Bryol Radek	tajemník
	Konopka Karel	člen
	Ledvinka Tomáš	člen
	Ondruš Jindřich	prezident
	Vojancová Ilona	členka
Sdružení pro interpretaci místního dědictví v ČR (SIMID)	Konopka Karel	člen
	Kuminková Eva	členka

Poradní orgány MKČR

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Komise pro granty v oblasti tradiční lidové kultury	Kuminková Eva	členka
	Vojancová Ilona	členka
Komise pro udělování titulu <i>Nositel tradice lidových řemesel</i>	Bryol Radek	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise programu <i>Podpora regionálních kulturních tradic</i>	Gross Tomáš	člen
Komise <i>Programu záchrany architektonického dědictví</i>	Ondruš Jindřich	člen
Národní rada pro tradiční lidovou kulturu	Kuminková Eva	členka
	Vojancová Ilona	místopředsedkyně
Porota pro udělování cen Ministerstva kultury v oblasti zájmových uměleckých aktivit – Cena za rozvoj tradiční lidové kultury a folkloru	Vojancová Ilona	členka
Stipendijní rada Odboru regionální a národnostní kultury MKČR	Lidák Petr	člen

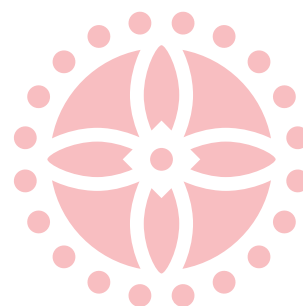
Poradní orgány muzeí (mimo NMvP)

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro sbírkotvornou činnost Muzea Beskyd Frýdek-Místek	Tichá Jana	členka
Nákupní komise Muzea a galerie v Prostějově	Urban Josef	člen
Nákupní komise Muzea Těšínska	Lidřák Petr	člen
Nákupní komise Etnografického oddělení Národního muzea v Praze	Vojancová Ilona	členka
Poradní sbor pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy	Bryol Radek	člen
	Ledvinka František	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Programová rada MFF Strážnice	Gross Tomáš	člen
Redakční rada Národního ústavu lidové kultury pro projekty videodokumentace	Drápalová Lenka	členka
Redakční rada vlastivědné revue <i>Valašsko</i>	Lidřák Petr	člen
Ředitelská rada Muzea Těšínska	Ondruš Jindřich	člen
Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury	Ondruš Jindřich	člen
Správní rada Institutu lidového kulturního dědictví, Litomyšl	Bryol Radek	člen
Vedecká rada Slovenského národného múzea pre etnológiu	Bryol Radek	člen

Regionální a lokální komise

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Hodnotící komise programu <i>Podpora kultury a památkové péče v Pardubickém kraji</i>	Křivanová Magda	členka
Komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje	Ledvinka František	předseda
	Mikulecká Ivana	členka
Kulturní komise města Rožnov pod Radhoštěm	Kuminková Eva	členka
Pracovní skupina pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje	Urban Josef	předseda
Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na Moravě	Urban Josef	člen
Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci	Urban Josef	člen výboru
Výběrová komise MAS Hlinsko pro realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)	Křivanová Magda	členka
Certifikační komise pro udělování regionální značky Kvalita z Hlinecka	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	členka
Výbor pro cestovní ruch Zastupitelstva Zlínského kraje	Ondruš Jindřich	člen
Výbor pro kulturu a památkovou péči Zastupitelstva Pardubického kraje	Křivanová Magda	předsedkyně
Výbor pro kulturu a památky Zastupitelstva Zlínského kraje	Ondruš Jindřich	člen

NMvP je institucí zapsanou v seznamu výzkumných organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Reprezentuje obor muzejnictví v přírodě a svou vědecko-výzkumnou činností směřuje k dosažení postu předního představitele této oblasti v ČR a významného zástupce v evropském měřítku. K naplnění tohoto cíle pracovníci NMvP vyvíjejí vědecko-výzkumné aktivity za účelem podpory oboru tvorbou teoreticko-metodických podkladů pro potřeby institucionálního a koncepčního rozvoje muzeí v přírodě. Zároveň přispívají k poznávání a popularizaci tradiční lidové kultury a k procesu jejího zachovávání. Výsledky své práce se podílejí na předávání poznatků široké laické i odborné veřejnosti.

Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace

Vědecko-výzkumná činnost je cíleně plánována s víceletým předstihem a je shrnuta v oponovaném dokumentu *Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum v přírodě na léta 2019–2023* (dále jen DKRVO), jehož plnění je závazné. Koncepce stanovuje v určených oblastech na každý rok dosažení definovaného počtu a druhů výsledků, které jsou zpětně kontrolovány a vyhodnocovány příslušným orgánem MKČR. Za rok 2021 bylo **plnění úkolů vědecko-výzkumné činnosti**, naplánované dle DKRVO, **zhodnoceno** Radou ministra kultury pro výzkum **stupněm B jako velmi dobré**.

Od roku 2021 se uplatňuje DKRVO v aktualizované podobě. Počet výsledků výzkumných aktivit byl přehodnocen a obohacen o další výstupy a zároveň došlo k navýšení zdrojů do rozpočtu institucionální podpory poskytované MKČR.

Oblast Muzea v přírodě

je zaměřená na teoretické a metodologické postupy pro fungování a rozvoj muzeí v přírodě. V rámci koncepce je zařazena do systému institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací. V roce 2021 byla vedle finančních zdrojů NMvP podpořena dotací z finančních prostředků MKČR ve výši 776 000 Kč. Tyto finanční prostředky byly využity převážně na realizaci víceletých výzkumů, jejichž výsledky budou uplatněny v dalších letech. V roce 2021 bylo dosaženo vydání čtyř výstupů zařazených do této oblasti.

Odborné recenzované články:

DRÁPALOVÁ, Lenka (2021). Etnografická sbírka v pojetí současného českého muzejnictví. *Národopisná revue*, 31(3), s. 179-187.

Článek se ohlíží za pojetím a podmínkami tvorby etnografických sbírek v českých muzeích na počátku třetího tisíciletí. Vymezuje dvě sféry, a to administrativně-legislativní a obsahově-významovou, které odborným pracovníkům stanovují mantinely pro práci s danou sbírkou. Článek rovněž představuje i problematické oblasti, zejména související s nedostatečnou teoretickou bází, která by akceptovala vývoj společnosti a její potřeby, ale rovněž i posouvala oblast etnografického muzejnictví k řešení aktuálních otázek od nové definice pojmu „etnografická sbírka“, odpovídající terminologie i dalšího směřování oboru.

KUMINKOVÁ, Eva a VOJANCOVÁ, Ilona (2021). Only this Theatre, Faithful and True, Can Preserve the Distinctive Identity. *Slovenský národopis*, 69(4), s. 534-551.

Autorky článku si pokládají otázku, jaké jsou role pracovníků muzeí v přírodě v České republice při zachování prvků nehmotné kultury v terénu. Své závěry ilustrují na několika případových studiích, v nichž osvětlují různé přístupy odborných a výzkumných pracovníků muzeí v přírodě a jejich vliv na proces změny a zachování nehmotného kulturního dědictví prostřednictvím spolupráce muzeí, skupin a jednotlivců.

BRYOL, Radek (2019). Přístupy k historické architektuře v českých muzeích v přírodě. *Muzeum. Muzejní a vlastivědná práce*, 57(2), s. 27-39.

V článku jsou muzea v přírodě charakterizována jako specifický prostor pro uchování objektů historické architektury převážně z oblasti lidového stavitelství. Autor se věnuje historickému přehledu vývoje způsobů záchrany a ochrany staveb prostřednictvím pracovníků muzeí v přírodě v Československu a následně ČR a zároveň poukazuje na problematické okolnosti, jež mohou podstatně a dokonce i negativně ovlivňovat přístupy k zachování těchto staveb. Vedle toho na konkrétních příkladech rovněž nastiňuje i zdařilé postupy a metody.

ŠIMČÍKOVÁ, Markéta, ŠIMČÍK, Antonín a BAAR, Jan (2021). Aktuální zkušenosti s využitím netoxických metod v rámci integrované ochrany před škůdci. *Forum pro konzervátory-restaurátory*, 9(1), s. 142-149.

Autoři představují na základě nejnovějších praktických zkušeností z odborného pracoviště VMP postupy neinvazivního ošetření historických dřevěných předmětů prostřednictvím netoxických metod na principu bezkyslíkaté atmosféry za zvýšené teploty a s regulovanou vlhkostí.

V oblasti **Tradiční lidová kultura a umění** financované z interních zdrojů NMvP byl publikován jeden recenzovaný odborný článek:

DĚCKULÁČEK, Martin, DOSTÁL, Tomáš a DOSTÁLOVÁ, Kateřina (2021). Průzkum a restaurování skříně na paramenta. *Forum pro konzervátory-restaurátory*, 9(1), s. 3-13.

Článek představuje proces restaurování významného sbírkového předmětu z fondu VMP – rozměrné barokní skříně, jež je dlouhodobě instalována v expozici kostela sv. Anny v muzeu. Autoři popisují negativní vliv takového způsobu vystavování, stejně tak i dřívější nevhodné zásahy do konstrukce předmětu. Popisují jednotlivé kroky průzkumu sbírkového předmětu se zjištěnými výsledky a následný rozsah a náročnost restaurátorského zásahu včetně konstrukčních oprav.

Organizace odborných akcí

Posláním NMvP je předávat znalosti a zkušenosti odborné i laické veřejnosti. Z titulu předního představitele oboru muzejnictví v přírodě v ČR pořádá muzeum odborná setkání různého druhu, jež jsou obecně zaměřena především na problematiku muzejnictví a muzejnictví v přírodě, historie, etnologie a dalších příbuzných oborů, nebo se naopak týkají úzce vymezených témat. Pracovníci muzea zároveň přednášejí na středních a vysokých školách, aktivně se účastní konferencí, seminářů a jiných odborných setkání a pořádají přednášky a další naučné akce pro veřejnost. V roce 2021 NMvP uskutečnilo jednu konferenci a podílelo se jako spoluorganizátor na konferenci uspořádané v Národním zemědělském muzeu:

Konference k 11. výročí zápisu Vesnických masopustních obchůzek na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví

Termín konání: 9. 11. 2021

Místo konání: Hlinsko

Spolupracující instituce: Městský kulturní klub Hlinečan, konference se konala pod záštitou České komise pro UNESCO

Cílem konference bylo nejen připomenout výročí zápisu (původně se měla konat v roce 2020 u příležitosti 10. výročí, z epidemiologických důvodů byla odložena), ale především zhodnotit, zda, případně jak, skutečnost zápisu na prestižní seznam ovlivnila vnímání a podobu obchůzek. Přednesené referáty prezentovaly výsledky výzkumů zaměřených na vývoj obchůzek v uplynulém desetiletí, ale také připomenuly přípravu nominačního návrhu. Mezi pozvanými účastníky byli vedle zástupců MKČR a dalších institucí samotní aktéři obchůzek spolu se starosty obcí s masopustní tradicí.

Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství, lesnictví

Termín konání: 4.–6. 11. 2021

Místo konání: Národní zemědělské muzeum, Praha

Pořadatelé: Národní zemědělské muzeum, NMvP, Slovenské národné múzeum, Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Asociace muzeí a galerií ČR, Česká akademie zemědělských věd, ICOM Česko

Mezinárodní konference tematizovala problematiku prezentace zemědělství napříč muzejními, pamětovými, vědeckými a vzdělávacími institucemi. Problematika venkova, zemědělství, lesnictví či potravinářství se průřezově dotýká většiny muzeí a jejich sbírek. Speciálně pak zemědělských muzeí, muzeí v přírodě, ekomuzeí, regionálních muzeí. Konference si uložila za cíl představit a konfrontovat specifické přístupy k problematice prezentace venkova a zemědělství.

Aktivní účast pracovníků na odborných setkáních a konferencích

From Tradition to Institution: Intangible Cultural Heritage And the Role of Ethnologists In Keeping the Balance

15. kongres SIEF

Termín: 19.–24. 6. 2021

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. spolu s doc. PhDr. Danielem Drápalou, Ph.D. a prof. PhDr. Martinou Pavlicovou, Csc.

Aktuální zkušenosti s využitím netoxických metod v rámci integrované ochrany před škůdci

Konference konzervátorů-restaurátorů 2021

Termín: 7.–9. 9. 2021

Přednášející: Mgr. Markéta Šimčíková

Organizovalo Metodické centrum konzervace, Technické muzeum v Brně a Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech.

Průzkum a restaurování skříně na paramenta

Konference konzervátorů-restaurátorů 2021

Termín: 7.–9. 9. 2021

Přednášející: Mgr. Tomáš Dostál, Dis.

Organizovalo Metodické centrum konzervace, Technické muzeum v Brně a Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech.

Muzeum v přírodě a nemateriální kultura: Prezentace zvykosloví ve Valašském muzeu v přírodě

Konference Mezi etnografií, folkloristikou a muzejnictvím (k nedožitým devadesátým narozeninám PhDr. Karla Pavlišťka, Csc.)

Termín: 6.–7. 9. 2021

Přednášející: Mgr. Jana Tichá

Organizovali Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně; Klub H+Z ZLÍN, Spolek pro využití odkazu Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda, z. s.

Vodní trkač Kunz – historie, zrestaurování a instalace v Muzeu v přírodě Zubrnice

Symposium Venkovské technické objekty 2021

Termín: 11.–13. 10. 2021

Přednášející: Tomáš Ledvinka

Organizovalo Městské muzeum v Ústí nad Orlicí.

Len na Veselém Kopci

Symposium Venkovské technické objekty 2021

Termín: 11.–13. 10. 2021

Přednášející: PhDr. Magda Křivanová

Organizovalo Městské muzeum Ústí nad Orlicí.

Quo vadis, Hanácké muzeum v přírodě? Příspěvek k historii a současnosti hanáckého muzea

Podzimní seminář Etnografické komise AMG

Termín: 13. 10. 2021

Přednášející: Mgr. Josef Urban

Organizovala Asociace muzeí a galerií ČR, Muzeum Kroměřížska v Kroměříži.

Nové perspektivy Hanáckého muzea v přírodě

XVI. odborná konference O tradiční lidové kultuře na Hané

Termín: 4. 11. 2021

Přednášející: PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Organizoval Hanácký folklorní spolek, Muzeum Kroměřížska v Kroměříži.

Quo vadis, Hanácké muzeum v přírodě? Příspěvek ke sbírkotvorné činnosti muzea

XVI. odborná konference *O tradiční lidové kultuře na Hané*

Termín: 4. 11. 2021

Přednášející: Mgr. Josef Urban

Organizoval Hanácký folklorní spolek, Muzeum Kroměřížska v Kroměříži.

Máme ještě svou „půdu pod nohama“ aneb zkušenosti z interpretace zemědělské činnosti současnému návštěvníkovi

Konference *Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví*

Termín: 4.–5. 11. 2021

Přednášející: Ing. Jitka Ledvinková, Ing. Šárka Kramolišová

Organizovalo Národní zemědělské muzeum.

Možnosti a limity rekonstrukce a prezentace kulturní krajiny v evropských muzeích v přírodě

Konference *Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví*

Termín: 4.–5. 11. 2021

Přednášející: Mgr. Radek Bryol, Ph.D.

Organizátor Národní zemědělské muzeum.

Kulatý stůl Nemateriální kulturní dědictví: aktuální společenské výzvy

Termín: 16. 11. 2021

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Organizovala Masarykova univerzita.

Len na Veselém Kopci

Seminář *Lnářský a konopářský rok 2021*

Termín: 25. 11. 2021

Přednášející: PhDr. Magda Křivanová

Organizoval Svaz lnu a konopí ČR, z.s. v Šumperku.

Odborné přednášky a výuka

Recurrent challenges faced by the Evaluation Body

Pro organizaci UNESCO – Living Heritage Entity

Termín: 7. 5. 2021

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Příspěvek prezentoval podkladový dokument *Reflection on the Listing Mechanisms of the 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage: Perspective of Consultative Bodies 2009–2019* zpracovaný autorkou pro účely expertního zasedání ke globální reflexi systému zápisů do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO na žádost organizace.

Clothes make the man

Pro Mendelovu univerzitu a Českou společnost krajinných inženýrů

Termín: 10. 5. 2021

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Online přednáška byla součástí mezinárodní konference *Public Recreation And Landscape Protection*.

Péče o kulturní dědictví II – Virtuální prezentace kulturního dědictví

Pro Masarykovu univerzitu v Brně, Filozofickou fakultu, Ústav evropské etnologie

Termín: 26. 5. 2021

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Přednáška pro vysokoškolské studenty o významu a možnostech komunikace s veřejností prostřednictvím on-line prostoru za účelem prezentace jevů kulturního dědictví uchovávaných v prostředí muzeí, tvorba podkladů pro výstupy typu webová prezentace, podcast, dokumentární film a průzkum zpětné vazby od konzumentů.

Školení k problematice povrchových úprav stavebně-truhlářských prvků a aplikace olejových barev

Pro pracovníky NPÚ, muzeí a truhláře

Termín: 31. 8. 2021

Přednášející: Luděk Dvořák

Odborné školení proběhlo v truhlářské dílně v Nasavrkách.

Odpočívaj v pokoji? Poznávat, rozumět a chránit dědictví paměti

Pro Vlastivědné muzeum a galerii v České Lípě

Termín: 23. 9. 2021

Přednášející: MgA. Karel Konopka

On-line přednáška o kulturním dědictví českých Němců, která vyvstala z úspěšné a medializované výstavy *Hřbitov na ulici* v Ústí nad Labem.

Muzea v přírodě. Jak se v ČR dostat z periferie Evropy?

Pro studenty Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně

Termín: 27. 9. 2021

Přednášející: Mgr. Radek Bryol, Ph.D.

Přednáška pojednávala o problematice smyslu a možností muzeí v přírodě na příkladech různých muzeí v přírodě v Evropě. V další části se věnovala historii, ale také plánům rozvoje a aktuální činnosti VMP ve smyslu rozšiřování areálů muzea.

Exkurze studentů fakulty architektury do areálů muzea

Pro studenty magisterského stupně Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně

Termín: 27. 9. 2021

Přednášející: Ing. arch. Jan Kraut, Mgr. Radek Bryol, Ph.D.

Pravidelná exkurze studentů v rámci výuky předmětu *Urbanismus a lidová architektura v prostoru českého a moravského venkova*. Exkurze byla zaměřena na specifika, přístupy a koncepce muzeí v přírodě, rozvoj VMP a na praktické ukázky z problematiky konstrukcí lidové architektury, transferů, rekonstrukcí a prostředí staveb.

Povrchová úprava historických parket

Workshop pro pracovníky NPÚ – kastelány, správce objektů

Termín: 14.–15. 10. 2021

Přednášející: Luděk Dvořák, Martin Děckuláček, Dis.

Dvoudenní vzdělávací kurz k tradičnímu zpracování a povrchovým úpravám zámeckých parket proběhl ve spolupráci s GŘ NPÚ v prostředí zámku Janovice u Rýmařova in situ.

Metodické vedení rekonstrukce barokních parketových podlah a olejové barvy na stavebně-truhlářských prvcích – okna, dveře

Pro pracovníky NPÚ, Krajského úřadu Zlínského kraje a stavební firmy

Termín: 27. 10. 2021

Přednášející: Luděk Dvořák

Jednalo se o opakované školení k problematice stavebních zásahů na historických konstrukcích na zámku v Kroměříži, které si vyžádal Odbor památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje.

Valašské muzeum v přírodě: Pohled zevnitř

Pro 1. ročníky Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské ve Valašském Meziříčí

Termín: 2. 12. 2021

Přednášející: Bc. Denisa Hružková

Přednáška byla součástí cyklu, ve kterém se studentům představovaly různé kulturní instituce (výtvarná galerie, „kamenné muzeum“, muzeum v přírodě aj.) očima pracovníků na různých pozicích (pracovník PR oddělení, kurátor sbírky, muzejní pedagog muzea v přírodě aj.). Zahrnovala celkové seznámení s VMP a zaměřila se na osvětlení práce muzejního pedagoga a režiséra programů s ohledem na specifika muzeí v přírodě.

Přednáškový cyklus Lidová kultura na Hané

Pro posluchače Univerzity třetího věku při Univerzitě Palackého v Olomouci

Termín: akademický rok 2020/2021

Přednášející: Mgr. Josef Urban

Specializovaný kurz se věnoval jednotlivým dílčím složkám lidové kultury etnografického regionu Haná a jeho blízkého okolí. Posluchači se na přednáškách seznámili s problematikou územního rozsahu hanáckého regionu, s nástinem vývoje národopisného zájmu o Hanou, s tradičním zaměstnáním a obživou, s lidovým

stavitelstvím a vesnickým sídlem, s lidovým krojem a odíváním, s výtvarnou kulturou, s lidovými obřady, obyčejí a zvyky, ale také se slovesným, hudebním a tanečním folklorem. Součástí specializovaného kurzu byly i návštěvy vybraných národopisných akcí a památek, muzeí s národopisnými výstavami či expozicemi a také muzeí v přírodě.

Přednáškový cyklus *Specifika sbírek muzeí v přírodě*

Pro studenty Ústavu archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity

Termín: podzimní semestr 2021

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Cyklus přednášek pro vysokoškolské studenty o sbírkotvorné činnosti muzeí v přírodě všech typů a o specifických potřebách i formách tvorby, péče a prezentace sbírkových předmětů v expozicích a provozních prostorách muzeí v přírodě.

Přednáškový cyklus *UNESCO a ochrana kulturního nehmotného dědictví*

Pro studenty Ústavu evropské etnologie Masarykovy univerzity

Termín: podzimní semestr 2021

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Přednáškový cyklus seznamoval studenty etnologie s Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a jejím naplňování na mezinárodní a národní úrovni z pohledu etnologického, úřednického i výkonného a procesního. Jeho součástí bylo vypracování cvičných nominací prvků do *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR*.

Přednáška/cyklus přednášek pro veřejnost

Jízda králů na Hané / Lidový obyčej v proměnách času

Pro Slovácký krúžek v Brně, online přednáška

Termín: 26. 5. 2021

Přednášející: Mgr. Josef Urban

On-line přednáška o historii, struktuře, funkci, proměně a současnosti letničního obyčeje na Hané.

Lidový oděv na Českém Horácku

Pro Domov seniorů Drachtinka – Univerzita 3. věku

Termín: 9. 6. 2021

Přednášející: PhDr. Ilona Vojancová

Přednáška byla věnována představení lidového oděvu z oblasti Českého Horácka, jeho charakteristice a podobě.

Řeč mrtvejš

Pro Muzeum města Ústí nad Labem

Termín: 25. 8. 2021

Přednášející: MgA. Karel Konopka

Debata s veřejností završila nejen autorské čtení básníka Radka Fridricha, ale především měsíční výstavu *Hřbitov na ulici* realizovanou MPZ a ústeckým muzeem.

Řeč mrtvejš: Martin Krsek a Karel Konopka během veřejné debaty

Výšivka na lidovém oděvu

Pro Centrum tradičních technologií Příbor – Muzeum Novojičínka, Příborskou muzejní školu pro seniory XI

Termín: 18. 10. 2021

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Přednáška věnovaná vzniku, významu a různým podobám výšivky na tradičním lidovém oděvu.

Kolibiska – nový areál Valašského muzea v přírodě

Pro Centrum tradičních technologií Příbor – Muzeum Novojičínka, Příborskou muzejní školu pro seniory XI

Termín: 11. 10. 2021

Přednášející: Mgr. Radek Bryol, Ph.D.

Přednáška o historii, ale také plánech rozvoje a aktuální činnosti VMP ve smyslu rozšiřování areálů.

Kolibiska – nový areál Valašského muzea v přírodě

Pro veřejnost – občany Rožnova p. R.

Termín: 3. 11. 2021

Přednášející: Mgr. Radek Bryol, Ph.D., Ing. arch. Jan Kraut

Přednáška o historii, ale také plánech rozvoje a aktuální činnosti VMP ve smyslu rozšiřování areálů, s akcentem na přínos areálu regionu a lokality.

NMvP v roce 2021 vydalo tyto publikace:

BULENA, Pavel, KŘIVANOVÁ, Magda, POSPÍŠILOVÁ, Nikola a VOJANCOVÁ, Ilona: Muzeum v přírodě Vysočina. Rožnov pod Radhoštěm: Národní muzeum v přírodě, 2021, 119 s., ISBN978-80-87210-89-5.

Publikace byla vydána k 50. výročí založení MPV. Je poděkováním návštěvníkům, spolupracovníkům a partnerům, kteří se v období padesáti let podíleli na vzniku a rozvoji muzea. Přibližuje různorodou činnost muzea od 70. let 20. století do současnosti. Představuje nejzajímavější expoziční objekty areálu Veselý Kopec a památkové rezervace lidové architektury Betlém Hlinsko. Součástí knihy je také nástin odborné činnosti muzea, především výzkumu a interpretace lidové kultury části východních Čech a utváření sbírkového fondu. Zároveň popisuje činnost Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje. Kniha je doplněna bohatým obrazovým materiálem. Vydání knihy bylo finančně podpořeno MKČR.

KARLÍČEK, Petr: Průvodce po zaniklých obcích, osadách a samotách pod Bukovou horou.

Rožnov pod Radhoštěm – Ústí nad Labem:
Národní muzeum v přírodě/Muzeum v přírodě
Zubrnice – Statutární město Ústí nad Labem,
2021 255 s., Ústecká vlastivěda,
ISBN 978-80-86646-65-7, 978-80-87210-88-8.

Publikace navazující na stejnojmennou výstavu zavede návštěvníky do několika německých obcí a osad, které pro složitou dostupnost nebyly trvale osídleny novým obyvatelstvem po roce 1945 a nyní je pohlcuje okolní příroda. Buková hora a její okolí však žije novým životem vlivem turistické stezky, kterou spravuje MPZ, aktivitám místních obyvatel a nyní také zásluhou publikace, která shrnuje všechny známé informace o zaniklých sídlech a obsahuje též výpovědi potomků posledních obyvatel i lidí, jež Buková hora dnes inspiruje v jejich umělecké tvorbě či práci.

KYNCL, Josef, GRYC, Vladimír, VAVRČÍK, Hanuš, DOSTÁL, Tomáš, DĚCKULÁČEK, Martin, ROUSEK, Radim: Atlas pro mikroskopické určování dřeva. Rožnov pod Radhoštěm – Brno: Národní muzeum v přírodě – Mendelova univerzita v Brně, 2021, 42 s.

Publikace je určena profesionálům zabývajícím se stavebními konstrukcemi, nábytkem a jinými předměty běžného použití vyrobenými ze dřeva a poskytuje praktický návod pro určování dřev podle mikroskopických znaků.

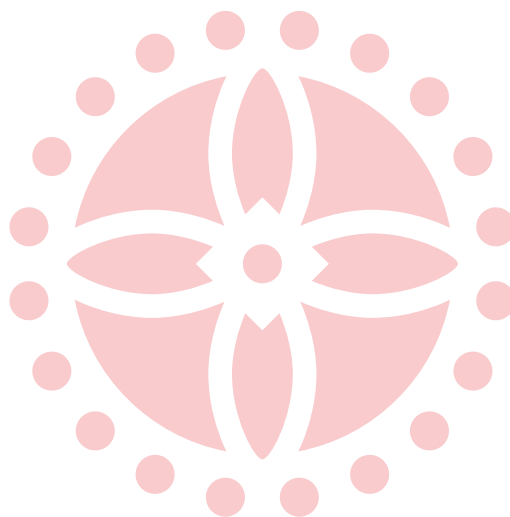
Museum vivum 2021

Museum vivum. Časopis českých muzeí v přírodě. 2021, roč. 16, 129 s., ISBN 978-80-87210-85-7, ISSN 1803-1358.

***Museum vivum* je vědecký recenzovaný časopis určený odborné veřejnosti ve sféře muzeí v přírodě a institucím obdobného charakteru, jako jsou památky lidového stavitelství, zemědělská muzea, archeologická muzea v přírodě, technické památky nebo ekomuzea.**

Časopis vychází v tištěné i v elektronické podobě periodicky jedenkrát ročně. Texty jsou publikovány zejména v češtině, slovenštině, polštině a angličtině. Časopis vydává MC.

Ročník 2021 byl svým obsahem v hlavní části zaměřen na různé formy přístupu k památkovým objektům – jejich stavebně-historickému průzkumu, autenticitě použitých materiálů a technologií i zabezpečení fyzického stavu.

Oborová a odborná sdružení a organizace

Asociace muzeí a galerií

- spolupráce s Etnografickou komisí AMG – dílčí úkoly v rámci pojmosloví etnografických sbírek
- aktivní účast pracovníků NMvP v oborových komisích

Česká národopisná společnost

- aktivní zapojení pracovníků NMvP do činnosti společnosti včetně práce Hlavního výboru
- organizace prosincového zasedání Hlavního výboru v prostorách NMvP

Český svaz muzeí v přírodě

- spolupráce na odborných a popularizačních aktivitách
- administrativní zabezpečení činnosti svazu

Sdružení pro interpretaci místního dědictví (SIMID) a Ústav pro interpretaci místního dědictví (UIMID)

- školení zaměstnanců NMvP v oblasti interpretace
- spolupráce při revizi interpretace ve všech areálech VMP
- spolupráce na plánování interpretace pro nový areál Kolibiska
- umožnění realizace kurzu interpretačního plánování v srpnu 2021 ve VMP a spolupráce na organizaci akce
- spolupráce při vytváření interpretačního plánu HMP

Letní škola
interpretačního plánování
UIMID v Rožnově

Univerzitní a akademická pracoviště

Masarykova univerzita – Ústav evropské etnologie

- spolupráce v rámci přípravy a realizace kulatého stolu *Nemateriální kulturní dědictví: aktuální společenské výzvy*
- spolupráce na přípravě 16. kongresu SIEF v Brně 2023
- spolupráce v rámci projektu NAKI *Stopy umu*

Mendelova univerzita

- spolupráce s Lesnickou a dřevařskou fakultou na vydání publikace *Atlas pro mikroskopické určování dřeva*
- spolupráce s Lesnickou a dřevařskou fakultou na projektu IP DKRVO *Ověření bezpečného využití netoxické likvidace škůdců pro ošetření dřeva a lepených spojů*

Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta

- odborné exkurze v MPV s tématy tradiční lidové kultury a její interpretace v paměťových institucích, lidového stavitelství a péče o sbírky

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

- Fakulta umění a designu – realizace výstavy Hřbitov na ulici a venkovní expozice náhrobků *Ruhe sanft! Odpočívej v pokoji?* v Zubrnících; animované video o zvycích českých Němců *Vzpomínky na domácí zabijačku*; video medailon a fotodokumentace výstavy Jiřího Kubového v rámci výstavního cyklu v kostele sv. Maří Magdalény
- Fakulta životního prostředí – zapojení areálu MPZ a nejbližšího území obce Zubrnice do terénního cvičení studentů

Univerzita Palackého v Olomouci

- garance a výuka čtyřsemestrálního programu Univerzity třetího věku *Lidová kultura na Hané*

Vysoké učení technické v Brně – Fakulta architektury

- spolupráce na koncepční přípravě expozičního areálu Kolibiska
- komentované prohlídky areálů VMP pro studenty

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.

- odborná příprava programu *Bramborová sobota* v MPV, program se však neuskutečnil z důvodu vládních opatření proti Covid-19
- spolupráce s VMP v oblasti pěstování tradičních odrůd brambor v návaznosti na smlouvu uzavřenou s německým ústavem Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research (IPK) – dodání a výsadba hlíz dvou historických odrůd brambor s vazbou na region Valašska

Kulturní instituce, ústavy a organizace

Archiv města Ústí nad Labem

- výstava *Zaniklé obce pod Bukovou horou* a realizace knihy *Průvodce po zaniklých obcích, osadách a samotách pod Bukovou horou*; součástí byla i přednáška ředitele archivu Mgr. Petra Karlíčka, Ph.D. pro studenty dálkového studia historie při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně a další prezentační akce spojené s uvedením knihy
- spolupráce v oblasti sbírkotvorné činnosti – předání unikátního konvolutu historických šelakových desek
- poskytování historické fotodokumentace a dalších materiálů o životě v regionu před rokem 1945

Muzeum města Ústí nad Labem

- příprava vydání životopisu Vincence Zahradníka
- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost
- vzájemná odborná i technická spolupráce při společné realizaci výstavy *Hřbitov na ulici*

Městské muzeum a galerie Hlinsko

- spolupráce s MPV v oblasti prezentace lidové kultury Hlinecka
- vzájemná spolupráce s MPV v rámci nákupní komise

Multifunkční centrum Hlinsko

- spolupráce s MPV při zajištění konference k 11. výročí zápisu Vesnických masopustních obchůzek a masek z Hlinecka na seznam UNESCO

Muzeum loutkářských kultur Chrudim

- spolupráce s MPV v oblasti interpretace tradiční lidové kultury
- společná prezentace

Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou

- příprava nadnárodní nominace ruční výroby skla na *Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO*
- konzultace k napadení objektu lidové architektury v Kristiánově dřevomorkou

Prezentace
společné práce
s Muzeem skla a bižuterie

Muzea na území Pardubického kraje

- spolupráce regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV s muzei v regionu v souvislosti s koordinací identifikace prvků tradiční lidové kultury

Národní památkový ústav

- MPV, spolupráce s Územním odborným pracovištěm Pardubice – památková péče a ochrana dokladů lidového stavitelství
- MC – spolupráce s generálním ředitelstvím a různými územními odbornými pracovišti NPÚ – školicí akce a konzultace v problematice opracování a povrchových úprav stavebně-truhlářských prvků

Národní ústav lidové kultury Strážnice

- spolupráce v oblasti ochrany tradiční lidové kultury a tradičních stavebních technologií
- spolupráce pracovníků MPV na přípravě MFF Strážnice
- spolupráce v rámci Komise pro udělení titulu *Nositel tradice ČR*

Státní okresní archiv Olomouc

- spolupráce při archivním bádání k dějinám Kameníčkova gruntu a k dějinám obce Příkazy

Svaz lnu a konopí ČR Šumperk

- spolupráce s MPV v oblasti pěstování a zpracování tradičních odrůd přadného a olejného lnu včetně oblasti výzkumu vlastností lnu při ručním a strojovém zpracování

Technické muzeum v Brně

- spolupráce a partnerství na projektu *Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě* spolufinancovaného z Finančního mechanismu EHP 2014-2021

Vlastivědné muzeum v Olomouci

- zapůjčení putovní výstavy s názvem *Jízda králů na Hané / Lidový obyčej v proměnách času*

Zemský archiv v Opavě

- spolupráce při archivním bádání k dějinám Kameníčkova gruntu a k dějinám obce Příkazy

Propagace a marketing

Centrála cestovního ruchu Východní Morava o.p.s. (VMP)

Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje o.p.s. (HMP)

Česká televize

Česká tisková kancelář

Český rozhlas (celostátní i regionální redakce)

Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism

Destinační management turistické oblasti Beskydy-Valašsko, o.p.s. (VMP)

Destinační společnost Východní Čechy (MPV)

Destinační agentura České středohoří o. p. s. (MPZ)

Chrudimsko-Hlinecko (MPV)

Olomouc Tourism (HMP)

Kabelový Informační Systém KIS – TV Hlinsko (MPV)

Rádio Blaník (MPV)

Turistické informační centrum Hlinsko (MPV)

Turistická informační centra Ústí nad Labem, Litoměřice a Ústěk (MPZ)

TV Noe (VMP)

TV Polar

MF Dnes

Deník Právo

VltavaLabePress – deníky dle příslušných regionů

Měsíčník Uličník (MPZ)

Informační centra v regionech a další organizace

Krajské úřady dle jednotlivých regionů – cestovní ruch

Ostatní

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

- CHKO Žďárské vrchy – péče o původní odrůdy ovocných stromů, spolupráce při péči o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)
- CHKO Železné hory – péče o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)
- CHKO České středohoří – aktivní účast MPZ na akci v obci Hlinná *Slavnosti pastvin* s aktivitami na téma sklizeň obilí

CEP Horní Nezly a Středoehorský sadařský spolek

- spolupráce s MPZ v oblasti zpracování ovoce a prezentace tradičních odrůd ovoce

Dětský domov Ústí nad Labem-Střekov

- zapojení mládeže do nakládání zelí, moštování ovoce, pečení a her v rámci jednodenní akce *Pára v muzeu*, kterou každoročně pořádá MPZ

EC MELUZÍNA, RCAB Ostrov nad Ohří

- genofondové plochy MPZ starých ovocných odrůd a jejich prezentace na www.stareodrudy.cz

Gengel, o. p. s.

- spolupráce v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP

Gymnázium K. V. Raise, Hlinsko

- konzultace MPV k projektům studentských prací – odborná pomoc
- spolupráce MPV se studenty při realizaci tematických programů

Krajské úřady

- Pardubický kraj – zajištění činnosti pověřeného Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji, oceňování nositelů tradice Pardubického kraje, práce ve výborech a komisích
- Ústecký kraj – koordinace v rámci činnosti regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při Regionálním muzeu v Teplicích – předávání ocenění *Zlatý džbánek* (zrušeno)
- Olomoucký kraj – spolupráce v rámci činnosti Pracovní skupiny pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje

Město Hlinsko

- spolupráce při péči o areál památkové rezervace lidové architektury Betlém
- spolupráce MPV na prezentaci a podpoře kulturního dědictví regionu
- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek na Hlinecku
- účast pracovníků MPV ve výborech a komisích
- spolupráce se Stavebním úřadem, úsekem památkové péče při obnově památek lidového stavitelství v regionu Hlinecko

Město Rožnov pod Radhoštěm

- smlouva o spolupráci s VMP
- vzájemná propagace
- podíl pracovníků VMP v přípravných skupinách pro tvorbu nové kulturní strategie města, připomínkování strategie
- účast pracovníků VMP ve výborech a komisích

Město Ústí nad Labem

- finanční podpora účasti MPZ na akci při příležitosti *Dnů evropského dědictví*

Městské kulturní středisko Kojetín – Městské muzeum v Kojetíně

- zapůjčení sbírkových předmětů na výstavu *Jízda králů na Hané / Lidový obyčej v proměnách času*

Ministerstvo kultury ČR

- mnohoúrovňová spolupráce se zřizovatelem
- spolupráce v rámci činnosti regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu
- členství pracovníků NMvP v odborných a grantových komisích a Národní radě pro tradiční lidovou kulturu
- spolupráce na přípravě účasti ČR v Mezivládním výboru *Úmluvy pro zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO* a vyslání delegátky na 16. zasedání výboru v prosinci 2021 a zasedání mezivládní pracovní skupiny ke globální reflexi systému zápisů do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO
- příprava odborných posudků

Místní akční skupina Hlinecko

- aktivní účast pracovníků MPV v komisích

Obce Hamry, Jeníkov, Studnice, Vortová

- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek
- participace na realizaci záchovných opatření vyplývajících ze zápisu statku do *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR a Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*

Obec Příkazy

- pomocné práce v areálu HMP (sečení trávy, úprava terénu)
- spolupráce při činnosti kulturních programů obce a HMP
- umožnění volného vstupu obyvatelům obce Příkazy do HMP v rámci vybraných aktivit

Obec Vysočina

- pomoc se zajištěním některých programů v areálu Veselý Kopec
účast odborných pracovníků MPV na tematických akcích pořádaných obcí

Obec Zubrnice

- spolupráce na prezentaci MPZ a kulturního dědictví v obci Zubrnice a jejím okolí

Obce Prostřední Bečva, Trojanovice, Rožnov pod Radhoštěm

- spolupráce na tvorbě studie týkající se mobiliáře a veřejného prostranství na Pustevnách

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky

- spolupráce při propagaci HMP na webových stránkách Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR a konzultace ohledně haptických prvků v expozici HMP

Spolek líných kolařů, Příkazy

- spolupráce při zajišťování občerstvení při kulturních akcích HMP

Spolek Omnium z. s. – Život památkám

- spolupráce MPZ formou dvoudenního workcampu, během kterého byla ze skládky vyzdvižena část zrušeného německého hřbitova v Zubrnici

Valašský muzejní a národopisný spolek

- poskytnutí prostor VMP pro činnost spolku
- dobrovolnická pomoc členů spolku při aktivitách muzea

Základní školy v Hlinsku

- spolupráce při přípravě a realizaci každoročního programu *Rozloučení s masopustem*, vzhledem k epidemické situaci se školy zapojily dálkovou formou (zhotovení výkresů a dalších výtvarných artefaktů spojených s masopustem na Hlinecku)

Základní škola a mateřská škola Příkazy

- Spolupráce při tematických programech HMP

Zubrnická museální železnice, z. s.

- dlouhodobá spolupráce, společná propagace a koordinace nabídky turistům s MPZ
- doprava návštěvníků obce Zubrnice a MPZ historickými linkami

Spolupráce se zahraničím

Røros kommune Norway

- spolupráce a partnerství na projektu *Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě* spolufinancovaného z Finančního mechanismu EHP 2014–2021

UNESCO

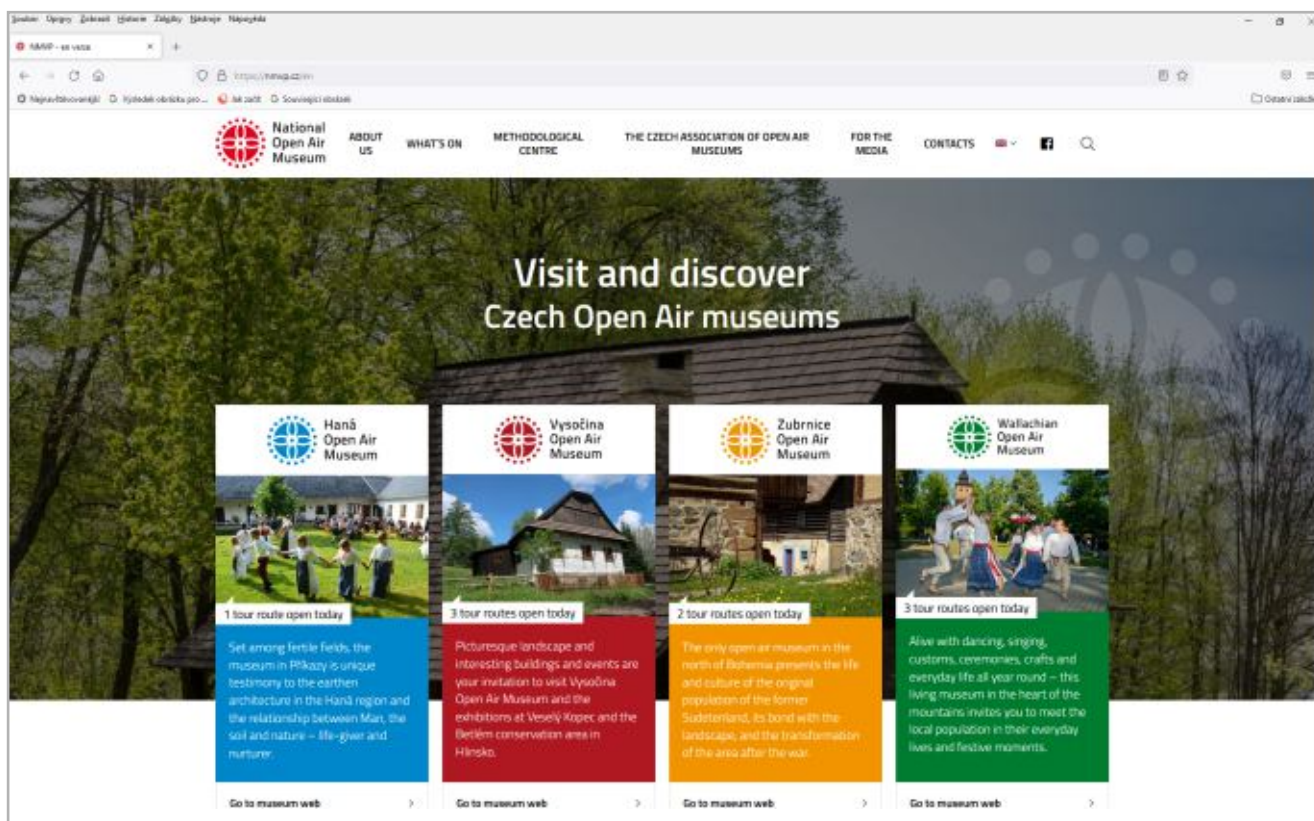
- participace na odborných pracovních skupinách ke globální reflexi systému zápisů do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO

Společná propagace NMvP

V roce 2021 bylo v oblasti jednotné propagace a marketingu NMvP pokračováno v duchu zažití **používání jednotného vizuálního stylu muzea** při tvorbě dílčích výstupů na sociálních sítích a v nových propagačních materiálech. V průběhu roku docházelo k plnění a **zvyšování funkcionality webových stránek** www.nmvp.cz – byla spuštěna anglická mutace webu, proběhla příprava podkladů pro německou verzi, byl zprovozněn prodej e-vstupenek do MPV, který funguje již také ve VMP. **Facebookový profil NMvP** byl průběžně aktualizován a doplňován, v průběhu roku pokračovala rubrika *Víte, že...* S ohledem na pandemickou situaci byl v tomto roce kladen poměrně velký důraz na aktuálnost a úplnost webových stránek a sociálních sítí muzea. NMvP a zvláště pořady jednotlivých muzeí byly dále prezentovány i na jiných, především turistických, portálech (např. www.kudyznudy.cz, *Kalendárium kulturních akcí státních muzeí a galerií zřizovaných MKČR*).

V průběhu roku docházelo k aktualizaci kontaktních údajů a aktuálních otevíracích dob a ceníků jednotlivých muzeí na různých portálech (www.mkcr.cz, www.cz-museums.cz, www.google.com, www.mapy.cz apod.).

Anglická mutace webových stránek www.nmvp.cz

V rámci tištěných materiálů byl vydán jednoduchý propagační materiál NMvP v české a anglické mutaci formátu DL, formátově shodný se sborníky akcí jednotlivých muzeí. Byl připraven a vytištěn přehled plánovaných akcí na rok 2022 za jednotlivá muzea. Na základě potřeby **kvalitních profesionálních fotografií** ze strany jednotlivých muzeí se přistoupilo k postupnému doplňování jednotné fotobanky. Ta má zároveň sloužit jako výchozí zdroj pro tvorbu společných propagačních materiálů NMvP a za účelem společné prezentace všech muzeí. Formou vyhlášeného výběrového řízení byla vybrána firma na zhotovení

videopozvánek do jednotlivých muzeí i NMvP jako celku. Ty se podařilo do konce roku sestříhat a vytvořit jejich anglickou a německou verzi. V průběhu roku byla vytvořena pro prezentaci muzea série nových propagačních předmětů NMvP (např. blok, psací potřeby, dárkové papírové tašky atd.).

NMvP prezentovalo svá jednotlivá muzea a jejich činnost na **Dni otevřených dveří Ministerstva kultury ČR** v Praze. Prezentace na veletrzích cestovního ruchu v Brně či Praze se v roce 2021 neuskutečnila.

5. 7. 2021 se ve VMP uskutečnil společný program všech organizačních složek NMvP s názvem **Národní muzeum v přírodě se představuje** s bohatým celodenním kulturním programem pro návštěvníky. Při prezentacích byly použity i nové výstavní a prezentační systémy, které byly v průběhu roku zhotoveny (výstavní pulty, stěny apod.).

Vedení všech čtyř muzeí při programu *Národní muzeum v přírodě se představuje*

I přes ne zcela jistou situaci s možností realizace kulturních akcí v souvislosti s protiepidemickými opatřeními státu se podařilo před začátkem letní návštěvnické sezóny zrealizovat většinu pravidelných a plánovaných aktivit – například předsezonní **tiskové konference** o připravovaných aktivitách NMvP v Praze, Rožnově a Hlinsku. V průběhu roku byly pravidelně vydávány **tiskové zprávy** o investiční činnosti, zajímavostech a programech muzeí, byly zveřejňovány pozvánky na akce a PR články k dění v jednotlivých muzeích. Dále byly průběžně realizovány reportáže a rozhovory v tištěných médiích (noviny, časopisy), v TV lokálních i celoplošných a v komerčních rádiích, v Českém rozhlase (dále jen ČRo) a jeho jednotlivých stanicích. Podobně jako NMvP jako celek se také jeho jednotlivá muzea samostatně představovala v regionálně příslušných tištěných médiích, televizích a rádiích.

Jednotlivá muzea se samostatně prezentovala na vlastních profilech na sociálních sítích, tedy především na svých facebookových profilech či Instagramu a Youtube. Na sociálních sítích i webu byly zveřejňovány informace o dění v muzeu, o chystaných akcích, pozvánky na komentované prohlídky, odkazy na články, videa apod. Muzea aktivně vstupovala prostřednictvím edičního systému do plnění obsahu oficiálního webu www.nmvp.cz. Muzea dále propagovala všechny své programy standardní cestou (plakáty, letáky, tištěné pozvánky, audio pozvánky apod.). Z pandemických důvodů bylo přikročeno k náhradní online formě propagace masopustních, velikonočních a převážně části vánočních zvyků, obyčejů a činností – obsahové a dílčí náplně jednotlivých složek byly koordinovány a zastřešeny NMvP.

Hanácké muzeum v přírodě

V průběhu roku 2021 byly v rámci spolupráce s Českou televizí (dále jen ČT) natočeny za účasti pracovníků HMP v areálu muzea pořady *Tam Tam Plus* (ČT1, 14. 6. 2021), *Folklorika* (ČT3, 3. 10. 2021), *Pečení na neděli* (ČT1, 17. 10. 2021) a *V karavanu po Česku* (ČT2, 13. 1. 2022).

Intenzivnější spolupráce probíhala také s ČRo Olomouc, Olomouckým deníkem (*Do Hanáckého skanzenu přestěhují unikátní 500 let starou stodolu*, 5. 5. 2021), s deníkem Právo a s Českou tiskovou agenturou (dále jen ČTK) - fotoreportáž o roubené stodole ze Skaličky, 21. 9. 2021. Pravidelně se HMP prezentovalo v místním obecním periodiku *Pod Hanáckým žudrem*.

Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci v prvním pololetí roku se část komunikace s veřejností odehrávala především v on-line prostředí webových stránek a na sociálních sítích (Facebook). Počet sledujících stránky HMP na Facebooku se zvýšil z 781 na 1012 (nárůst o 231 sledujících, tj. o 32 %). Důležitou součástí se stala propagace muzea a jeho aktivit v celostátních a regionálních médiích formou rozesílání tiskových zpráv.

Muzeum v přírodě Vysočina

V průběhu roku 2021 byly v rámci spolupráce s ČT natáčeny za účasti odborných pracovníků MPV pořady z cyklu *Putování s párou 2*, *Technické památky českých zemí*, *Toulavá kamera* a *Pečení na neděli*. Pro potřeby propagace v oblasti cestovního ruchu, odborných setkání apod. vzniklo prezentační video o MPV.

Intenzivní spolupráce probíhala také s ČRo Pardubice a Radiožurnálem prostřednictvím rozhovorů nebo reportáží na téma masopust, Velikonoce, Vánoce, lidové obyčeje, lidové stavitelství nebo pozvánky na tematické programy MPV. Rádio Blaník pravidelně informovalo o tradiční textilní výrobě v hlineckém Betlémě, projektu zaměřeném na pěstování a zpracování tradičních odrůd lnu a také prezentovalo programy pořádané MPV. PR články byly uveřejněny v lifestylových nebo tematicky zaměřených časopisech (např. *Doba seniorů*, *Doma Dnes*).

Tisková konference v MPV

Před zahájením návštěvnické sezóny byly zhotoveny a osazeny **nové informační cedule** v obou areálech a **nové informační tabule na objektech** v česko-anglické verzi v expozičním areálu Veselý Kopec. V roce 2021 byly vydány dva **nové letáky**, a to *Muzeum v přírodě Vysočina* a dále *Expozice vesnických masopustních*

obchůzek a masek z Hlinecka v česko-anglické verzi. V rámci přípravy oslav 50. výročí založení muzea vznikla **publikace** určená široké veřejnosti s názvem *Muzeum v přírodě Vysočina*.

Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci v prvním pololetí roku se část komunikace s veřejností odehrávala v **on-line prostředí** na sociálních sítích (Facebook, Instagram), případně formou individuálních venkovních aktivit, jakými byly například *Jarní hry na Betlémě*. Důležitou součástí se stala propagace muzea a jeho aktivit v regionálních médiích formou rozesílání **tiskových zpráv**. Probíhala spolupráce především s ČTK, ČRo Pardubice a Radiožurnál, s ČT, Rádiem Blaník, Destinační společností Východní Čechy a Turistickou oblastí Chrudimsko – Hlinecko. Propagační materiály byly distribuovány do informačních center Pardubického kraje a kraje Vysočina a ubytovacích a restauračních zařízení v regionu.

Muzeum v přírodě Zubrnice

O činnosti zubrnického muzea byly pravidelně vydávány tiskové zprávy, plakáty a pozvánky na akce, reportáže a rozhovory v tištěných médiích, komerčních rádiích i v lokálních a celoplošných televizích. Placené inzerce byly publikovány v kulturních měsícnících Enter Ústecko, Děčínsko. Propagační materiály i roční programy byly distribuovány do informačních center Ústeckého kraje.

Celostátní ohlas získala výstava *Hřbitov na ulici* připravená ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem, která měla upozornit na osud opuštěných německých hrobů v českém pohraničí. Objevila se nejen v hlavních zprávách ČT, Mladé frontě či Lidových novinách, ale psalo se o ní i v německých periodikách. Časopis Aha pro změnu uveřejnil článek popisující rozšíření unikátní sbírky Archivu města Ústí nad Labem o gramofonové desky ze šelaku z let 1901–1906, které při prohlídce pozůstalosti na Teplicku náhodně objevil kurátor zubrnického muzea.

Za zmínku stojí také seriál ČT *Špunti na cestě*. Jeden z dílů *Partyzán* se natáčel přímo v zemědělské usedlosti čp. 61, jež je součástí návštěvnického okruhu muzea *Historická vesnice*.

Obr. 99. Nesení břemene (a) jednostranně (špatně), rovnovázně (b) správně.

Prohlídky s paní ředitelkou
Odpovědi na otázky z minulosti, současnosti i blízké budoucnosti našeho muzea

14. a 15. července 2021
časy prohlídek: 10.30, 12.30, 14.30

Obr. 104. Krimozový předeek kancelářské i světné mále být i kratšíj.

Muzeum v přírodě Zubrnice
Zubrnice 74
400 02, Ústí nad Labem

muzeumzubrnice@nmvp.cz
+420 475 228 267
www.nmvp.cz

Upoutávka na komentovanou prohlídku muzea

Valašské muzeum v přírodě

Během prvních čtyř měsíců roku 2021 VMP úspěšně pokračovalo v **prezentaci výročních zvyků a obyčejů v on-line prostředí**. Vznikly zajímavé cykly *Masopust sa krátí* a *Dajte vajíčko malované*, jejichž prostřednictvím muzeum zpracovalo nové tematické videorecepty a videonávody.

Počet uživatelů na sociální síti Facebook se tak zvýšil o 1 924, k prosinci 2021 měl profil VMP celkem 15 348 uživatelů. Tato nová platforma pro seznamování veřejnosti s lidovými výročními slavnostmi zaznamenala úspěch již při svém vzniku a rezonovala mediálním prostorem. Veřejnost na ni reagovala velmi kladně a příspěvky byly sdíleny také na dalších portálech, v odborných kruzích a v zájmových skupinách.

Oddělení propagace se věnovalo standardním činnostem, které spočívají především v **grafické výrobě plakátů, pozvánek, letáků, vizitek či programových sborníků**. Jednotlivé pořady Valašského roku byly oboha-ceny o nově vyrobené rekvizity. V muzejních areálech bylo obnoveno značení piktogramy. Za účelem propagace úspěšné vědecké rekonstrukce vznikl nástěnný kalendář *Libušín 2022*.

V průběhu celého roku VMP oslovovaly **televizní štáby** za účelem tvorby pořadů. ČT ve VMP natočila nové díly pořadů *Putování s párou*, *Českem na koňském hřbetu*, česko-slovenský cestovatelský pořad *Kam k nám* a *Pečení na neděli*. TV Nova do muzea zavítala v rámci propagační kampaně CzechTourismu *Loskuták na výletě* ze Zlínského kraje a zrealizovala zde také celý díl kulinářské show *Souboj na talíři*.

Součástí činnosti oddělení bylo vydávání **tiskových zpráv** nejen o akcích, aktualitách a projektech, ale i o omezeních v souvislosti s pandemií Covid-19. Zvláštní pozornost si vyžádala **prezentace mnoha ocenění, která obdržela vědecká rekonstrukce Libušína**.

Ve spolupráci s ČRo Ostrava, ČRo Zlín a ČT vznikla řada zajímavých upoutávek a živých vstupů o dění v muzeu. Spolupráce dále probíhala s ČTK Zlín, TV Noe, Czech Tourism, krajskými redakcemi lokálních periodik, Centrálou cestovního ruchu Východní Morava a s řadou dalších celostátních médií a lifestyleových časopisů.

Propagační materiály byly distribuovány pravidelně do informačních center a ubytovacích zařízení ve Zlínském a Moravskoslezském kraji. Nově se muzeum zapojilo do společné jarní a podzimní propagační kampaně s Městem Rožnov pod Radhoštěm a do projektu *Beskydy Valašsko Card*. Spolupráce pokračovala i v projektu *Regionpartner*.

▶ Natáčení pořadu TV Nova
Souboj na talíři

NÁVŠTĚVNOST

Vývoj návštěvnosti 2017–2021 (počet osob)

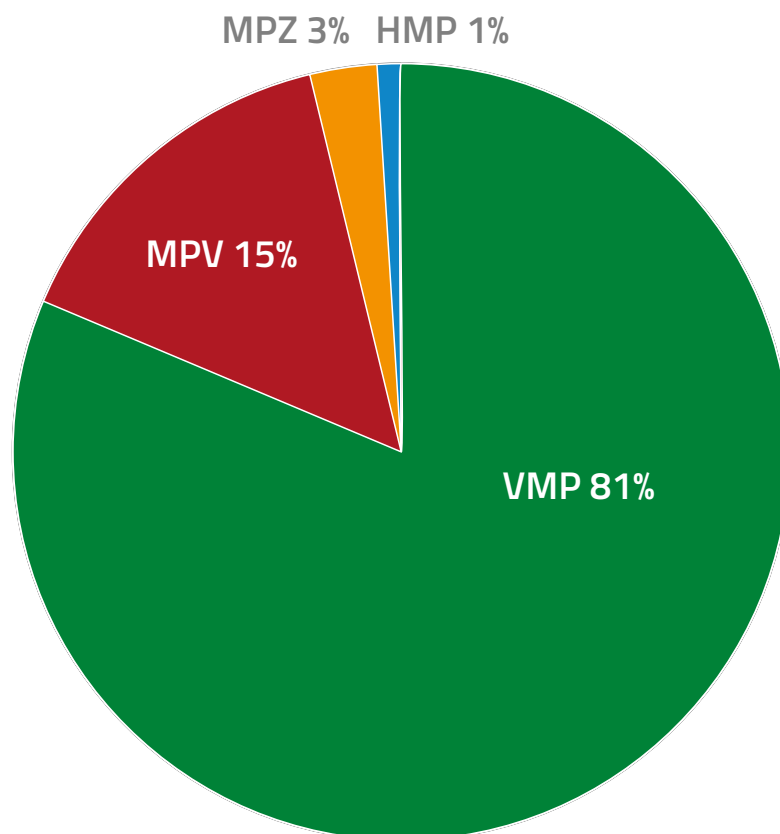
Rok	VMP	MPV	MPZ	HMP
2021	276 391	50 937	9 333	3 477
2020	227 785	35 822	7 572	3 759
2019	364 140	93 003	18 523	4 372
2018	354 000	74 325	21 978	3 491
2017	302 000	81 613	20 207	5 337

Vývoj návštěvnosti podle měsíců (počet osob)

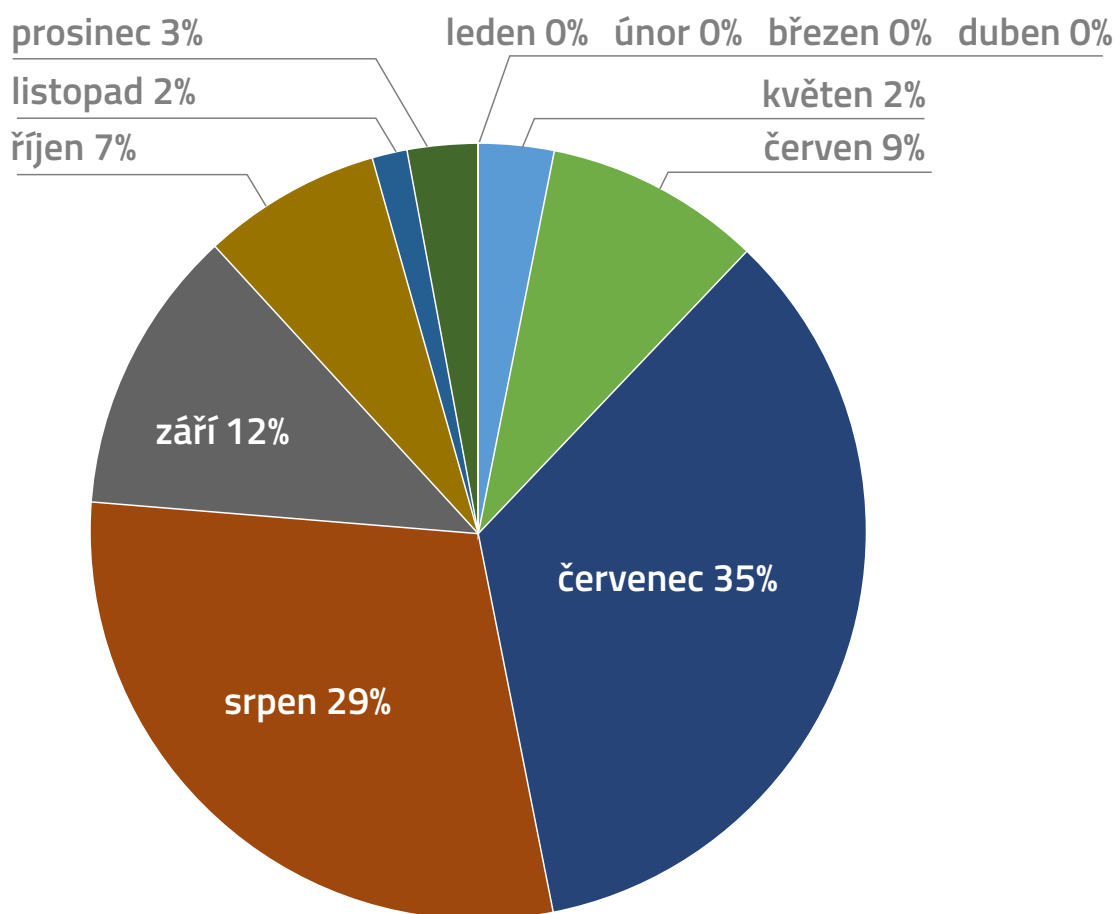
	VMP	MPV	MPZ	HMP	NMvP
Leden	0	0	0	0	0
Únor	0	0	0	0	0
Březen	0	0	0	0	0
Duben	0	0	0	0	0
Květen	8 177	1 964	347	85	10 573
Červen	25 328	3 917	896	409	30 550
Červenec	93 697	21 247	2 392	1 193	118 529
Srpen	84 874	11 137	2 168	1 362	99 541
Září	32 919	6 487	428	428	40 816
Říjen	19 649	3 492	1 979	0	25 120
Listopad	4 172	567	208	0	4 947
Prosinec	7 575	2 126	361	0	10 062
Celkem	276 391	50 937	9 333	3 477	340 138

Podíl jednotlivých muzeí na návštěvnosti NMvP v roce 2021

Rozvrstvení návštěvnosti NMvP v roce 2021 podle měsíců

GRANTY A DOTACE

V roce 2021 NMvP čerpalo finanční podporu z následujících programů v podobě těchto projektů:

Název programu: **Dotační program pro ochranu měkkých cílů v oblasti kultury**

Název projektu: **Zpracování analýzy rizik – Národní muzeum v přírodě**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: 9. 7. 2021 – 15. 10. 2021

Celkové náklady: 193 598,79 Kč

Výše dotace: 193 598,79 Kč

Předmětem projektu bylo zpracování komplexní analýzy rizik měkkého cíle – areálů Dřevěného městečka, Mlýnské doliny a Valašské dědiny ve VMP, jejich zhodnocení a identifikace, a to jak vnějších, tak vnitřních rizik.

Název programu: **Fondy EHP/Norska 2014–2021, program Kultura**

Název projektu: **Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě, KU-CH1-009**

Poskytovatel: Fondy EHP/MKČR

Doba řešení: 1. 4. 2021 – 30. 4. 2024

Celkové náklady: 31 200 000 Kč

Výše dotace: 28 019 000 Kč

Náklady v roce 2021: 544 577 Kč

Záměrem projektu je zvýšení ochrany jedinečného sbírkového fondu NMvP. Projekt se soustředí na rozvoj bezpečnostních systémů zejména s ohledem na ochranu sbírky jeho největší OS, tedy VMP, a to zejména v oblasti prevence vzniku požáru, krádeží, vandalizmu, terorizmu a ostatních nezákonných činností. Projekt zároveň řeší vybudování velína (pultu požární ochrany), který bude umístěn ve VMP. Podrobné informace o plnění v roce 2021 viz *Investiční činnost a stavebně-rekonstrukční práce*.

Název programu: **IROP**

SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Název projektu: **Výstavba depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm pro Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm**

Poskytovatel: EU/MKČR

Doba řešení: 2020–2023

Celkové náklady: 177 mil. Kč

Výše dotace: 50 mil. Kč, ostatní dotace MKČR

Náklady v roce 2021: 53 000 Kč

Cílem projektu je zabezpečení kvalitnějšího uložení sbírkových předmětů z hlediska poskytnutí odpovídajících klimatických a dalších podmínek nutných k co nejmenší degradaci materiálů, z nichž jsou sbírkové předměty vyrobeny, zamezení šíření dalších škodlivých faktorů (jako je prach, plíseň, živočišní škůdci) a tím prodloužení jejich životnosti. Nový depozitář bude mít dostatečné skladové kapacity a také rezervy pro další sbírkovou činnost.

Název programu: **Investiční záměr**
Název projektu: **NMvP – Kolibiska – oplocení, zabezpečení areálu**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: prosinec 2020 – konec roku 2021
Celkové náklady: 12,5 mil. Kč
Výše dotace: 12,5 mil. Kč
Náklady v roce 2021: 12 461 573,78 Kč

Cílem akce bylo zabezpečit prostor proti vniknutí nepovolaných osob do nově vznikajícího areálu VMP na památkově chráněném území v rozsahu vybudování nového oplocení se třemi automatickými elektrickými bránami ovládanými dálkově a jednou manuální bránou, vybudovat páteřní sítě NN elektrické energie a páteřní sítě slaboproudého systému a osadit samostatné ocelové stožáry včetně kamerového systému CCTV.

Název programu: **Investiční záměr**
Název projektu: **Zpřístupnění Fojtství z Jasenné pro veřejnost**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 2021–2024
Celkové náklady: 12,6 mil. Kč
Výše dotace: 12,6 mil. Kč
Náklady v roce 2021: 267 041 Kč

Ve správě NMvP je od roku 2021 také národní kulturní památka Fojtství v Jasenné. Objekt v následujících letech projde celkovou rekonstrukcí a bude doplněn o vestavbu zázemí a nové pokladny. V současné době probíhá zpracovávání projektové dokumentace pro stavební povolení, následně bude započato s I. etapou stavebních prací. Předpokládané dokončení stavebních prací a zpřístupnění veřejnosti odhadujeme na druhou polovinu roku 2024.

Název programu: **Investiční záměr**
Název projektu: **NMvP, MP Vysočina – oprava střech objektů lidové architektury**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 9. 11. 2020 – 23. 11. 2021
Celkové náklady: 5 833 556 Kč
Výše dotace: 5 833 556 Kč
Náklady v roce 2021: 4 774 691 Kč

V průběhu roku pokračovala oprava šindelových střešních krytin v areálu Betlém Hlinsko (objekty čp. 134, 159, 180) a v areálu Veselý Kopec (usedlost z Lezníku, výměnek/hospoda, vodní mlýn). V měsíci srpnu a září byla provedena celková oprava doškové krytiny na stodole usedlosti čp. 4 na Veselém Kopci. 23. 11. 2021 byly řádně dokončené práce předány objednateli.

Výměna střešní krytiny v MPV

Název programu: **Investiční záměr**
Název projektu: **NMvP-VMP, Mlýnská dolina, WC pro návštěvníky**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 2021 – červen 2022
Celkové náklady: 3,3 mil. Kč
Výše dotace: 3,3 mil. Kč
Náklady v roce 2021: 409 000 Kč

Cílem projektu je vybudovat veřejné toalety pro návštěvníky a zázemí pro maminky s dětmi v areálu Mlýnské doliny, kde v současné době chybí. V novém objektu budou situována oddělená WC pro muže, ženy a invalidy, přebalovací a úklidová místnost. Objekt bude využíván sezónně, v měsících duben–říjen.

Název programu: **ISO II/A – Zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví, bezpečnostními systémy a mechanickými zábranami**
Název projektu: **Změna přenosové frekvence PZTS/ATS rádiové sítě na SCO Policie ČR**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021
Celkové náklady: 2 404 657,44 Kč
Výše dotace: 2 038 169,26 Kč

V roce 2021 Policie ČR rušila starou přenosovou frekvenci PZTS/ATS a bylo nutné přejít na novou. Proto byly u 21 objektů a areálů s objektovými čísly ve VMP vyměněny zabezpečovací ústředny a antény, aby byly schopné přijímat a vysílat na nové přenosové frekvenci PZTS/ATS.

Název programu: **ISO II/C – Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu**
Název projektu: **Výkup obrazu Bohumíra Jaroňka**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 20. 1. – 4. 11. 2021
Celkové náklady: 70 000 Kč
Výše dotace: 70 000 Kč

V souvislosti se sbírkotvornou činností VMP – správou pozůstalosti sourozenců Jaroňkových a průběžným shromažďováním jejich tvorby – bylo opětovně zažádáno o dotaci na výkup předmětů. Schválením žádosti a poskytnutím prostředků se podařilo rozšířit sbírkový fond VMP o dílo, které poněkud vybočuje z obvyklých motivů autora (Zátíší s vázou), a tím se více rozšířily znalosti o šíři tvorby B. Jaroňka.

Název programu: **ISO II/D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí**
ISO II/D-a Vybavování a zkvalitňování restaurátorských, konzervátorských a preparátorských pracovišť
Název projektu: **Zvětšení tepelného boxu**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: listopad–prosinec 2021
Celkové náklady: 498 773 Kč
Výše dotace: 468 000 Kč

Přesná termokomora ATCD Green Restore představuje na konzervátorsko-restaurátorském pracovišti VMP důležitou součást ochrany sbírkových předmětů před škodlivým hmyzem. V této termokomoře se stan-

dardně ošetřují sbírkové předměty, včetně stavebních prvků do velikosti maximálně 6 m. Z podpory prostředků ISO II bylo možno délku termokomory zvětšit na téměř 9 m. Výhodou je modulová konstrukce původního boxu, k níž bylo možno napojit na boční stěny a strop nové moduly, doplnit vzduchotechnické potrubí a konstrukci podlahy a provést další potřebné úkony včetně obnovy regulace systému. Nyní je možno v mnohem větší míře využít tuto netoxickou metodu likvidace dřevokazných škůdců i pro dlouhé stavební prvky, a to zejména v nastávajícím období výstavby nového areálu Kolibiska, kdy jsou svázeny z terénu originální dřevěné, především hospodářské objekty. Současně lze tento zvětšený prostor využít pro ošetření objektů v rámci každoročně probíhajících rekonstrukcí již stojících objektů dřevěné architektury.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**
Název projektu: **Speciální programy pro děti a rodiny s dětmi**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 2021
Celkové náklady: 43 618 Kč
Výše dotace: 43 000 Kč

MPV v Pardubickém kraji vykonává funkci pověřeného regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu. Cílem projektu je prezentovat návštěvníkům muzea ve spolupráci s jejich nositeli zajímavé tradiční řemeslné technologie. V roce 2021 byl program s ohledem na vládní opatření proti šíření onemocnění COVID-19 realizován v kratším časovém úseku. Přesto byl naplněn a v letních měsících se setkal s velkým ohlasem návštěvníků. Spolupráce probíhala s řemeslníky, kteří v prostředí Veselého Kopce prezentovali tradiční i speciální řemeslné techniky, vyřezávání ze dřeva (perníkové formy), textilní techniky, sklizeň lnu a jeho zpracování tradičním způsobem a další.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**
Název projektu: **Výzkum masopustních občůzek na Hlinecku**
Poskytovatel: MKČR
Doba řešení: 2021
Celkové náklady: 39 161 Kč
Výše dotace: 37 000 Kč

Vesnické masopustní občůzky a masky z Hlinecka jsou od roku 2010 zapsané na *Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO*. V souvislosti s naplňováním záchovných opatření, k nimž se ČR zápisem zavázala, vyplývá pro pracoviště MPV povinnost tento obyčej průběžně dokumentovat. Prostředky byly využity jednak na zpracování a následně na prezentaci výsledků výzkumů během konference uspořádané 9. 11. 2021 v Hlinsku, zároveň jimi byly hrazeny náklady spojené se zpracováním historických filmových a fotografických záběrů masopustních občůzek.

Název programu: **Program podpory kultury a památkové péče v Pardubickém kraji na rok 2021**
Název projektu: **Výkon činnosti pověřeného regionálního pracoviště pro TLK v Pardubickém kraji**
Poskytovatel: Pardubický kraj
Doba řešení: 2021
Celkové náklady: 60 804 Kč
Výše dotace: 60 000 Kč

V roce 2021 se MPV věnovalo činnostem vyplývajícím z úkolů stanovených MKČR a Národním ústavem lidové kultury (dále jen NÚLK) ve Strážnici. Podrobně viz *Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu*.

Název programu:	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Název projektu:	Poskytování plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními
Poskytovatel:	Státní zemědělský intervenční fond
Doba řešení:	15. 5. 2021 – 31. 12. 2021
Výše dotace:	298 069,- Kč

Cílem projektu je podpora způsobu využití zemědělské půdy, která je v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí a krajiny, podpora zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny.

PROFILOVÉ ÚKOLY

Profilový úkol č. 1

Na základě vládou ČR nově vydaného dokumentu *Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 ze dne 20. 7. 2020* zformulovat a předložit konkrétní náměty, jak bude PO dále podporovat zajištění přístupu ke kulturnímu dědictví a službám s tím spojeným osobám se zdravotním postižením.

NMvP zformulovalo sérii námětů, jak bude podporovat zajištění přístupu ke kulturnímu dědictví a službám s tím spojeným osobám se zdravotním postižením. Tyto návrhy se týkaly zaměstnávání osob se zdravotním pojištěním, mobility a odstraňování bariér, prohlídek expozičních areálů, spolupráce se subjekty pracujícími v této oblasti a digitalizace sbírkového fondu.

Profilový úkol č. 2

Předložit informaci o způsobu, jakým se bude PO konkrétně podílet na přípravě a organizaci Generální konference ICOM v roce 2022 v Praze.

Zpráva byla v termínu podána. NMvP uspořádá dvě exkurze. Jednodenní výjezd do MPV a dvoudenní exkurze do VMP, kde se bude konat konference k zabezpečení sbírek. Vedení NMvP bylo celý rok v kontaktu s organizátory konference ICOM a společně připravovali plánovaný program.

Profilový úkol č. 3

Informovat o dalším postupu ošetřování vybraných objektů proti biotickým škůdcům (dle plánu na rok 2021).

V roce 2021 byly realizovány desinsekční zásahy na vybraných objektech dřevěné lidové architektury, které slouží v areálech VMP jako expoziční objekty. Akce probíhala v červnu, tzn. v průběhu prvního výletového období dřevokazného hmyzu, kdy je postřik insekticidem neúčinnější. Výběr objektů, které mají být ošetřeny, probíhá obvykle již na podzim předchozího roku, kdy je tvořen plán práce na následující rok. Vybírají se takové objekty, které pravidelně vykazují aktivitu, dále pak se volí preventivní postřik objektů tak, aby byl každý z nich ošetřen alespoň jednou za tři roky. Upřednostňují se taktéž originální stavby.

Profilový úkol č. 4

Informovat o dalším postupu prací na projektu Kolibiska (transfer objektů, oplocení areálu atd.).

Na konci roku 2021 byla těsně před dokončením projektová dokumentace pro areál Kolibiska zahrnující inženýrské sítě, komunikace a rozmístění provozních a expozičních objektů v prostoru. V roce 2021 byla na základě dřívější projektové dokumentace a schvalovacích řízení zahájena stavba oplocení celého areálu Kolibiska s moderním vybavením kamerovým systémem. Byla zahájena stavba originálního trans-

ferovaného objektu Hájovna z Valašské Bystřice a v terénu byly vlastními silami demontovány a transferovány Šarmanův chlév z Nového Hrozenkova, zimovisko z Nýdku a chlév z Morávky-Byčince. Započalo se s opravou svezené stodoly z Horní Lomné, byla zahájena výstavba stodoly ze Starých Hamrů a dokončeny dva chlévy z Nového Hrozenkova. Dále proběhla finalizace libreta definujícího rozsah, význam a expoziční náplň nového muzejního areálu a bylo vypracováno krajinné řešení areálu s podrobným popisem skladby expozičních prvků v exteriérech. V návaznosti na to byl zpracováván arboristický posudek hodnotící ekologickou újmu a definující náhradní výsadby.

Profilový úkol č. 5

Informovat o přípravách a zahájení realizace první etapy stavebních prací na depozitáři ve Frenštátě p. R. (program IROP).

Dne 2. 6. 2021 bylo vyhlášeno výběrové řízení na dodavatele stavby, které muselo být v průběhu léta zrušeno, a zadávací dokumentace byla upravena v návaznosti na podané podněty. Termín doručení nabídek byl stanoven na 3. 11. Proběhla také výběrová řízení na BOZP, autorský dozor, technický dozor investora a projektového manažera.

Profilový úkol č. 6

Informovat o průběhu realizace projektu „Opravy šindelové krytiny na objektech Valašského muzea v přírodě“, který je spolufinancován z Integrovaného operačního programu v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (opravy střech na objektech usedlosti z Velkých Karlovic – Jezerného).

Práce byly zahájeny 1. 3. 2021 a ukončeny 29. 6. 2021. Postup prací byl průběžně kontrolován odbornými pracovníky NMvP. V průběhu realizace se uskutečnily dva kontrolní dny s účastí zástupců NPÚ a Odboru památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje. Předání hotového díla proběhlo 29. 6. 2021.

Profilový úkol č. 7

Informovat o záměrech ve věci objektu fojtství Jasenná (avizované úpravy objektu, vize v kontextu rozvoje NMvP).

V roce 2021 došlo k odkoupení národní kulturní památky Mikuláščíkova fojtství v Jasenné, čp. 60. V rámci výzkumu, jehož cílem bylo získat co nejvíce informací o objektu v souvislosti s vytvořením informační základny a s plánovaným zpřístupněním objektu, byly pořízeny literární a archivní rešerše a rešerše elektronických zdrojů, zaměření a detailní dokumentace objektu, byly provedeny a nahrány rozhovory s pamětníci – jednou z bývalých majitelek Boženou Turkovou a provedena detailní fotodokumentace inventáře objektu včetně doplnění informací o historii a původu předmětů.

Profilový úkol č. 8

Připravit zápis sbírky Hanáckého muzea v přírodě v Příkazech do Centrální evidence sbírek.

Příprava na zápis sbírky probíhala během celého roku, k zápisu došlo 13. 12. 2021.

Profilový úkol č. 9

Metodické centrum pro muzea v přírodě při Národním muzeu v přírodě bude informovat o dlouhodobě připravovaném (od roku 2016) metodickém textu na téma topeniště a komíny, včetně harmonogramu další přípravy a zpracování.

MC předložilo velmi podrobnou zprávu o aktivitách vztahujících se ke zmíněné metodice. Touto problematikou se zabývá již od roku 2015 ve spolupráci se soudním znalcem v oboru kamnářství a předsedou Českého kamnářského institutu Ing. Antonínem Šimáčkem. Metodika by měla být publikována v roce 2024.

Základní personální údaje

	2020	2021
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	152	156
Fyzický stav k 31. daného roku	153	157
Průměrný hrubý měsíční plat	31 356	31 618

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věková skupina	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 – 30 let	0	1	1	0,6
31 – 40 let	14	8	22	14,0
41 – 50 let	13	22	35	22,3
51 – 60 let	24	29	53	33,8
60 let a více	24	22	46	29,3
celkem	75	82	157	100
%	47,77	52,23	100	

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	4	3	7	4,5
vyučen	28	9	37	23,6
úplné střední	2	4	6	3,8
úplné střední odborné	25	34	59	37,6
vyšší odborné	2	4	6	3,8
vysokoškolské	17	25	42	26,7
celkem	78	79	157	100

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců

	počet
nástupy	55
odchody	51

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

Doba trvání	počet	%
do 5 let	43	27,39
do 10 let	31	19,74
do 15 let	29	18,47
do 20 let	23	14,65
nad 20 let	31	19,75
celkem	157	100

Hospodaření organizace

Údaje o majetku, s nímž NMvP hospodaří

Výše majetku – stálých aktiv	667 695 186 Kč
Z toho hodnota staveb (účet 021)	416 641 275 Kč
Výše opravěk k 31. 12. 2021	219 216 218 Kč

Údaje o rozpočtu

	částka (Kč)
Příspěvek na provoz dle schváleného rozpočtu na rok 2021	98 595 554
Zvýšený příspěvek na provoz úpravami rozpočtu zřizovatelem	105 332 185
Individuální dotace investiční	29 233 546

V průběhu roku 2021 bylo provedeno **25 rozpočtových úprav**, z toho 13 rozpočtových úprav na provoz představovalo částku **9 637 227,42 Kč**, z toho:

- na platy ve výši 3 495 438 Kč
 - na krytí zhoršeného hospodářského výsledku z důvodu omezeného provozu muzeí zapříčiněného pandemií COVID-19 ve výši 1 049 442,61 Kč
 - na opravy šindelové krytiny na objektech VMP 1 127 817,20 Kč
 - na soudní poplatek – žaloba na pojišťovnu Kooperativa ohledně doplacení pojistky za vyhořelý Libušín 1 785 750 Kč
 - na ostatní provozní náklady 1 129 337 Kč.
-

Kromě výše uvedených úprav rozpočtu na provoz jsme obdrželi:

a) individuální a systémové dotace na financování programů a akcí, a to 12 rozpočtových úprav, z toho neinvestičních ve výši **3 005 253,08 Kč** a investičních ve výši **29 233 545,94 Kč**, z toho:

Účelové prostředky neinvestiční:

- oprava střech MPZ 1 999 943,94 Kč
 - projekt doprůzkumu a analýzy rizik v lokalitě Tylovice 811 710,35 Kč
 - zpracování analýzy rizik 193 598,79 Kč
-

Účelové prostředky investiční:

- Kolibiska – oplocení, zabezpečení nového areálu 12 461 573,78 Kč
 - transfer stodoly ze Skaličky 1 045 802,90 Kč
 - Mlýnská dolina – WC pro návštěvníky 3 150 000,- Kč
 - vybudování vodovodního a požárního řádu 10 000 000,- Kč
 - ISO/A – změna přenosové frekvence rádiové sítě 2 038 169,26 Kč
 - ISO/C – výkup obrazu B. Jaroňka *Zátíší s vázou* 70 000 Kč
 - ISO/D – zvětšení tepelného boxu 468 000 Kč
-

b) dotace na základě §14 odst. 2 zák. č. 218/2000 Sb. a zvláštního zákona na **dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace** ve výši **776 000 Kč** na projekt *Uchování kulturního dědictví v muzeích v přírodě s ohledem na maximální zachování autenticity a s reflexí aktuálních trendů a technologií*.

Přehled o rozpočtu a skutečných nákladech a výnosech k 31. 12. 2021

Název položky	účet	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Spotřeba materiálu	501	5 500	5 354	5 927
Spotřeba energie	502	5 000	5 527	4 305
Prodané zboží	504	450	555	685
Aktivace dlouhodobého majetku	506	-100	-100	-1 069
Aktivace oběžného majetku	507	-200	-400	-435
Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0	-8	-20
Opravy a udržování	511	10 920	19 083	16 967
Cestovné	512	400	269	251
Náklady na reprezentaci	513	118	182	290
Ostatní služby	518	12 809	12 384	13 085
Mzdové náklady	521	57 209	60 552	62 373
Zákonné sociální pojištění	524	19 190	19 660	20 130
Jiné sociální pojištění	525	154	158	167
Zákonné sociální náklady	527	2 962	3 159	2 818
Jiné sociální náklady	528	0	2	1
Daně a poplatky	53x	62	1 832	1 927
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0	0	0
Tvorba fondů	548	0	25	25
Odpisy dlouhodobého majetku	551	15 250	15 589	15 257
Prodaný DHM	553	0	16	19
Tvorba a zúčtování rezerv	555	0	-655	-655
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	2 200	2 672	2 336
Ostatní náklady z činnosti	549	800	829	889
Náklady z přecenění RH	564	0	282	282
Ostatní finanční náklady	569	190	256	239
Náklady celkem		132 976	147 226	145 793

Přehled o výnosech k 31. 12. 2021

Název položky	účet	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	50	27	25
Výnosy z prodeje služeb	602	22 000	22 218	23 161
Výnosy z pronájmu	603	3 350	3 378	3 613
Výnosy z prodaného zboží	604	600	856	1 041
Výnosy z prodeje DHM	646	100	25	33
Čerpání fondů	648	6 500	1 460	1 875
Ostatní výnosy z činnosti	649	300	1 036	1 279
Výnosy z přecenění RH	646	0	298	298
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí	671	100 076	117 927	116 636
Výnosy celkem		132 976	147 226	147 960

Výsledek hospodaření před zdaněním	0	0	2 167
Výsledek hospodaření po zdanění	0	0	2 167

Aktiva a pasiva k 31. 12. 2021

Aktiva	účet	(tis. Kč)
Dlouhodobý nehmotný majetek	(012–035)	2 263
Dlouhodobý hmotný majetek	(031–036)	446 216
Dlouhodobé pohledávky	(462–471)	0
Zásoby	(111–139)	7 232
Odběratelé	(311)	392
Krátkodobé zálohy	(314)	1 117
Jiné pohledávky	(315)	5
Pohledávky za zaměstnanci	(335)	0
Daně	(341, 342, 343)	0
Náklady příštích období	(381)	843
Příjmy příštích období	(385)	252
Dohadné účty aktivní	(388)	2 151
Pokladna	(261)	424
Ceniny	(263)	28
Běžný účet	(241)	32 626
Běžný účet FKSP	(243)	806
Aktiva celkem		494 354

Aktiva a pasiva k 31. 12. 2021

Pasiva	účet	(tis. Kč)
Jmění	(401)	435 563
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	(403)	15 090
Oceňovací rozdíly	(406, 407)	-665
Fond odměn	(411)	3 314
Fond kulturních a sociálních potřeb	(412)	829
Fond rezervní	(413, 414)	3 839
Fond reprodukce majetku	(416)	2 358
Výsledek hospodaření běžného účetního období		2 167
Dlouhodobé závazky	(441)	0
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	(472)	13 420
Dodavatelé	(321)	7 756
Krátkodobé přijaté zálohy	(324)	698
Zaměstnanci	(331)	4 077
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336, 337)	2 078
Ostatní přímé daně	(342)	324
Daň z přidané hodnoty	(343)	567
Výdaje příštích období	(383)	107
Výnosy příštích období	(384)	914
Dohadné účty pasivní	(389)	1 735
Ostatní krátkodobé závazky	(378)	182
Pasiva celkem		494 354

Přehled nejvyšších nákladů a výnosů a jejich podíl na celkových nákladech a výnosech

Náklady	(Kč)	%
Osobní náklady (účty 521,524)	82 503 292,00	56,6 %
Opravy a udržování (511)	16 967 104,80	11,6 %
Odpisy (551)	15 257 281,05	10,5 %
Ostatní služby (518)	13 084 962,59	9,0 %
Spotřeba materiálů (501)	5 926 933,01	4,1 %
Spotřeba energie (502)	4 305 420,05	3,0 %
Zákonné sociální náklady (527)	2 924 559,89	1,9 %
Drobný dlouhodobý majetek (558)	2 335 990,83	1,6 %

Výnosy	(Kč)	%
Výnosy z prodeje služeb (602)	23 160 836,66	15,7 %
Výnosy z pronájmů (603)	3 612 599,49	2,4 %
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí (671)	116 636 291,66	78,8 %

Přehled o celkových mzdových nákladech

Název položky	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Platy	54 808	57 557	59 343
OON	2 101	2 444	2 335
Mzdové prostředky celkem	56 909	60 001	61 678

Limit na platy byl překročen o 1 785 795 Kč. Toto překročení bylo hrazeno čerpáním Fondu odměn. Limit OON nebyl překročen.

Stanovený přepočtený počet zaměstnanců 158,2 jsme nepřekročili, skutečný přepočtený počet zaměstnanců byl na konci roku 156,4.

MC je **odbornou platformou pro spolupráci muzeí v přírodě** a institucí podobného charakteru v ČR. Centrum vyvíjí odborné aktivity – **vzdělávací, výzkumnou, publikační, organizační činnost** ve sféře muzeí v přírodě. Činnost MC je rovněž úzce provázána s řadou aktivit v rámci NMvP, kde se podílejí zejména na koncepční, vědeckovýzkumné, vzdělávací a organizační práci.

Pracovníci MC se snažili postupovat **podle ročního plánu**. Většina garantovaných výstupů byla splněna, některé byly nahrazeny jinými na základě požadavků ze spolupracujících institucí či konstituujících se muzeí v přírodě.

Náročnou, ale velmi přínosnou aktivitou pracovníků MC, je **činnost v poradních orgánech a radách muzeí**. Bohatá byla také **publikační činnost** pracovníků MC. Situace spojená s nemocí COVID-19 ovlivnila zvláště četné osobní a institucionální kontakty, které byly omezeny nebo nahrazeny virtuální formou.

Metodická činnost

Jako metodická činnost je ze strany MC vnímáno komplexní působení na sféru muzeí v přírodě zejména formou vzdělávacích akcí a publikační činnosti. Významnými metodickými nástroji jsou vedle metodik památkové postupy. Jedním z připravovaných je **památkový postup k problematice vyměřování oprav na dřevěných stavebních konstrukcích**.

V dosavadních jednáních i praxi institucí bylo také doporučeno věnovat se komplexněji **problematice topenišť a komínů v muzeích v přírodě** a snažit se v dalších letech zpracovat metodiku k této problematice s komplexní typologií systémů a obecnými doporučeními k výstavbě, provozu a údržbě.

K důležitým činnostem centra v rámci NMvP patří **spolupráce na přípravě nových anebo na aktualizaci již stávajících koncepčních materiálů NMvP** ošetřujících odbornou činnost muzea – sbírkotvornou, prezentační a vědecko-výzkumnou. V centru je zastoupena také pozice vědeckého tajemníka NMvP a sekretariátu Vědecké rady VMP a kolegia NMvP. V rámci činnosti MC jsou také koncipovány a koordinovány video webové prezentace s odborným obsahem v rámci NMvP.

Konzultační a poradenská činnost

Pracovníci NMvP, resp. MC jsou tradičním cílem dotazů institucí a odborné i laické veřejnosti, týkajících se různorodé **problematiky spjaté s ochranou, údržbou a rekonstrukcí objektů tradičního stavitelství, dřevěných konstrukcí, s ošetřením sbírkových i nesbírkových předmětů zejména ze dřeva či se způsoby prezentace sbírkových předmětů**. Protože i mnohé z laických dotazů se bezprostředně dotýkají problematiky lidového stavitelství, resp. muzeí v přírodě (např. stavby ve vesnických památkových rezervacích a zónách, CHKO či objekty s historickými hodnotami) jsou zohledňovány i konzultace s těmito vlastníky objektů. Osobní konzultace jsou poskytovány také při návštěvách jiných muzejníků přímo ve VMP či na výjezdech pracovníků MC.

Pracovníci MC se účastní **činnosti** četných **poradních orgánů** muzeí v přírodě a odborných institucí v ČR. Zároveň jsou účastní činnosti poradních orgánů NMvP, kde od dalších přítomných externích odborníků získávají povědomí o dění ve sféře muzeí v přírodě v ČR a podílí se na koncepční činnosti vlastní instituce.

Z významnějších konzultací uvádíme účast restaurátora Lud'ka Dvořáka při koncipování a průběhu **rekonstrukce barokních parketových podlah a výplní otvorů na zámku v Kroměříži** na žádost Odboru památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje. Dále se jednalo o výchozí konzultace stejného odborníka k problematice **obnovy vyhořelého kostela svatého archanděla Michaela v Praze**, ale také k proble-

matice **povrchových úprav olejovými barvami na památkách Jihočeského kraje** ve spolupráci s NPÚ Územním odborným pracovištěm České Budějovice nebo v rámci **památkových objektů v lázních Karlova Studánka**.

Poskytování informací

MC provozuje **web muzeavpriode.cz**, kde vedle aktuálních informací o připravovaných a proběhlých akcích uvádí také příklady dobré praxe. Součástí webu je **digitální knihovna** prací k problematice muzeí v přírodě v ČR.

O činnosti MC a souvisejících aktivitách informuje také **časopis Museum vivum** i další periodika.

Organizace odborných akcí

Ve dnech 14. – 15. 10. 2021 proběhl praktický seminář **Povrchová úprava historických parket** s teoretickým výkladem a praktickými ukázkami pracovníka MC, restaurátora Lud'ka Dvořáka. Seminář se uskutečnil na výzvu generálního ředitelství NPÚ na státním zámku Janovice u Rýmařova. Akce se zúčastnily dvě desítky kastelánů památkových objektů a dalších pracovníků památkové péče.

MC rovněž připravilo **výstavu k jubileu** významného etnologa, historika a předního znalce evropských muzeí **PhDr. Jiřího Langra, CSc.**, která probíhá ve VMP a popisuje dokumentační a koncepční činnost autora. Během roku 2021 ji navštívilo zhruba 15 000 návštěvníků a několik specializovaných exkurzí.

Vzdělávací aktivity

Jednou z důležitých aktivit MC je série odborných muzeologických školení, které pro pracovníky organizačních složek NMvP připravuje metodička pro odbornou a vědecko-výzkumnou činnost Mgr. Lenka Drápalová. Jejich cílem je zlepšení přístupu a znalostí zaměstnanců zvláště co se týká obecné problematiky práce v muzeu, muzejnictví v přírodě, muzejní legislativy atd. V lednu až březnu 2021 probíhal online cyklus přednášek odborného muzeologického školení zaměřeného na specifické činnosti muzea v přírodě pro MPZ. Školení se zaměřilo na tvorbu odborné koncepce muzea v přírodě, tvorbu interiérových a exteriérových expozic, projekt dlouhodobé expozice výstavního typu, vědecko-výzkumnou a sbírkotvornou činnost.

Mgr. Lenka Drápalová dále přednášela na Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně předmět *Specifika sbírek muzeí v přírodě*, zaměřený na cestu sbírkového předmětu k prezentaci a na Ústavu evropské etnologie přístupy k prezentaci jevů hmotné a nehmotné tradiční kultury dokumentovaných a uchovávaných v muzeích v přírodě v on-line prostředí.

V osobě pracovníka MC Ing. arch. Jana Krauta, který je zároveň doktorandem a přednášejícím na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně je zajištěn kontakt akademické sféry a muzeí v přírodě v problematice architektury, urbanismu a stavebních technologií. PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. přednášela na Ústavu evropské etnologie Masarykovy univerzity (viz níže).

Dále proběhly menší přednášky k problematice muzeí v přírodě a k dalším vzdělávacím aktivitám patřily také specializované prohlídky areálů a expozic pro odborníky či studenty a různé tematické přednášky.

Účast na projektech

MC se **podílí na výzkumné činnosti v rámci Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace NMvP na léta 2019–2023** (Oblast výzkumu: *Uchování kulturního dědictví v muzeích v přírodě*, Dílčí cíl:

Uchování kulturního dědictví v muzeích v přírodě s ohledem na maximální zachování autenticity a s reflexí aktuálních trendů a technologií).

V rámci institucionální podpory DKRVO byly v roce 2021 vytvořeny celkem čtyři odborné recenzované články reagující na praktické i teoreticko-metodické potřeby v oblasti muzejnictví v přírodě. Jsou zaměřeny na problematiku etiky přístupů k architektuře v muzeích v přírodě a dalších institucích (*Museum vivum 2021*), na zkušenosti s netoxickými způsoby likvidace škůdců dřevěných prvků (*Fórum pro konzervátory a restaurátory 2/2021*), na vytvoření teoreticko-metodického východiska pro definici etnografické sbírky v oblasti českého muzejnictví (*Národopisná revue 3/2021*) a na způsoby uchovávání prvků nehmotné tradiční lidové kultury v prostředí muzeí v přírodě (*Slovenský národopis 4/2021*).

V rámci interních vědecko-výzkumných činností probíhala **videodokumentace** metodických aktivit, které se týkají stavebních technologií – transfer roubené stodoly ze Skaličky ze 16. století a dokumentace tradičního použití vápna. Zveřejněna byla metodická videodokumentace připravená Luděkem Dvořákem *Tradiční nátěry olejovými barvami*. Aktuálně se MC neúčastnilo žádného z dalších vědeckovýzkumných projektů.

Z vnitřní činnosti je potřeba zmínit **realizaci koncepce nového areálu VMP Kolibiska** v souladu s metodickými zásadami tvorby muzeí v přírodě, na základě interdisciplinárních podkladů a trendů v muzejnictví. Koncepční příprava tohoto záměru probíhá prakticky na platformě MC a pokud interní realizace bude kvalitní, může být průběžně uplatňována jako aplikovaný vzorový postup. V roce 2021 bylo v rámci tohoto záměru finalizováno několik koncepčních materiálů – *Libreto expozičního areálu, Koncepce exteriérů expozičního areálu a Koncepce drobných prvků areálu*.

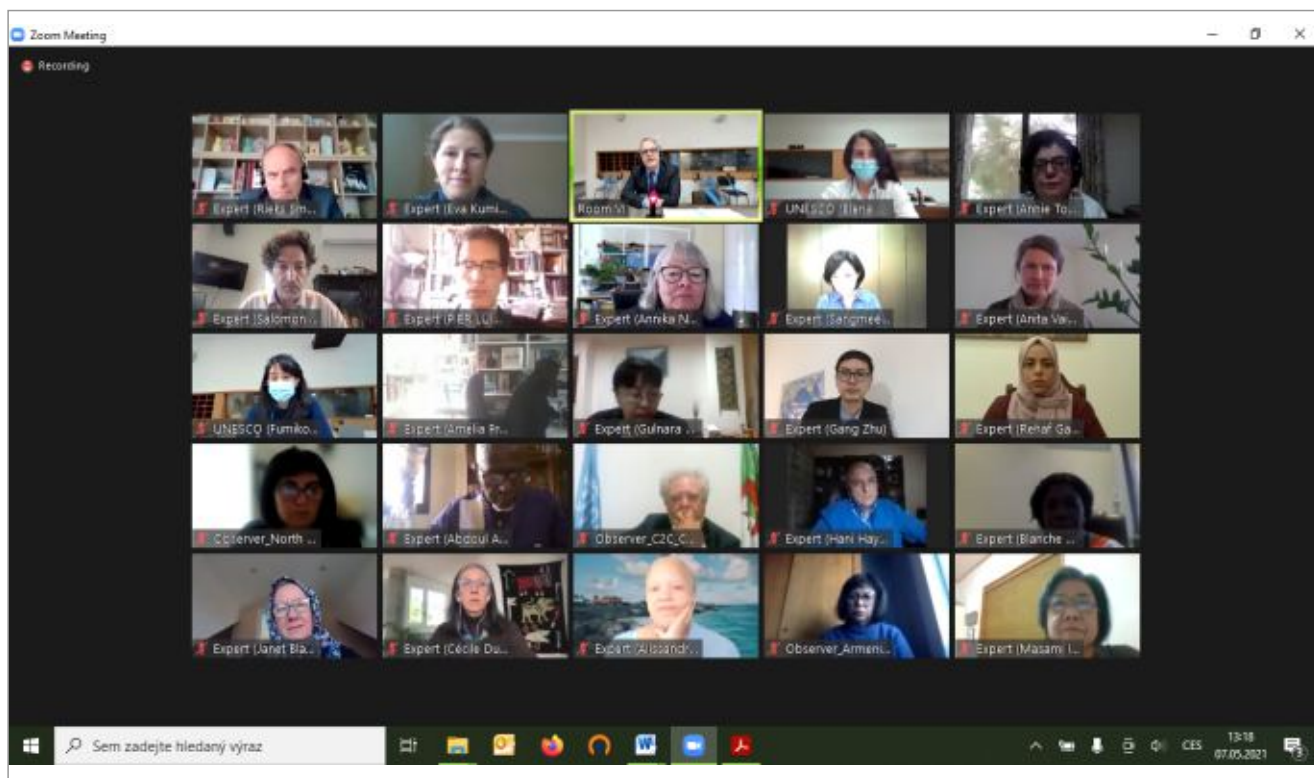

Členové MC se zásadním způsobem podílejí na koncipování areálu Kolibiska

Nemateriální kulturní dědictví

Pracovnice pro nemateriální kulturní dědictví PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. se dlouhodobě zabývá vztahem a možnostmi muzeí v přírodě v oblasti ochrany a uchování nemateriálního kulturního dědictví nejen skrze muzejní prezentaci, ale především z hlediska podpory nemateriálních prvků jako živých a stále se vyvíjejících tradic. V roce 2021 spolupracovala s **Masarykovou univerzitou, Ústavem evropské etnologie** na obsahové přípravě kulatého stolu *Nemateriální kulturní dědictví: aktuální společenské výzvy*, který také vedla. Dále na ústavu přednášela v rámci předmětu *UNESCO a ochrana kulturního nehmotného dědictví* a vedla a hodnotila studentské semestrální práce. V neposlední řadě připravila k vydání knihu *Tradice – proměny – identita: Lidový oděv a tanec na Valašsku jako zdroje inspirace* (Brno: Masarykova univerzita, 2021), která zhodnotila nejen sbírkové a dokumentační fondy VMP, ale především téměř stoletou praxi muzea v uchování dvou fenoménů tradiční lidové kultury – lidového oděvu a tance odzemek.

Online zasedání expertní skupiny ke globální reflexi na systém seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO

NMvP se prostřednictvím MC podílelo na přípravě **nadnárodní nominace ruční výroby skla do *Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO***. Po odborné stránce poklady k nominaci dodávalo Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, formální stránku, komunikaci se zahraničními partnery a koncipování samotného textu nominace měla na starost Eva Kuminková. Vedle toho se na pozvání Living Heritage Entity – odboru UNESCO pro *Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví* účastnila několika expertních pracovních skupin ke **globální reflexi systému zápisů do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO**. Všechny proběhly on-line kvůli celosvětové pandemii Co-vid-19.

Jako delegátka MKČR, potažmo NÚLK, se zúčastnila také mezivládních jednání na stejné téma a na expertní úrovni zastupovala ČR na **16. zasedání Výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO**, jehož je ČR v letech 2021–2024 členem.

Národní
muzeum
v přírodě

Hanácké
muzeum
v přírodě

výroční zpráva **2021**

Hanácké muzeum v přírodě

Hanácké muzeum v přírodě v Příkazích u Olomouce je památkově chráněný areál, jehož centrum tvoří **hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí z roku 1876**. Interiér statku zahrnuje tradiční kuchyni, světnice, komory, dílnu, horní sýpky (v současnosti je zde zřízena galerie), letní kuchyni, prádelnu a chlévy. HMP prezentuje řadu **činností spjatých s původním hospodařením na zemědělské půdě**. Návštěvníci mohou shlédnout například interaktivní ukázky sklizně a výmlatu obilí nebo řemesla typická pro život na hanáckém statku. HMP je obklopeno hliněnými zídками z první poloviny 19. století, které dokládají rozmach hliněného stavitelství v oblasti Hané. Pozoruhodná je míra dochovaní areálu jako celku, včetně zahrad s ovocnými stromy a čtyřmi špaletovými stodolami, z nichž ta nejstarší pochází z roku 1833. HMP se nachází **ve vesnické památkové rezervaci**, jediné v Olomouckém kraji, ve které jsou situovány další pozoruhodné objekty lidového stavitelství.

Muzeum je **otevřeno od května do září** a výjimečně také během zimního období, kdy probíhají vánoční, masopustní a velikonoční programy pro veřejnost. V mimosezónním období je muzeum možné navštívit jen po předchozí domluvě. Provoz muzea je organizován formou komentovaných prohlídek s průvodcem.

Adresa: Hanácké muzeum v přírodě
Příkazy 54
783 33 Příkazy

Telefon: +420 585 967 310

E-mail: hanackemuzeum@nmvp.cz

Web: www.nmvp.cz/prikazy

Facebook: www.facebook.com/hanackemuzeumvpriode

GPS: 49.6449197N, 17.1391986E

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Významným mezníkem v historii HMP se stal 13. prosinec 2021, kdy byla **sbírka muzea zapsána do CES MKČR**. Muzeum se tak stalo oficiálně plnohodnotnou muzejní institucí.

Sběrnou a výzkumnou oblastí je severní a střední část etnografické oblasti Haná včetně jejího blízkého okolí (Litovelsko, Olomoucko, Přerovsko, Prostějovsko, Konicko, Mohelnicko, Uničovsko a Šternbersko). Jádrovou oblastí muzejního sběru je Litovelsko a Olomoucko. Časově sbírka spadá do období od začátku 19. století do poloviny 20. století.

Sbírkové předměty jsou většinou národopisné povahy a lze je rozdělit do několika **tematických skupin**: domácnost a zpracování potravin, lidový nábytek, lidový textil, způsob obživy a zemědělství, řemesla a obchod, zábava a hry, zvykoslovné předměty a písemnosti a tisky. Sbírkové předměty jsou především ze dřeva, kovu a keramiky.

O sbírku se stará jeden kurátor a stav sbírky HMP k 31. 12. 2021 je 316 evidenčních čísel.

Akviziční činnost

V průběhu roku 2021 došlo k nákupu čtyř sbírkových předmětů. Byl uskutečněn nákup katolického kancionálu (1. pol. 19. století), šatní skříň (přelom 19. a 20. století), rámové pily (1. pol. 20. století) a troků na zabijačku (1. pol. 20. století). Kromě toho byly muzeu poskytnuty dva dary – soubor zemědělských strojů (1. pol. 20. století) a krojovaná panna (20. léta 20. století).

Jelikož sbírka HMP byla zapsána do CES až koncem roku 2021, jsou výše zmíněné předměty zaevidovány do inventárního majetku HMP. V průběhu roku 2022 se vybrané předměty po schválení Poradním sborem pro sbírkotvornou činnost HMP převedou do sbírky HMP.

Celková částka vynaložená na nákup sbírkových předmětů činila 3 800 Kč.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Evidence sbírkových předmětů byla prováděna dvoustupňově (přírůstková a inventární čísla). V září a říjnu 2021 bylo kurátorem sbírky postupně zpracováno 316 evidenčních záznamů, které tvoří základ sbírky HMP zapsané v CES.

Depozitáře a uložení sbírek

V dubnu 2021 byl vyhotoven posudek autorizovaného statika *Statický výpočet nosnosti dřevěných trámů – Kameníčkův grunt č. p. 54, Příkazy*, který posoudil nosnost nejen místností 201 a 203, ale také nosnost v hospodářské části gruntu (místnost 209 – půda nad stájemi). Z uvedených údajů plyne, že vytvoření prozatímních depozitářů v uvedených prostorách je při dodržení maximálního přípustného zatížení možné.

Velká část sbírky, zapsané v CES, je vystavena přímo v expozicích HMP (cca 90 procent). Ostatní sbírkové předměty (cca 10 procent) jsou uloženy v pro-

Sbírka nově zapsaná v CES obsahovala ke konci roku 2021 celkem 316 předmětů

zatímním depozitáři (místnost č. 203), který byl na konci roku 2021 vybaven regály. V budoucnu se počítá s nákupem/pronajmutím místností mimo areál HMP, které by sloužily jako plnohodnotné depozitáře muzea.

Služby badatelům

V roce 2021 byl zájem o badatelské služby v HMP minimální vzhledem k epidemiologické situaci a také s ohledem na to, že sbírka formálně ještě neexistovala. Konzultace byly poskytovány telefonickou či elektronickou formou. Dotazy byly směřovány především na informace o výročních lidových obyčejích na Hané.

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti muzea i případné archivní fotografie byly tříděny časově. V následujících letech je plánováno nové uspořádání a evidence fotoarchivu.

Fotodokumentace

V roce 2021 proběhla – ať už svépomocí nebo externě – fotodokumentace kulturních akcí, stavebních prací a ostatního dění v areálu muzea. Všech 316 sbírkových předmětů bylo zdokumentováno digitálním fotoaparátem v prostoru muzea. Data byla ukládána z důvodu absence externího velkokapacitního uložení pouze v digitální podobě do počítače a na externím harddisku. Fotodokumentace byla seřazena podle data (kulturní a stavební akce) a podle evidenčních čísel (sbírkové předměty).

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Sbírkové předměty byly v září a v říjnu 2021 zapsány do muzejního elektronického systému Bach (316 položek) již před samotným zápisem sbírky do CES. V následujících letech budou tyto údaje postupně doplňovány a zpřesňovány.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Stálá expozice

Kameníčkův grunt

Součástí prohlídkového okruhu je obytná a hospodářská část Kameníčkova gruntu z roku 1876 a přilehlé zahrady se špaletovými stodolami. Návštěvník se v rámci komentované prohlídky seznámí nejen s historií obce a Kameníčkova gruntu, ale především s každodenním – často velmi těžkým a namáhavým – životem na hanáckém statku v 19. století a první polovině 20. století.

HMP začalo v roce 2021 s přípravou **nového interpretačního plánu** s cílem přehodnotit stávající způsob prezentace muzea, shromáždit maximální množství dostupných informací, zanalyzovat je a na jejich základě upravit expozice a všechna interpretační média.

V dubnu 2021 byla dokončena odborná studie s názvem *Dějiny Kameníčkova gruntu od nejstarších zmínek až do roku 1990 v širším kontextu historie a života obce*, kterou vypracoval archivář a historik PhDr. Miroslav Koudela, zástupce vedoucího Státního okresního archivu Olomouc. Ve více než stostránkové studii nastínil Koudela – na základě podrobného badání v rozsáhlém archivu obce Příkazy – dějiny Kameníčkova gruntu od pravděpodobně nejstarší písemné zmínky z roku 1508 až do roku 1990, kdy vznikl Soubor staveb lidové architektury Příkazy, předchůdce dnešního HMP. Práci Koudela rozšířil o stručné dějiny obce Příkazy a tematické kapitoly, které se zabývaly mj. požáry a epidemiemi, ubytováním a zásobováním vojsk, Hanáckou stranou, uspořádáním gruntů, zemědělstvím a způsobem obživy nebo pracovním a volnočasovým životem obyvatel hanácké obce převážně v období 19. století a začátku 20. století. Součástí odborné práce se stal také rodokmen rodiny Kameníčkovy, která vlastnila grunt v letech 1847 až 1986. Rodokmen sestavil na základě archivního bádání Mgr. Josef Urban, pracovník HMP.

V říjnu 2021 byl **dokončen** a předán HMP *Interpretační plán Hanáckého muzea v přírodě*, který vypracoval Ing. Ladislav Ptáček (UIMID). Pětapadesátistránková studie, na které autor úzce spolupracoval s pracovníky muzea, je rozdělena na tři části: analytickou, plánovací a akční plán. V analytické části byl popsán výchozí stav, základní témata, s nimiž muzeum chce pracovat, zájmy a role jednotlivých důležitých partnerů instituce a též, jaké má instituce omezení a příležitosti, které mohou mít vliv na interpretaci HMP. Autor zde dále nastínil příběhy, kterými lze v muzeu při interpretaci pracovat. Součástí analýzy bylo i vyhodnocení dotazníkového šetření mezi návštěvníky, které proběhlo v létě 2021. Plánovací část se zabývala cíli interpretace, definovala cílové skupiny, nabídla několik cest k hlubšímu významu a smyslu interpretace, a také popsala prostředky interpretace v rámci HMP. Akční plán upřesnil a doplnil, jaké kroky povedou k samotné realizaci interpretace – od institucionálních opatření, přes rozvojové činnosti až po projektové záměry nebo časovou posloupnost plánovaných úkolů.

Obě výše zmíněné odborné práce, které budou v polovině roku 2022 doplněny o stavebně historický průzkum Kameníčkova gruntu Ing. arch. Janem Peštou, se stanou základem nejen pro pozitivní vnímání instituce na veřejnosti, ale i pro tvorbu nových expozic a výstav, průvodcovských textů HMP a v neposlední řadě i vytvoření dlouhodobé rozvojové koncepce HMP.

Výstavy

Jízda králů na Hané: Lidový obyčej v proměnách času

Autor: Mgr. Josef Urban

24. 6. – 30. 9. 2021

Od 24. 6. do 30. 9. 2021 probíhala v HMP putovní výstava Vlastivědného muzea v Olomouci s názvem *Jízda králů na Hané: Lidový obyčej v proměnách času*. Výstava seznámila návštěvníky muzea v první části nejen s historií, funkcí a strukturou tohoto letničního obyčeje, ale i s jeho zánikem coby součásti vesnického obyčejového cyklu a obnovou v novém společenském kontextu. Druhá část výstavy se zaměřila na popis a současnou podobu jízdy králů v obcích Bezměrov u Kroměříže, Doloplazy u Olomouce, Chropyň a Kojetín.

Slavnostní zahájení výstavy 24. 6. 2021 za účasti představitelů MKČR, NMvP a obce Příkazy přilákalo na 80 návštěvníků. Výstava byla koncipována tak, aby přitáhla i malé návštěvníky (omalovánky, puzzle) a sloužila (nejen) dospělým jako pozvánka na skuteč-

Výstava *Jízda králů na Hané: Lidový obyčej v proměnách času*

nou jízdu králů ve výše zmíněných obcích. Výstava byla vhodně doplněna o předměty ze sbírek HMP, Vlastivědného muzea v Olomouci, Městského muzea v Kojetíně, Hanáckého národopisného souboru Olešnice Doloplazy a soukromých sbírek. Během tří měsíců výstavu navštívilo zhruba 2 000 návštěvníků.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů a akcí HMP

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Hliněné stavitelství a hanácké kroje	17. července	154	6 115
Žně na Hané	31. července	259	17 429
Koniny	22. srpna	466	26 519
Celkem		879	50 063

V roce 2021 byla realizace kulturních programů výrazně ovlivněna pandemií Covid-19. V důsledku pandemie a následných opatření vlády musely být zrušeny tři programy, a to *Masopust*, *Velikonoce v muzeu v přírodě* a *Hanácké Vánoce*. Na druhou stranu programy, které se uskutečnily (*Hliněné stavitelství a hanácké kroje*, *Žně na Hané* a *Koniny*) byly hojně navštěvovány a v případě akce s názvem *Koniny*, která byla zaměřena na nejmenší návštěvníky, zavítal do HMP rekordní počet 466 návštěvníků. Realizované programy měly rovněž mediální ohlas (např. reportáže v ČRo Olomouc).

Program *Žně na Hané*

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

V průběhu roku 2021, podobně jako v roce 2020, zasáhla výrazně do činnosti muzea nepříznivá epidemiologická situace související s pandemií Covid-19. Z výše zmíněných důvodů neproběhly ani červnové programy pro mateřské a základní školy.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Chov zvířat

Návštěvníci se mohli během letní sezóny setkat v areálu muzea s králíky a slepicemi. V roce 2022 je plánováno umístit do prostoru mezi stodolami několik ovcí, které podpoří autentickou atmosféru hanáckého gruntu, jehož nedílnou součástí byla vždy i hospodářská zvířata.

Pěstování rostlin

V rámci další etapy revitalizace sadu bylo v roce 2021 vysazeno šest ovocných stromů, provedeno třináct výchovných řezů, šestnáct průklestů a zmlazení dvou ovocných stromů. Byla provedena letní a podzimní údržba ovocných dřevin. Vše v souladu s dokumentem *Obnova ovocné výsadby v Hanáckém muzeu v přírodě v Příkazích*.

Součástí prezentace muzea je ukázkové pole

Opravy expozičních objektů

Na jaře roku 2021 byla dokončena oprava břidlicové krytiny na střeše hospodářské části Kameníčkova gruntu čp. 54. Celkové náklady na provedené opravy činily 1,7 milionu Kč. Zároveň proběhly opravy břidlicové krytiny na Kameníčkově a Vacově špaletové stodole a nátěr šindelů na Stratilově špaletové stodole. Celkové náklady dosáhly částky přibližně 420 000 Kč.

Ostatní opravy a stavební práce v areálech

V roce 2021 se podařilo úspěšně dokončit transfer unikátní roubené stodoly ze Skaličky u Hranic do HMP. Investiční akce v rozsahu více než 4,4 milionů Kč (z toho 4,19 milionů Kč činila dotace MKČR) probíhala po celý rok. Kolaudace proběhla začátkem listopadu 2021.

Projekční a inženýrská činnost

Proběhlo digitální zaměření 1. a 4. špaletové stodoly (tzv. Kameníčkova a Vacova stodola) a výkresy v elektronické i listinné podobě byly předány do HMP. Aktuálně jsou k dispozici zaměření výše uvedených špaletových stodol a obytné i hospodářské části Kameníčkova gruntu. Zbývá ještě zaměřit Stratilovu a Fišarovu špaletovou stodolu a také veškeré hliněné zídky v areálu HMP, což je plánováno v roce 2022.

● Výstavba transferované stodoly ze Skaličky

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Vysočina

výroční zpráva **2021**

Muzeum v přírodě Vysočina

Muzeum v přírodě Vysočina tvoří dva expoziční areály, a to **expoziční celek Veselý Kopec** a **památková rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku**. Součástí muzea je také objekt **vodního kovacího hamru s mlýnicí ve Svobodných Hamrech**.

Expoziční celek Veselý Kopec budoval **od počátku 70. let. 20. století** tým dobrovolných pracovníků pod vedením Lud'ka Štěpána. Cílem bylo zachránit ohrožené lidové stavby Českomoravské vrchoviny a Železných hor. **Rok 1972**, kdy byla obnovena a veřejnosti částečně zpřístupněna památkově chráněná soukromá usedlost čp. 4, považujeme za datum **založení Muzea v přírodě Vysočina**. V roce **1981** převzal nynější MPV (tehdy Soubor lidových staveb a řemesel Vysočina) **do své správy NPÚ** (Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích). V prosinci **2018** se MPV stalo součástí nově zřízené příspěvkové organizace MK ČR – **Národního muzea v přírodě**.

Expozice osady v původním krajinném prostředí **na Veselém Kopci** dokumentuje jednotlivé typy domů a usedlostí, zemědělských a technických staveb i drobné objekty doplňující venkovská sídla z vymezené sběrné oblasti. Interiéry podávají **svědectví o životě a práci drobných a středních zemědělců od první poloviny 19. do poloviny 20. století**. Na Veselém Kopci se nachází celkem třicet expozičních objektů, hospoda a provozní objekt s pokladnou a zázemím pro zaměstnance. Celý areál je **od roku 2003 kulturní památkou**.

Architektonický a urbanistický celek **Betlém v Hlinsku** je součástí muzea v přírodě **od roku 1989**. Soubor lidových staveb na původním místě leží v centru města Hlinska. Jedná se o celek roubených, poloroubených i zděných domků datovaných od druhé poloviny 18. do poloviny 19. století. Ačkoliv snahy o jeho záchranu se datují už do 60. let 20. století, památkové ochrany se soubor staveb dočkal až v **roce 1995**, kdy byl **prohlášen památkovou rezervací lidové architektury**. Expoziční objekty představují domácnosti a dílny drobných řemeslníků z oblasti Hlinecka, dále se zde nacházejí objekty pro výstavní a edukační činnost a dva

provozní objekty muzea. Součástí areálu jsou také tkalcovská dílna, prodejny, restaurace, penziony, turistické informační centrum a obytné domky.

Expoziční areál **Veselý Kopec je veřejnosti přístupný sezónně**, a to od dubna do října a po dobu vánočních programů. Prohlídka Veselého Kopce je možná individuálně nebo s průvodcem na základě předchozí rezervace.

Památková rezervace **Betlém v Hlinsku je otevřena celoročně**. Prohlídka je možná pouze s průvodcem, přičemž není nutná předchozí rezervace. Návštěvníkům jsou k dispozici dva okruhy: *Řemeslná obydli* a *Expozice masopustních občůzek a masek z Hlinecka*.

Adresa: Muzeum v přírodě Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko

Web: www.nmvp.cz/vysocina

E-mail: muzeumvysocina@nmvp.cz

Telefon: správa muzea +420 469 326 415
Veselý Kopec +420 469 333 175
Betlém Hlinsko +420 469 311 429

Facebook: <https://www.facebook.com/Muzeum-v-prirode-Vysocina-100969419070437>

Instagram: [muzeum_v_prirode_vysocina](https://www.instagram.com/muzeum_v_prirode_vysocina)

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

MPV spravuje sbírkový fond etnografické povahy čítající přes 5 400 předmětů z oblasti lidového oděvu a textilu, domácnosti, zemědělství a hospodářství, řemesel, lidové výtvarné kultury, nábytku aj. Předměty pocházejí převážně ze sběrné oblasti muzea, která je vymezená spojnicí mezi městy Hlinsko, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl, Polička, Nové Město na Moravě a Žďár nad Sázavou. Z hlediska národopisného regionu je předmětem hlavního zájmu část Českého a Moravského Horácka.

Etnografická podsbírkka je rozdělena do deseti fondů: Domácnost, Hračky a loutky, Řemesla, Zemědělství a zpracování plodin, Religiozita, Písemnosti a tisky, Současná řemeslná tvorba, Textil, Zvykoslovné předměty a Ostatní. Jejich správu zajišťují kurátoři sbírky a podle svého zaměření další odborní pracovníci muzea.

MPV disponuje také tzv. pomocným sbírkovým fondem, který obsahuje předměty ze všech oblastí sběru a slouží především k doplnění expozic v areálu na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku. Pomocné předměty jsou využívány rovněž při edukačních programech pro školy a programech určených široké veřejnosti.

Akvizice

Předměty do sbírky získává MPV darem od soukromých osob, vlastním sběrem nebo nákupem. Celkem bylo v průběhu roku realizováno 66 akvizic a po zpracování přibylo do sbírky 521 sbírkových předmětů a 622 pomocných předmětů. Jednalo se především o předměty z oblasti domácnosti, textilu a zemědělství. Díky mimořádnému stipendijnímu programu MKČR pro *Nositele tradice lidových řemesel* byl významně rozšířen fond *Současná lidová tvorba*. MPV získalo od dvanácti výrobců celkem 76 předmětů.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Evidence sbírkových předmětů byla prováděna podle vnitřních stanov muzea. Odborní pracovníci muzea průběžně rozhodovali o zapsání předmětů do sbírek nebo o jejich zařazení do pomocného sbírkového fondu. Za rok 2021 bylo zpracováno 521 sbírkových a 622 pomocných předmětů. Došlo také k revizi části sbírky, inventarizovány byly fondy Zemědělství a zpracování plodin, Hračky a loutky a část předmětů z fondu Domácnost – vánoční ozdoby. Celkem se jednalo o 694 předmětů, tj. cca 14 % celkového počtu evidovaných předmětů.

Depozitáře a uložení sbírek

Sbírka MPV, mimo předměty trvale vystavené v expozicích na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku, je uložena v upravených prostorách v rámci objektů muzea (správa MPV, Příčná čp. 350, Hlinsko, půdní prostory v památkové rezervaci Betlém Hlinsko) a v pronajatém prostoru v majetku města Hlinska na Adámkově třídě. MPV si nadále pronajímá budovu ve Wilsonově ulici čp. 834 v Hlinsku, kde započaly práce na plánování centrálního depozitáře. V roce 2021 byla zpracována studie *Stavební úpravy objektu bývalého FÚ Hlinsko pro depozitáře NMvP, MPV*.

Služby badatelům

V roce 2021 vzhledem k pokračujícím opatřením proti šíření nákazy Covid-19 byl zájem o badatelské služby v MPV minimální. Konzultace byly poskytnuty distančně, telefonicky či elektronickou formou (e-mail, Skype aj.). Dotazy byly směřovány především na informace o velikonočních a vánočních zvycích, masopustních obchůzkách a maskách z Hlinecka nebo o tradičních stavebních technologiích a materiálech. V případě tradičních stavebních technologií a materiálů mohli zájemci využít také program *Víkend architektury*, který proběhl 2.–3. října.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Základem pro prezentaci sbírkových předmětů jsou návštěvníkům zpřístupněné expozice v areálu na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku, ve kterých mohou vidět předměty každodenní potřeby z oblasti domácnosti, řemesel, zemědělství apod. Tyto předměty jsou každoročně zčásti obměňovány. Při prohlídce památkové rezervace Betlém byla k vidění výstava s názvem **Vodění jidáše aneb Ó, Jidáši nevěrný, cos to učinil...** V areálu Veselý Kopec byly opět oživeny expozice v době hlavní návštěvnícké sezóny, v roce 2021 na téma **tradiční způsoby uchování a konzervace potravin**, ke kterým byly připraveny speciální komentované prohlídky s názvem **Jaké to bylo bez ledničky?**

V souvislosti s pokračujícími opatřeními proti šíření nákazy Covid-19 nebylo možné uskutečnit řadu naplánovaných programů. Stejně jako v roce 2020 byly pro návštěvníky Veselého Kopce připraveny různorodé náhradní programy odborných pracovníků muzea, např. workshop **O obilném zrnku**, kde se

Využití sbírkových předmětů při programech muzea

mohli návštěvníci seznámit se zemědělskými a hospodářskými stroji. O lidovém oděvu, tradičních textilních technikách či péči o textil v minulosti se návštěvníci mohli dozvědět na workshupu **Velké prádlo**, dále v průběhu komentovaných prohlídek a při tematicky zaměřených dílnách. Sbírkové předměty z oblasti řemesel byly použity při programu **Mlynáři a sekerníci** v souvislosti s křesem mlýnských kamenů a během **Víkendu architektury** věnovaném širokému záběru tradičních řemeslných technik. V omezené podobě se po roční přestávce uskutečnily vánoční programy na Veselém Kopci i v památkové rezervaci Betlém.

Zápůjčky sbírkových předmětů

V roce 2021 pokračovala spolupráce MPV s muzei, organizacemi a soukromými osobami v oblasti zápůjček sbírkových předmětů. Jednalo se především o dlouhodobé zápůjčky nájemcům objektů v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku.

Přehled zápůjček za rok 2021

Instituce	Název výstavy/expozice	Počet sbírkových předmětů
Josef Fidler	doplnění interiéru tkalcovské dílny provozované vypůjčitelem v objektu čp. 361	6
Petr Krampera	doplnění interiéru obchodu s hudebními nástroji provozované vypůjčitelem v objektu čp. 162	2
Městské muzeum a galerie Hlinsko	výstava <i>100 let lyžování v Hlinsku</i>	3

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti muzea i archivní fotografie jsou doposud tříděny časově a tematicky. S přemístěním fotoarchivu do odpovídajících prostor budoucího objektu centrálního depozitáře je plánováno také nové uspořádání a evidence fotoarchivu společně s digitalizací fyzických fotografií.

Fotodokumentace

MPV v současné době neprovádí systematickou fotodokumentaci sbírkových předmětů z důvodu chybějícího zázemí i odpovídajícího technického vybavení. Prostory pro vytvoření vhodného zázemí jsou plánovány v budově budoucího centrálního depozitáře v Hlinsku.

V závěru roku 2020 byl zakoupen fotoaparát pro dokumentaci běžného provozu muzea, během roku 2021 tak mohly být pořizovány dokumentační fotografie z programů, komentovaných prohlídek a výstav. V průběhu roku byly průběžně fotografovány exteriéry obou expozičních celků i interiéry jednotlivých objektů. Dokumentovaly se také prováděné stavební práce.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

V roce 2021 začalo MPV používat program pro evidenci sbírkových předmětů BachProMuzeum – web, který muzeum využívá pro evidenci sbírkových předmětů a také předmětů z pomocného fondu. Tento program využívají zaměstnanci muzea v každodenní práci se sbírkou, k zaznamenávání lokace předmětů, vyhledávání doplňujících informací o předmětech, jejich upřesňování apod.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Interiérové expozice v objektech MPV na Veselém Kopci jsou zaměřeny na prezentaci způsobu života a hospodaření drobných zemědělců v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Expoziční objekty v památkové rezervaci Betlém Hlinsko jsou zaměřeny na život a práci drobných řemeslníků v prostředí malého města. Každoročně dochází k dílčím úpravám interiérových expozic v podobě výměny předmětů, zejména z oblasti textilu a domácnosti. Během hlavní návštěvnické sezóny jsou interiéry objektů na Veselém Kopci upraveny k vybranému tematickému okruhu. Tematické výstavy v objektu statku z Mokré Lhoty (Veselý Kopec) a v domku čp. 178 (Betlém Hlinsko) doplňují výšeč z oblastí, jimž se muzeum v daném období věnuje v rámci odborné práce. Výstavy a tematicky upravené expozice jsou také jedním ze způsobů prezentace odborné činnosti MPV.

Vánoční expozice v MPV

Stálé expozice

Expozice vesnických masopustních masek a občůzek z Hlinecka

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: MgA. Vojtěch Trocha, Mgr. Jana Kramperová

Stálá expozice v domku čp. 362 v Betlémě v Hlinsku představuje vesnické masopustní občůzky a masky z Hlinecka, jejich historii a současnost. Postihuje i proces tvorby nominace pro zápis do *Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*. Expozice je v českém a anglickém jazyce. Byla otevřena v roce 2012 ve spolupráci s městem Hlinsko, MKČR a Pardubickým krajem. Uvedené subjekty poskytly finanční prostředky na její realizaci.

Výstavy

Víte, že...

Umístění: Veselý Kopec – statek z Mokrě Lhoty

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 1. 6. – 31. 10. 2021

Výstava byla věnována kulturnímu bohatství, které je zapsané na *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Pardubického kraje*.

Masopustní obchůzky z Hlinecka aneb Deset let + 1 světovým dědictvím UNESCO

Umístění: Veselý Kopec – půda statku z Mokrě Lhoty

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 1. 6. – 31. 10. 2021

Cílem výstavy bylo přiblížit zájemcům především proces a peripetie zápisu fenoménu masopustních obchůzek na *Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*. Některé dokumenty a podklady byly vystaveny poprvé. Výstava zároveň přinesla zajímavosti a stručné informace o obchůzkách v jednotlivých vesnicích.

Vodění jidáše aneb Ó, Jidáš! nevěrný, cos to učinil ...

Umístění: Betlém Hlinsko – dům čp. 178

Autorka: Bc. Soňa Krátká ve spolupráci s PhDr. Ilonou Vojancovou

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 15. 6. – 31. 10. 2021 (plánovaný termín 30. 4. – 24. 10. 2021)

Vzhledem k protiepidemickým opatřením a rozsáhlé rekonstrukci veřejného kanalizačního řádu v památkové rezervaci Betlém bylo zahájení výstavy posunuto až do poloviny června. Návštěvníci se dozvěděli o sou-

Výstava *Vodění jidáše aneb Ó, Jidáš! nevěrný, cos to učinil ...*

časné podobě tradičního obyčeje, který je spojen s velikonočními svátky. Vyskytuje se v několika obcích v okolí Vysokého Mýta a jeho aktéry jsou děti ve věku od tří do patnácti let. Obyčej vodění jidáše je zapsán na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky i na obdobném seznamu Pardubického kraje.

Výstava prací výtvarného oboru ZUŠ Hlinsko aneb Výstava bude!

Umístění: Betlém Hlinsko – dům čp. 178

Autoři: žáci ZUŠ Hlinsko

Výtvarná realizace: pedagogové ZUŠ Hlinsko

Datum trvání: 22. 6. – 5. 9. 2021 (plánovaný termín 11. 5. – 20. 6. 2021)

I přes složitou situaci související s epidemií Covid-19 připravili žáci pod vedením pedagogů formou on-line výuky řadu výtvarných prací, které se setkaly u návštěvníků s velmi pozitivním ohlasem.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Realizaci připravených programů opět ovlivnila mimořádná situace způsobená šířením nákazy Covid-19 a přijatými vládními opatřeními. Některé plánované programy musely být z výše uvedených důvodů zrušeny: *Masopust* (30. 1.), *Rozloučení s Masopustem* (16. 2.), *Velikonoce na Betlémě* (30. 3. – 30. 4.), *Zahájení sezóny aneb Víte, že ...* (24.–25. 4.), *Hrnčířská sobota* (15. 5.), *Bramborová sobota* (2. 10.), *Předvánoční jarmark* (5. 12.). Zrušený program *Bramborová sobota* byl nahrazen programem *Víkend architektury* (2.–3. 10.). Program *Betlémská muzejní noc* byl uskutečněn v náhradním termínu 17. 9.

Uskutečněné akce se konaly převážně v omezeném rozsahu, největší dopad měla tato situace na program *Vánoce na Veselém Kopci*, kdy návštěvnost činila zhruba 15 % oproti období před epidemií. Z hlediska počtu návštěvníků se největšímu zájmu těšil *Veselokopecký jarmark* a podzimní *Posvícení*.

Ukázka pečení na programu *Veselokopecký jarmark*

Akce pro veřejnost

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů a akcí MPV

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Devatero řemesel	5. 6.	716	64 780
Veselokopecský jarmark	17.–18. 7.	9 494	686 920
Vezmi cep, pojď na mlat	14. 8.	830	65 030
Posvícení na Veselém Kopci	4. 9.	2 409	196 450
Betlémská muzejní noc	17. 9.	87	zdarma
Víkend architektury	2.–3. 10.	646	zdarma
Vánoce na Veselém Kopci	27. 11.–5. 12.	1 291	91 050
Betlém vánoční	8. 12.–2. 1. 2022	1 328	78 740
Celkem		16 801	1 182 970

MPV se snažilo stejně jako v roce 2020 **komunikovat s návštěvníky prostřednictvím sociálních sítí** (Facebook, Instagram) **a na svých webových stránkách**. Především sociální sítě se staly důležitým náhradním komunikačním prvkem s veřejností. Od 1. do 16. 2. probíhala **Virtuální setkání s vortovskou maškarou** jako náhrada za zrušený *Masopust na Veselém Kopci*. V sérii třinácti příspěvků byly představovány důležité okamžiky masopustní obchůzky a také jednotlivé masky. Prostřednictvím webových stránek muzea, FB a IG následoval cyklus **Jaro je tu!** Formou příspěvků se návštěvníci sociálních sítí dozvěděli zajímavosti o jarním období, velikonočních zvycích, postním období, významných dnech pašijového týdne a také o tradičním způsobu zdobení kraslic na Horácku či si mohli vyzkoušet recepty na postní jídla.

Kromě aktivit na sociálních sítích muzeum pokračovalo ve spolupráci se školami v Hlinsku a okolí. Část z nich reagovala na výzvu týkající se zapojení do **náhradních masopustních aktivit ve třídách**. Odezva škol byla velká a bohatá. Muzeu byly přímo do archivu předány výtvarné práce žáků nebo byly zaslány fotografie v elektronické podobě, které bohatě dokumentovaly různé způsoby těchto činností.

V době uzavření obou expozičních areálů měli návštěvníci, kteří využili příležitosti areálem Betléma alespoň procházet, možnost poznávat muzeum prostřednictvím speciálních aktivit. V březnu pro ně byla připravena **Kvízová okénka**, kdy v oknech jednotlivých expozičních objektů byly vystaveny zajímavé předměty z muzejních sbírek. Následovala je **Velikonoční okénka** představující tradiční velikonoční atributy (pomlázky, kraslice, pečivo a stavbičky). Další aktivitou se stal kvíz zaměřený na znalost **jarních pranostik**. Specifickým počinem bylo představení jarních her formou venkovních panelů umístěných na plotech zahrádek. Na nich si návštěvníci mohli přečíst podrobné návody a prohlédnout názorné obrázky objasňující podstatu **tradičních dětských her**.

Po otevření se MPV v rámci dodržení vládních opatření proti šíření Covid-19 zaměřilo na realizaci **doplňkových programů**, kterými se staly **komentované prohlídky a workshopy**. Po zkušenosti z roku 2020 je návštěvníci již sami vyhledávali. Programy byly zahájeny **7. 7.** a trvaly **do 30. 10.**

Jednalo se o tyto doplňkové programy:

Po stopách pastýřů a soukeníků s rukodílnou Plstění ovčí vlny (7. – 9. 7., 3. – 5. 8.)

Co je to šerka, fěrtoch nebo lajblík? (20. 7., 24. 8.)

Jaké to bylo bez ledničky? (13. 7., 21. 7.)

Mlynáři a sekerníci (30. 7. – 1. 8.)

Od řetízku k paradě (22.–23. 7.)

O obilném zrnku (10.–12. 8.)

Velké prádlo (19.–20. 8.)

Rozkvetlá dílna (27.–29. 7., 17.–18. 8.)

Tradiční textilní techniky (19., 25. a 26. 9.; 9., 10., 16., 23., 28., 29. a 30. 10.)

 Betlémská Muzejní noc

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

MPV již několik let nabízí edukační programy pořádané v Betlémě v Hlinsku pod souborným názvem **Živá historie**. Pro rok 2021 byly připraveny tyto programy: *Avatar aneb Proč chránit nehmotné dědictví; Betlém školám; Betlém vánoční; Jak se dříve stavělo aneb Od stromu až k domu; Lidová strava aneb Co člověku šmakuje, tím se neotráví; Masopust držíme!; Povědky, pověsti a vyprávění; Rodokmen aneb Zpět ke kořenům; Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije nit; Tajemství staré půdy; Velikonoce na Betlémě; Za císaře pána! Na frontách první světové války*. S ohledem na vládní nařízení přijatá v souvislosti s Covid-19 se programy bohužel téměř nekonaly. Část školního roku se děti učily distančně a v době prezenční výuky školy na výlety a programy jezdily jen omezeně. Byly uspořádány pouze programy *Jak se dříve stavělo aneb Od stromu až k domu* (dvě skupiny), *Betlém školám* (dvě skupiny) a program *Betlém vánoční* (pět skupin).

ODBORNÁ KNIHOVNA

Knihovní fond

Odborná knihovna MPV není veřejnosti běžně přístupná, slouží především potřebám stálých i sezónních zaměstnanců. Ve výjimečných případech jsou badatelské služby poskytovány také veřejnosti, jedná se například o studentské práce zabývající se historií MPV a regionu Hlinecka, případně tradičními zvyky a řemesly. V roce 2021 nebyla knihovna pro badatelské účely veřejností využita.

Podle stávající evidence tvořilo knihovní fond MPV 1 048 knihovních jednotek příruční knihovny a 143 knihovních jednotek v dlouhodobé výpůjčce z Odborné knihovny NPÚ, Územního odborného pracoviště v Pardubicích. Roční přírůstek oproti předchozímu roku činil 21 knihovních jednotek.

V průběhu roku byla provedena implementace knihovního systému Tritius a zahájena evidence knihovních jednotek v tomto systému, s čímž je spojena i revize stávajícího knihovního fondu MPV. Část knihovních jednotek nevyhovujících potřebám a zaměření muzea byla vyřazena. Do systému Tritius jsou zapisována také periodika, která doposud nebyla v knihovním fondu MPV evidována.

REGIONÁLNÍ PRACOVIŠTĚ PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU

MPV pracuje od roku 2003 jako pověřené regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji. V tomto směru spolupracuje s Krajským úřadem, NÚLK ve Strážnici a MKČR. V roce 2021 se kromě běžných činností plynoucích z úkolů pověřených pracovišť věnovalo především **redokumentaci masopustních obchůzek a dokumentaci náhradních aktivit za neuskutečněné obchůzky v obvyklé podobě**. MPV pokračovalo společně s dalšími muzei v kraji na **výzkumu stavění a kácení máje**, jehož průběh ovlivnila protipandemická opatření. Výzkum bude pokračovat v roce 2022. MPV uspořádalo on-line **pracovní setkání se zástupci všech muzeí** působících na území **Pardubického kraje**. Byly probrány hlavní otázky a úkoly plynoucí z péče o tradiční lidovou kulturu.

Jedním z důležitých úkolů pracoviště je redokumentace a prezentace masopustních obyčejů

Na Veselém Kopci pokračovala **výstava** nazvaná **Víte, že...**, která byla věnovaná statkům zapsaným na krajském seznamu. Rovněž pokračovala výstava na Veselém Kopci věnovaná 11. výročí zápisu masopustních obchůzek z Hlinecka do *Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*. Tato výstava zůstane v půdních prostorech statku z Mokrý Lhoty i v roce 2022 pro potřeby generální konference ICOM Praha 2022.

MPV za finanční podpory Pardubického kraje vytvořilo **putovní výstavu** prezentující jevy zapsané na *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Pardubického kraje a řemeslníků oceněných titulem Nositel tradice Pardubického kraje*. Výstava s názvem **Mozaika tradiční lidové kultury Pardubického kraje** se každoročně rozšiřuje o aktuálně zapsané statky a oceněné řemeslníky. Součástí

výstavy je také roll-up věnovaný informaci o systému ochrany a podpory tradiční lidové kultury na úrovni UNESCO a především ČR. V roce 2021 se výstava návštěvníkům představila v Regionálním muzeu v Ústí nad Orlicí. Součástí výstavy byly doprovodné akce – přednášky, ukázky řemesel a programy pro školy. V roce 2021 byla výstava doplněna o dva roll-upy představující další oceněné řemeslníky Pavla Janoše – obor perníkář a Štěfana Hrudku – obor řezbář.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Kromě péče o objekty a jejich interiéry je jedním z úkolů MPV také péče o exteriéry muzea vypovídající o původní krajině. Expoziční areál Veselý Kopec se nachází na místě původní pasekářské osady a svým pojetím se snaží tento ráz prostředí co nejpřirozeněji zachovat. Leží v Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, jeho součástí je lokalita s výskytem chráněných rostlinných i živočišných druhů. MPV se stará o původní zeleň – během roku dochází k pravidelnému sečení ploch, zároveň jsou vybrané části areálu ponechané jako přírodní louky s výskytem travin a kvetoucích rostlin. Probíhá také pravidelný prořez vysoké zeleně, keřového porostu a náletových dřevin (omlazovací a výchovné řezy).

Ve spolupráci s MC byl vytvořen soupis tradičních odrůd ovocných dřevin vyskytujících se ve sběrné oblasti MPV a následně provedena inventarizace ovocných dřevin v areálu Veselý Kopec. Dle zpracované studie bude v roce 2022 provedena revitalizace ovocných dřevin a výsadba nových stromů typických pro oblast Českého Horácka.

Chov zvířat

Vlastní chov hospodářských zvířat v MPV neprobíhal z důvodu nevyhovujících podmínek pro tuto činnost.

Pěstování rostlin

Téměř všechny objekty v obou expozičních areálech jsou doplněny udržovanými květinovými a zeleninovými předzahrádkami s tradičními druhy rostlin, na Veselém Kopci je navíc také bylinková předzahrádka doplněná cedulkami s názvy bylinek. Expoziční políčko na Veselém Kopci bylo v roce 2021 oseto lnem a osázeno bramborami a česnekem. Len se využíval během komentovaných prohlídek k ukázkám pěstování od zasetí přes vytrhání, rosení až po zpracování v sušce lnu a lisování oleje z lněného semínka v olejně. V oknech některých expozičních objektů mohli návštěvníci vidět hrnkové rostliny, zejména pelargonie, fialky, rozmarýn nebo lichořeřišnici.

Ukázková zahrádka

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Prováděné stavebně-rekonstrukční práce v roce 2021 vycházely z plánovaných i aktuálních potřeb muzea v souladu s Akčním plánem v oblasti obnovy a údržby. Část byla realizována prostřednictvím dodavatelů, drobnější opravy a údržbu všech památkových a provozních objektů spadajících do správy MPV zajišťovali pracovníci Oddělení technické údržby.

Opravy expozičních objektů

V roce 2021 pokračovaly v souladu se schváleným plánem **opravy poškozených částí objektů v expozičním areálu Veselý Kopec a v památkové rezervaci Betlém Hlinsko** s nákladem 7,55 miliónů korun. Dle zpracované dokumentace proběhlo **odvodnění a úprava náhonového systému** v areálu na Veselém Kopci, dále **oprava domů čp. 180, čp. 361 a oprava dřevěného přístavku domu čp. 162** v památkové rezervaci Betlém. Po opravě domu čp. 180 vzniklo v Betlémě důstojné zázemí pro návštěvníky čekající na prohlídku v případě nepříznivého počasí. V areálu Veselý Kopec byly dále provedeny oprava kamenného zápraží u chalupy z Dolního Újezdu a kamenné podezdívky objektu sýpky, statické zajištění ovčína usedlosti z Hlinecka, v souladu s harmonogramem pokračovalo čištění a impregnace šindelových střech v areálu Veselého Kopce, na objektu vodního hamru ve Svobodných Hamrech byla opravena poškozená krytina střechy.

V listopadu byl dokončen projekt zahájený na konci roku 2020, podpořený finančními prostředky MKČR v celkové částce přesahující 5,8 miliónů korun. Práce v roce 2021 spočívaly ve **výměně ručně štípané šindelové krytiny** na třech expozičních objektech v památkové rezervaci Betlém Hlinsko (čp. 134, 159, 180), na třech objektech v expozičním areálu Veselý Kopec (vodní mlýn, statek z Mokré Lhoty, výměnek ze Širokého Dolu) a také ve **výměně dožitých doškových krytiny** na stodole usedlosti čp. 4 na Veselém Kopci. V areálu Veselý Kopec byla dokončena celková **oprava vodní olejny**, v roce 2021 bylo osazeno nové vodní kolo, hřídel (obojí z dubového dřeva) a opraveno soukolí. Tomu ještě předcházela generální oprava návodní kamenné zdi a odtokového kanálu. V závěru roku započaly sekernické práce spojené s **opravou mlýnské technologie objektu vodního mlýna** na Veselém Kopci. V rámci první etapy byly vyrobeny nové vodní kolo, hřídel a drobné součástky mlýnského složení. Dokončení je plánováno na rok 2022.

Výměna vodního kola na Veselém kopci

Pracovníci Oddělení technické údržby zajišťovali v obou areálech konzervaci roubení, lomenic, opravy výplní roubených konstrukcí, líčení vápenným nátěrem, opravy dalších poškozených dřevěných konstrukcí, opravy tyčkových plotů zahrádek apod. Na Veselém Kopci provedli úpravu uzavřené části ovčína pro potřeby příruční dílny, úpravu chléva v usedlosti z Lezníku a výměnu spodních trámů napadených hnilobou na objektu sýpky usedlosti z Hlinecka.

Ostatní opravy a stavební práce v areálech

Pracovníci oddělení údržby provedli na Veselém Kopci vyčištění náhonu a vodních ploch, opravy dřevěných hrazení, zpevnění komunikačních ploch, generální opravu pódia v amfiteátru. Byla realizována drenáž za objekty kolářské a truhlářské dílny na Veselém Kopci z důvodu podmáčení ovocných stromů a oprava kanalizace (vstupní objekt a hospoda). Dále byla vyměněna již nevyhovující osvětlovací tělesa v pokladně a v prodejně upomínkových předmětů ve vstupním objektu na Veselém Kopci, ošetřeny dřevěné konstrukce v interiéru pokladny a prodejny upomínkových předmětů v domku čp. 180 v Betlémě.

Projekční a inženýrská činnost

V roce 2021 byly v rámci dalšího rozvoje muzea zpracovány tři studie, a to *Zdroj vody pro náhon, MPV, expoziční areál Veselý Kopec*, která řeší dlouhodobý nedostatek vody potřebné k pohonu vodních kol, dále studie *Stavební úpravy objektu bývalého FÚ Hlinsko pro depozitáře NMvP, MPV*. Na studii by měla navázat projektová dokumentace a následná rekonstrukce objektu poté, kdy bude moci NMvP s tímto majetkem nakládat. V roce 2021 byl zahájen proces převodu z Generálního finančního ředitelství na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Třetí studie řešila plánovaný transfer stodoly čp. 14 v Boru u Skutče do areálu MPV. Tímto počinem by byla dokončena stávající koncepce budování a rozvoje expozičního areálu na Veselém Kopci.

Zpracovány byly také projektové dokumentace *Odvodnění a úprava náhonového systému v areálu Veselý Kopec; Oprava domu čp. 180, NMvP, MPV – PR Betlém Hlinsko; Oprava domu čp. 361, NMvP, MPV – PR Betlém Hlinsko; Oprava dřevěného přístavku domu čp. 162, NMvP, MPV – PR Betlém Hlinsko*. Tyto projekty byly v roce 2021 realizovány.

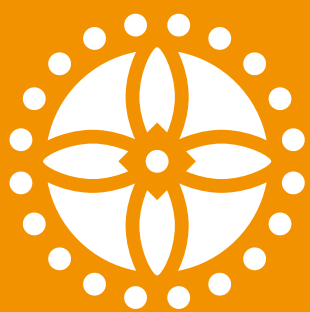
V návaznosti na výše uvedenou studii byl vyhotoven projekt *Zdroj vody pro náhon, MPV, areál Veselý Kopec*, dále projektová dokumentace *Rekonstrukce usedlosti čp. 4, NMvP, MPV – Veselý Kopec* a dokumentace k ohlášení stavby *Zajištění objektu stodoly v k. ú. Dřevíkov – Veselý Kopec p. č. 140*. Provedení prací bude řešeno v roce 2022 dle finančních možností NMvP.

Archiv stavební dokumentace

Archiv stavební dokumentace se nachází ve správním objektu MPV v Hlinsku. Průběžně probíhala evidence stavebních zásahů, údržby a konzervace expozičních objektů MPV včetně fotodokumentace. Pokračovala práce na pasportizaci objektů obou expozičních areálů dle stávající metodiky NMvP.

■ Výměna střešní krytiny na jednom z objektů v areálu Betlém

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

výroční zpráva **2021**

Muzeum v přírodě Zubrnice

Muzeum v přírodě Zubrnice, jediné v Ústeckém kraji, leží v malebné kopcovité krajině **Českého středohoří**. Nachází se **uprostřed živé vesnice** a většina přístupných expozičních objektů stojí na původním místě. Je to zemědělská usedlost čp. 61, národní škola, kostel sv. Maří Magdalény a kupecký krám. Po poválečném odsunu německého obyvatelstva, stejně jako ve většině ostatních vesnic **v oblasti bývalých Sudet**, tyto stavby chátraly. **O jejich záchranu se zasloužili pracovníci Muzea v Ústí nad Labem** v čele s PhDr. Františkem Ledvinkou. Impulsem pro vytvoření muzea byl hrozící zánik místního kostela, kterému však pracovníci muzea dokázali v roce 1974 zabránit.

Místní zástavba je doplňována o další přenesené objekty z regionu. První přenesenou stavbou byla v roce 1977 barokní studna ze Střížovic. Muzeum bylo pro veřejnost **otevřeno v roce 1988**, do roku 2018 spadalo pod správu **NPÚ**. Zvláštností muzea je samostatné území **Mlýnské údolí**, kde na dvanáctikilometrovém úseku Lučního potoka stávalo celkem 27 vodních mlýnů. Zpřístupněný je vodní mlýn Týniště čp. 27 z roku 1803.

Muzeum **přibližuje život, práci a kulturu původních obyvatel** v autentickém prostředí.

V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny výstavy, edukační programy, tematické dny a kulturní akce, kdy expozice ožívají řemeslníky, folklórními soubory a divadly.

MPZ je **otevřeno od dubna do října** a po dobu masopustních, velikonočních a vánočních programů. Návštěvníkům jsou k dispozici **tři okruhy**: *Historická vesnice, Mlýnské údolí a Dům z Loubí*. Vyjma domu z Loubí jde o komentované prohlídky s průvodcem.

Adresa: Muzeum v přírodě Zubrnice
Zubrnice 74
400 02 Ústí nad Labem

Web: www.nmvp.cz/zubrnice

E-mail: muzeumzubrnice@nmvp.cz

Telefon: +420 475 228 267

Facebook: <https://www.facebook.com/Muzeum-v-přirodě-Zubrnice-143980878995435>

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Muzeum dokumentuje zejména oblast východní části Českého středohoří vymezenou městy Ústí nad Labem, Litoměřice, Děčín, Ústěk a jejich přilehlých oblastí, s hranicemi východně k České Kamenici a České Lípě. Směrem na západ je oblast ohraničena v Podkrušnohoří městy Teplice, Bílina, Most a jejich okolím. Severně je ukončena státní hranicí a jižně jazykovou hranicí bývalých Sudet (Deutschböhmen).

Nad rámec vytyčené oblasti věnuje muzeum **zvláštní pozornost předmětům základního školství a vesnického obchodu**. Specifickým odvětvím je soustředění **sbírek mlynářské povahy** (zejména technologická složení mlýnů a souvisejících doplňkových technických předmětů), podobně i v oblasti elektrifikace a dalších průmyslových výrobků.

Zaměřuje se na období od 18. století do 60. let 20. století. Časově neomezený je sběr materiálu týkající se přímo **historie i současnosti obce**, jejího bezprostředního okolí a vlastního muzea. Pro získávání předmětů je určitým **omezujícím faktorem** historický vývoj zdejšího regionu – **výměna obyvatel a ztráta kulturní kontinuity**.

Z hlediska způsobu života a obživy je pro muzeum stěžejní **dokumentace ovocnářství, chmelařství a mlynářství**. Jedná se především o movité doklady venkovského stylu bydlení, hospodaření, zemědělství, řemesel, ale i vyspělé a různorodé produkce severočeského drobného průmyslu. Specifickým odvětvím je sbírka školních pomůcek, zejména školních závesných obrazů.

Pro MPZ je zásadní dokumentace bydlení, kultury a stavitelství v oblasti s charakteristickým zastoupením patrového podstávkového domu, roubeného i hrázděného, a domu zděného, jejichž hranice se zde prostupují a vzájemně ovlivňují.

K 31. 12. 2021 bylo celkově evidováno 7 849 inventárních čísel.

Akvizice

V roce 2021 bylo do sbírky MPZ zařazeno celkem 215 předmětů. Většinu z nich (90 %) veřejnost zhlédla na výstavě *Ze sbírek*. Kurátorské prohlídky představily jednotlivé konvoluty a osvětlily zajímavé pozadí jejich získání či konkrétní příběhy předmětů. Například konvolut hraček majitelka pečlivě opatřila popisky, na kterých zaznamenala období, kdo a kdy jej užíval nebo zdůraznila osobní vztah k věcem, popř. od koho je dostala nebo kdo je vyrobil.

Dále získalo muzeum několik akvizic výrazně obohacujících technickou část sbírky MPZ, a to postřikovací soupravu se spalovacím motorem, kamenné sloupky mlýnské hranice a mlýnskou technologii z Dolního mlýna v Krásném Dvoře.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Evidence sbírek probíhá standardním způsobem zápisem do přírůstkové knihy. Dále dochází k postupnému rozepsání položky do druhého stupně, včetně elektronické evidence. V roce 2021 byl v ostré verzi zpřístupněn **elektronický evidenční systém BACH**.

Celkem bylo v roce 2021 **inventarizováno 362 sbírkových předmětů**, u všech proběhla pomocná digitální fo-todokumentace.

Depozitáře a uložení sbírek

Sbírkové předměty jsou uchovány v chráněných prostorách (depozitář ve škole, prostory v budově Zubrnice čp. 74). Technické sbírky jsou uloženy v expozicích, nebo v nevytápěných depozitárních prostorách (stodoly, kolna na vozy apod.). Přes absenci pozice konzervátora v MPZ je snahou sbírky alespoň zakonzervovat v náleзовém nebo zrestaurovaném stavu a ochránit je před vlivem prostředí a dřevokaznými škůdci.

V roce 2021 proběhla reorganizace depozitáře v kůlně na vozy čp. 74. Dále byly zabezpečeny proti vstupu tři komory v patře špýcharu z Ostrého u čp. 75, které jsou využity jako úložný prostor pro sbírkové předměty.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Sbírkové předměty jsou standardně prezentovány ve stálých expozicích s pravidelnými obměnami v souvislosti s tematickými výstavami. Byla využita i platforma **facebookového profilu muzea**. Zcela jedinečným počinem byla výstava *Ze sbírek 2020*, která prezentovala kompletní roční přírůstky.

Zápůjčky sbírkových předmětů

Instituce	Název výstavy/expozice	Počet sbírkových předmětů
Zubrnická museální železnice	stálá expozice	3

Péče o sbírky

V depozitářích v kůlně na vozy a ve stodole při čp. 74 byly svépomocí ošetřeny všechny dřevěné části zde uložených předmětů. Byly zhotoveny také repliky sbírkových předmětů, u kterých je předpoklad, že se je nepodaří získat a nejsou ve sbírkách muzea. Jedná se o rozměrný dřevěný kříž zdokumentovaný na jednom objektu lidového stavitelství a košíkářskou lavici.

Muzeum pokračovalo v základní konzervaci předmětů i dřevěných částí staveb, ale nadále postrádá pozici specializovaného konzervátora včetně vybavené konzervátorské dílny.

Pravidelně probíhala údržba a seřízení předváděných strojů a technologií.

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

MPZ zahájilo digitalizaci stavebního archivu. Byla zdigitalizována stavební dokumentace usedlosti Zubrnice čp. 27 (zájezdní hostinec, obytný dům, stodola a kolna na vozy) pro potřebu tvorby navazujících projektových dokumentací a elektronické archivace.

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti muzea i archivní fotografie byly tříděny tematicky. V následujících letech je plánováno nové uspořádání a evidence fotoarchivu.

Fotodokumentace

Během inventarizace proběhla operativní podrobná fotodokumentace všech inventarizovaných předmětů. V průběhu roku byly pořizovány fotografie interiérů i exteriérů. Z jednotlivých akcí pro veřejnost a edukačních programů byly pořizovány dokumentační fotografie a dokumentační videa.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Systematická a odborná fotodokumentace sbírkových předmětů je v MPZ velmi žádoucí. Dosud neprobíhá kvůli absenci odpovídajícího technického a personálního vybavení.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Výstavní činnost MPZ má pestrý charakter. Mimo vlastní muzejní expozice odpovídající charakteru muzea v přírodě v rámci okruhů *Historické vesnice* a *Mlýnského údolí* se muzeum řídí výstavním plánem. Ten zahrnuje menší výstavy od vlastivědných témat z místní historie, tradic a obyčejů zejména původních německy hovořících obyvatel vážících se ke zvykoslovnému roku, přes prezentaci technických památek a řemesel až po výstavní platformu v kostele sv. Maří Magdaleny, která prezentuje současné umění.

Jiří Kubový – Ztracené obrazy

Kurátor: MgA. Karel Konopka

18. 5. – 15. 7. 2021

Intervence severočeského krajináře a autodidakta s nevšedním přístupem k obrazu reagovala na pohnutý osud zubrnického kostela. Autor se inspiroval vzpomínkovým textem zdejší pamětnice popisujícím postupný zánik a hrozící devastaci kostela. Proluky po chybějících obrazech Kubový vtipně doplnil na první pohled prázdnými obrazy, které ale v mnoha detailech reagovaly jak na historii kostela, tak i na jeho oživující přítomnost. K výstavě byla vydána skládačka a se studenty a absolventy Fakulty umění a designu ÚJEP byl natočen portrét autora, který v prostorách kostela představoval genezi a myšlenkové pozadí své instalace.

Ztracené obrazy Jiřího Kubového

Ze sbírek 2020

Autor: MgA. Karel Konopka

29. 6. – 18. 7. 2021

Výstava představila průřez sbírkotvornou činností jednoho roku v muzeu, bylo vystaveno přes dvě stě exponátů v nálezovém stavu a zároveň posloužila jako prezentace pro jednání Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.

Zaniklé obce pod Bukovou horou

Autoři: MgA. Karel Konopka, Mgr. Petr Karlíček, PhD.

24. 7. – 30. 10. 2021

Výstava představila historii i „druhý život“ zdejšího fenoménu zaniklých obcí v přilehlé oblasti pod Bukovou horou. Zde studenti historie vytyčili před patnácti lety zelenou turistickou trasu. Celkem deset zastavení na této stezce bylo prezentováno formou velkoformátových dobových fotografií i jiných obrazových a archivních materiálů, doplňkem byly pověsti a vyprávění z okolí Bukové hory. Na výstavu navázalo vydání knihy *Průvodce po zaniklých obcích, osadách a samotách pod Bukovou horou*. Projekt byl společným dílem Archivu města Ústí nad Labem a MPZ.

Daniel Hanzlík – Dvojice

Kurátor: MgA. Karel Konopka

24. 7. – 30. 10. 2021

Ústředním motivem práce tohoto umělce je světlo, které dominovalo i dvojici obrazů namalovaných pro zubnický kostel. Hanzlík svým technicistním pojetím malby vnesl do historického prostředí kostela zcela nový prvek, který vytvořil působivý vizuální kontrast s mnoha obsahovými rovinami vztahující se k sakrální povaze prostoru i historii místa.

▶
Výstavní instalace
Daniel Hanzlík – Dvojice

Pavel Mizera – Hry

Kurátor: MgA. Karel Konopka

24. 7. – 30. 10. 2021

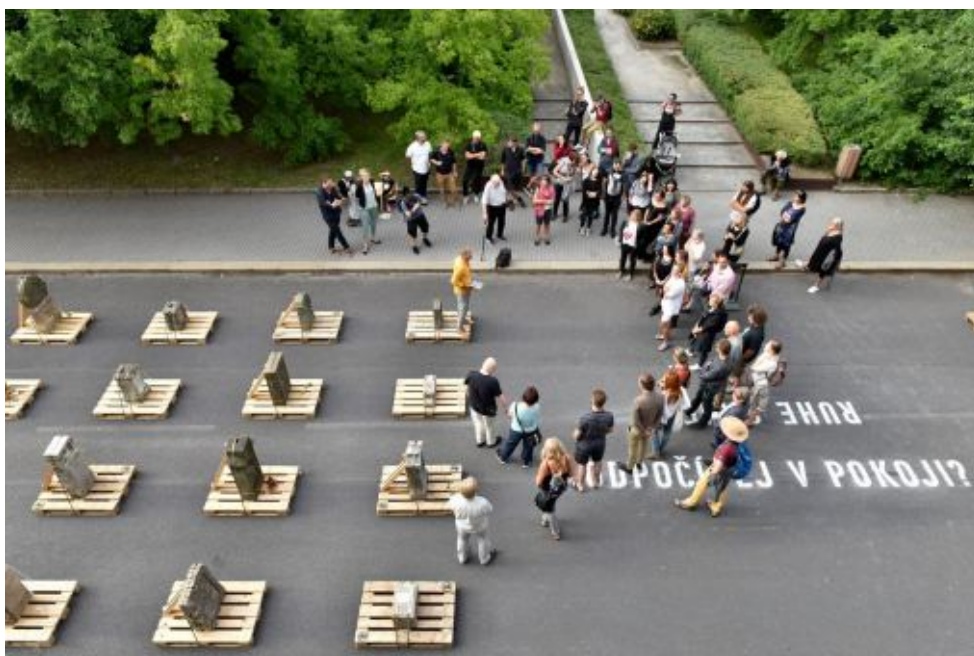
Sochař Pavel Mizera na výstavě představil své typické sochy s častým přesahem k objektu. Obsahová, prostorová a materiálová hra byla vhodným doplněním úsporné instalace Daniela Hanzlíka.

Hřbitov na ulici

Autoři: MgA. Karel Konopka, Mgr. Martin Krsek, doc. MgA. Robert Vlasák, MgA. Jiří Bartoš

30. 7. – 31. 8. 2021

Instalace *Hřbitov na ulici* představila působivou přehlídku starých německých náhrobků ze zrušeného zubrnického hřbitova, které byly vykopány díky iniciativě spolku Omnium na rumišti v troskách jednoho ze zubrnických mlýnů, kde byly náhrobky v roce 1968 likvidovány. Ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem byl připraven koncept jejich umístění a interpretace ve středu města, výtvarné řešení navrhli pracovníci Fakulty umění a designu ústecké univerzity. Výstava vzbudila velký ohlas veřejnosti i médií a rozvířila živou diskuzi o citlivém dědictví a otázce, jak s ním nakládat.

D
Hřbitov na ulici
před Muzeem města
Ústí nad Labem

Virtuální výstavy

Vincenc Zahradníka a Zubrnice 2020/21 (Týden s Vincencem)

Autor: MgA. Karel Konopka

Během týdne byly den po dni prezentovány život a dílo Vincence Zahradníka. Kněz, spisovatel a filozof nedobrovolně provázal svůj život na deset let se Zubrnici. Každý den přibyla i jedna bajka z jeho pera. Výstava se konala u příležitosti 230. výročí narození, 200 let od příchodu do Zubrnice a 185 let od jeho úmrtí.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Zábavnou formou se poučit je hlavní cíl kulturních akcí v MPZ. Programová skladba kulturních akcí vychází z ročního cyklu a zvykosloví. K nim neodmyslitelně patří masopustní veselí, oslava jara a velikonočních svátků, letnice, narození Ježíška, tedy vánoční svátky, a Nový rok. Život našich předků byl velmi úzce spojen s přírodou a zemědělskou činností, která byla zásadní pro obživu rodiny. Se zemědělskými pracemi se návštěvníci mohou seznámit při akci *Podzim na vesnici*. Loňský rok byl poznamenán opatřeními proti Covid-19 a řada akcí proto musela být zrušena.

Během Velikonoc probíhala v on-line prostoru výstava *Fröhliche Ostern! Veselé Velikonoce!* Téma zvyků českých Němců bylo doplněno i výstavou nevšedních malovaných kraslic z 50. a 60. let 20. století z ruky všestranně nadaného Pavla Russa.

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů v areálech MPZ

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Zubrnický masopust (web)	6. 2.	21 rodin / komunit	0
Pout' ke sv. Máří Magdaléně	24. 7.	258	9 134
Pára v muzeu	11. 9.	156	4 680
Podzim na vesnici	16.–17. 10.	1 592	110 290
Celkem		2 006	124 104

Pout' ke svatě
Máří Magdaléně

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Zážitkové, hravé a vzdělávací programy pro předškolní a školní skupiny jsou zaměřeny na tradice a zvyky předků. Jde o aktivně strávený čas, kdy se děti přijatelnou formou dozví o historii a způsobu života v minulosti. Programy jsou připraveny aktuálně dle ročního období či svátků a obsahují kvízy, dílny, pečení v kachlových kamnech apod.

Školní programy v první polovině roku neproběhly z důvodu vládních opatření proti šíření Covid-19.

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Z políčka do pece	20. 9.–6. 10.	96	7 200
Advent a Vánoce	15.11.–15. 12.	488	35 420
Celkem		584	42 620

ODBORNÁ KNIHOVNA

MPZ vede příruční knihovnu, která není přístupná veřejnosti a slouží pouze potřebám pracovníků muzea. Shromažďuje fondy odborné literatury vztahující se k dokumentaci sběrné oblasti Českého středohoří. Nejvíce zastoupená témata jsou řemesla, lidová kultura, lidová architektura a česko-německé vztahy nebo pohraničí. Knižní fond obsahuje po provedené inventarizaci celkem 1703 jednotek.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

MPZ se rozkládá na dvaceti hektarech, z nichž je třeba intenzivně pečovat o 1,1 ha. Kromě tradičních způsobů hospodaření muzeum zajišťuje péči o zeleň návštěvnických okruhů a běžnou údržbu zemědělských dvorů. Součástí intenzivně obhospodařovaných ploch jsou i předzahrádky a bylinková zahrádka.

Kromě původních sadů a lesů je třeba věnovat potřebnou péči také loukám. Velké louky udržují pachtýři sekáním. S údržbou menších, většinou neucelených, či dlouhodobě neobhospodařovaných a extrémně svažitých ploch, pomohli také externisté.

Chov zvířat

V současné době nejsou v muzeu vytvořeny podmínky, které by umožňovaly chov hospodářských zvířat. Během letní sezony jsou ve spolupráci s místní soukromou chovatelkou v areálu muzea umístěny slepice a dvě ovce.

Pěstování rostlin

Ukázkové pole (273 m²) se nachází na návštěvnickém okruhu a slouží k pěstování základních druhů obilovin a vybraných zemědělských plodin. Osivo tradičních obilovin bylo získáno z Výzkumného ústavu rostlinné výroby Ruzyně. Během vegetační sezony návštěvníci viděli kvetoucí žito, brambory nebo kombinaci

koriandru vysetého v řádku mezi rostlinami zelí. Pro zajištění dostatečného množství obilí a lnu na ukázky zpracovatelských technologií muzeum obhospodařuje ještě jedno větší pole (427 m²). Na tyčové chmelnici je k vidění dvacet rostlin pěti odrůd chmele, které jsou na jaře naváděny na dřevěné tyče. Při sklizni chmele se vytahují i tyče, které jsou následně postaveny do typických pyramid, aby přečkaly zimu.

Ovocné stromy

Na území MPZ se nacházejí dva původní sady. Staré výsadby jsou doplňovány mladými stromy. Každoročně je prováděn odborný řez, jehož hlavním cílem je stabilizace a harmonizace korun stromů. Velkým úspěchem roku bylo zařazení čtyř ploch do celostátní databáze genofondových ploch starých odrůd ovocných dřevin podle metodiky SPPK C 02:006. Prezentovány jsou na webových stránkách www.stareodrudy.cz. Byl vytvořen možný koncept sbírky odrůd vhodných k pěstování do budoucna.

Ovocný sad v MPZ

Ostatní činnosti

Celoročně probíhá čištění pozemků od náletů a údržba průchodnosti cest i mimo hlavní návštěvnické okruhy. Mezi běžné jarní činnosti patří seřezávání vrb tzv. na babku. Zaměstnancům muzea vypomáhají i studenti z Vyšší odborné školy textilních řemesel a Střední umělecké školy textilních řemesel, kteří využívají ořezané proutě pro košíkářské zpracování. V rámci analýzy Mlýnského údolí byl proveden dendrologický průzkum pobřežního porostu Lučního potoka, který se stane podkladem pro nastavení managementu pro příští roky ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny CHKO České středohoří.

Investiční činnost

Z větších investičních akcí se v roce 2021 podařilo **dokončit opravu střech třech hospodářských budov usedlosti Zubrnice čp. 61**. U stodoly a kolny na vozy byla dožitá střešní krytina obnovena modřínovým, ručně štípaným šindelem. U špýcharu byla zvolena oprava krytiny tradičním způsobem pomocí asfaltových lepenkových pásů.

Transfery a dostavby areálů

V rámci první etapy budování edukačního vodního koutku byl zrestaurován a osazen **vodní trkač** v návštěvnickém okruhu Mlýnské údolí.

Opravy expozičních objektů

U stodoly z Rašovic byly opraveny a osazeny zadní vrata s unikátní atypickou konstrukcí. V usedlosti Zubrnice čp. 61 byla provedena první etapa opravy vytlučného hliněného mlatu. U mlýna Týniště čp. 27 byl opraven propadlý odtokový kanál. Tím byla zajištěna bezpečnost návštěvníků a bylo možné během sezony demonstrovat mlýnské zařízení v chodu.

Oprava hliněných vymazávek

Ostatní opravy a stavební práce v areálech

U předzahrádky domu z Loubí byla opravena stará čistička odpadních vod a přizpůsobena pro jímání dešťové vody k zalévání v době sucha. Na zdi bývalé stodoly v usedlosti Zubrnice čp. 27 byla vytvořena nová koruna chránící zeď před zatékáním, došlo i k přezdění odlehčovací klenby a zalomených větracích okének. V objektu školy Zubrnice čp. 26 byla vyměněna zastaralá a provozu neschopná EZS a EPS.

Projekční a inženýrská činnost

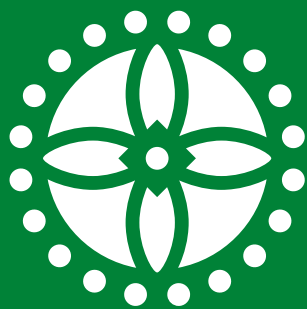
Pro další investiční činnost a opravy stávajících objektů byla připravena tato projektová dokumentace:

- projektová dokumentace a rozpočet na opravu střechy mlýna Týniště čp. 27
- projektová dokumentace a rozpočet na opravu fasády nádraží Zubrnice-Týniště
- projektová dokumentace na opravu zdi bývalé stodoly Zubrnice čp. 27, podle které byla oprava realizována
- aktualizace projektové dokumentace a rozpočtu na opravu kolny na vozy usedlosti Zubrnice čp. 27
- aktualizace projektové dokumentace a rozpočtu na zakonzervování mlýna Touchořiny čp. 40 po archeologickém průzkumu
- stavebně-historický průzkum výměnku usedlosti Zubrnice čp. 61.

Oprava střechy v MPZ

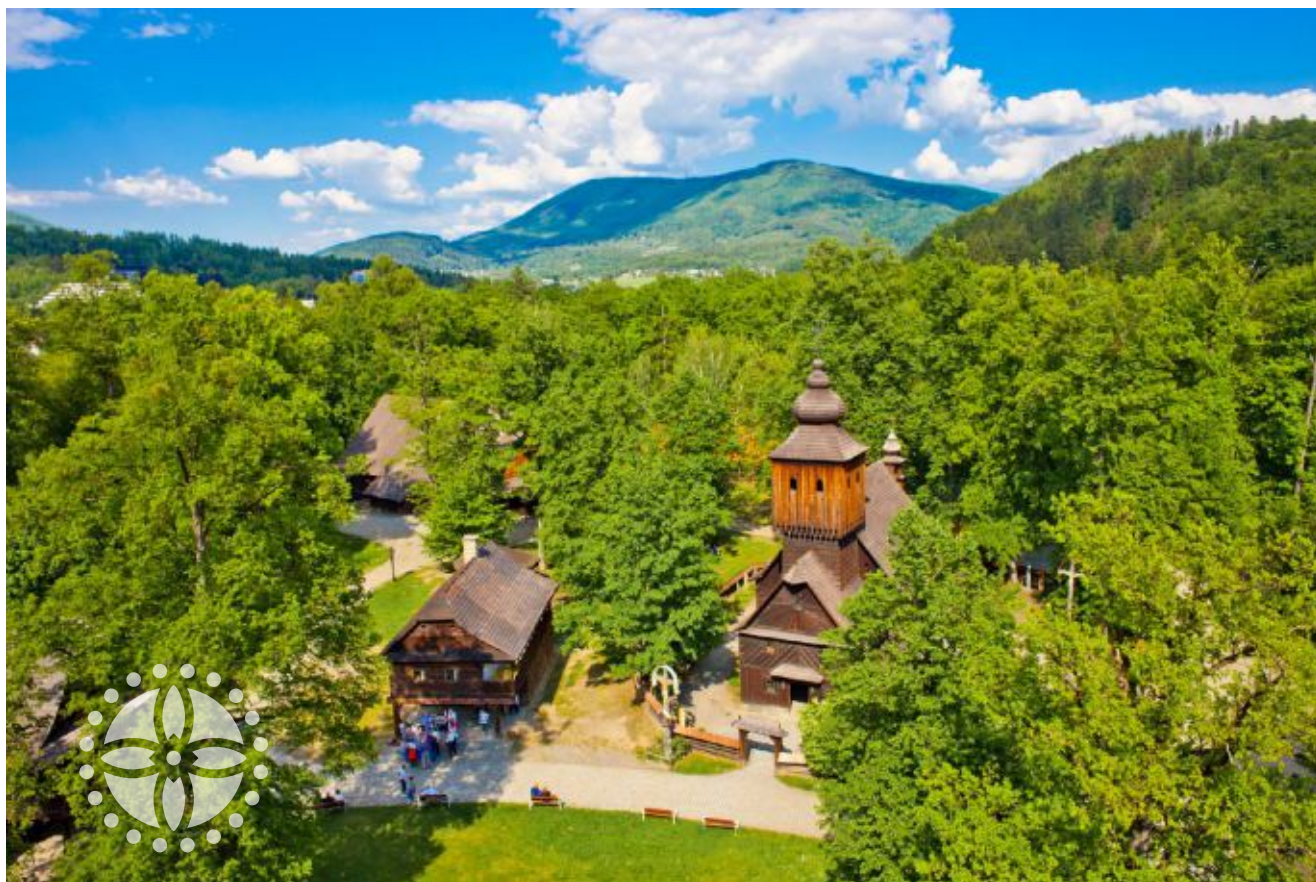

Národní
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

výroční zpráva **2021**

Valašské muzeum v přírodě

Valašské muzeum v přírodě je nejstarší a zároveň nejrozsáhlejší složkou NMvP. O jeho **vznik se v roce 1925** zasloužili členové rožnovského muzejního spolku, zejména sourozenci Alois a Bohumír Jaroňkové. Základem muzea se tehdy staly roubené stavby přenesené z rožnovského náměstí, které dnes tvoří areál **Dřevěné městečko**. Již sami zakladatelé si uvědomovali, že městská část muzea dostatečně nevypovídá o způsobech života na celém Valašsku, a proto usilovali o realizaci vesnického areálu. Záměr na vybudování **Valašské dědiny** vznikl na počátku 50. let a o desetiletí později byla zahájena výstavba prvních horských usedlostí a hospodářských staveb. Cílem bylo vytvořit co nejpravdivější obraz valašské dědiny zasazené do rázovité valašské kulturní krajiny. Dřevěné městečko a Valašská dědina byly na počátku 80. let doplněny o třetí, technický areál zvaný **Mlýnská dolina** s funkčními historickými stavbami poháněnými vodou. Čtvrtým areálem muzea se v roce 1995 staly **Pustevny** se zvoničkou a s objekty Maměnka a Libušín, které byly na konci 19. století vystavěny podle návrhů architekta Dušana Samo Jurkoviče a dnes jsou národní kulturní památkou.

V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny **výstavy, kulturní akce a pořady, folklorní festivaly, jarmarky, výchovně-vzdělávací pořady i bohoslužby**. Dohromady se jedná o více než padesát akcí, které muzeum každoročně pořádá.

Muzeum je otevřeno téměř celoročně s výjimkou některých dní v měsíci listopadu. Dřevěné městečko je možné si prohlédnout samostatně nebo s průvodcem. V Mlýnské dolině se návštěvníci mohou pohybovat pouze v organizovaných skupinách s průvodcem, zatímco do Valašské dědiny je vstup možný individuálně a výklad poskytují ve vybraných objektech demonstrátoři – průvodci oblečení v dobovém oděvu.

Adresa: Valašské muzeum v přírodě
Palackého 147
756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Web: www.nmvp.cz/roznov

E-mail: muzeum@nmvp.cz

Telefon: +420 571 757 111

Facebook: www.facebook.com/VMPRožnov

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V souladu se zřizovací listinou a koncepcí sbírkotvorné činnosti shromažďuje VMP sbírku nemovitých i movitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z oblastí výskytu roubeného domu karpatského typu na území ČR (moravské a slezské regiony a přechodové oblasti). Časově je sbírkotvorná činnost ohraničena rokem 1989, s dílčími přesahy vybraných skupin předmětů do současnosti. Od 1. 1. 2021 nabyla platnost aktualizovaná koncepce sbírkotvorné činnosti, která zohledňuje organizační změnu napříč celým NMvP.

Sbírka VMP je zapsaná v CES od roku 2002 a tvoří ji tři oborové podsbírkky – **podsbírka Etnografická**, **podsbírka Dokumentace muzea v přírodě**, **podsbírka Písemnosti a tisky**. Všechny tři pokrývají sběrnou oblast muzea, zvláštní pozornost je věnována také městu Rožnov pod Radhoštěm a jeho obyvatelům. Součástí podsbírek jsou např. soubory dokumentace bydlení, řemesel, stravy, textilu, malovaného porcelánu, písemností z pozůstalosti zakladatelů muzea a Musejního spolku, dobových fotografií aj. Specifickými skupinami předmětů jsou také kopie objektů lidové architektury nebo věcí sloužících k ověřování a předvádění tradičních technologií a způsobu života.

Kromě sbírkových fondů spravuje VMP také tzv. **studijní fondy**, jejichž prostřednictvím jsou sbírkové předměty a znalosti o životě našich předků dále zhodnocovány. Jedná se např. o fond stavebně technické dokumentace (archivní a plánové dokumenty k objektům), rukopisy (odborné práce a terénní výzkumy) a fond ÚLUV (materiály zrušené organizace Ústředí lidové umělecké výroby). Odbornému zpracování sbírkových fondů se věnuje devět kurátorů.

Akvizice

Každoročně je sbírka VMP rozšiřována o nové přírůstky – předměty jsou získávány dary, koupí nebo vlastní činností.

V roce 2021 byl sbírkový fond významně rozšířen o obraz Bohumíra Jaroňka a obrazy regionálních autorů, porcelán, textil, odznaky a tiskařské štočky v návaznosti na místní podniky, návrhy a realizované propagační materiály z produkce muzea, běžné vybavení domácnosti, a také několik staveb, které budou umístěny v budovaném areálu Kolibiska. K 31. 12. 2021 bylo celkově evidováno **140 441 inventárních čísel**.

Přehled akvizic za rok 2021

Název podsbírký	Stav k 31. 12. 2021 [inv. č.]	Přírůstek celkem za rok 2021	Darovací smlouvy	Kupní smlouvy	Ostatní (vlastní činnost, anonymní dary aj.)	Odepsáno
Etnografická	70 587	383	184	159	40	4
Písemnosti a tisky	48 859	192	3	86	103	10
Dokumentace muzea v přírodě	20 995	208	141	46	21	–
Celkem	140 441	783	328	291	164	14

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Odborná práce se sbírkovým fondem zahrnuje jasně dané činnosti, které zajišťují uchování předmětů a uchování znalostí, skutečností a dějů, které je možné následně z předmětů získávat. Jedná se o řádně provedenou evidenci nových přírůstků, což v průměru zahrnuje cca 800 předmětů ročně a jejich průběžnou katalogizaci, tedy odborný popis každého předmětu a jeho zařazení do kontextu sbírky.

Každoročně probíhá revize/inventarizace sbírek, která je součástí tzv. revizní dekády. Aktuálně probíhající dekáda byla zahájena v roce 2013. V roce 2021 bylo **celkem inventarizováno 24 045 inventárních čísel** ze všech tří podsbírek, což činí **17,2 %** z celkového počtu evidenčních jednotek.

Revize sbírkových předmětů za rok 2021

Název podsbírký	Počet inventarizovaných inv. čísel
Etnografická	8 498
Písemnosti a tisky	8 663
Dokumentace muzea v přírodě	6 884
Celkem	24 045

Depozitáře a uložení sbírek

VMP využívá pro uložení sbírek několik depozitářů. Ve většině případů se jedná o samostatné budovy, které jsou vybavené EZS a EPS. Měření mikroklimatu (teplota, relativní vlhkost, osvětlení) je monitorováno bezdrátovým systémem, nicméně v některých depozitářích není možné klimatické podmínky regulovat. Dle povahy depozitáře zde kromě pravidelného úklidu probíhají ventilace nebo odvlhčování.

Většina trojrozměrných sbírkových předmětů je uložena v **Centrálním depozitáři**, který nejlépe splňuje podmínky pro kvalitní uložení sbírkových předmětů. Nicméně jeho kapacita není postačující; zejména objemné kusy by měly být v budoucnosti uloženy do nového křídla, s přípravou jehož výstavby se pokračovalo v roce 2021 a od roku 2022 by měly být zahájeny stavební práce. Předměty podsbírký *Písemnosti a tisky* (dvojrzměrné písemnosti aj.) jsou uloženy v samostatném depozitáři na Oddělení dokumentace.

Depozitář textilu

Množství **každoročně ukládaných předmětů** navazuje na provedené konzervační a restaurátorské zásahy. Kromě ošetření nových přírůstků probíhá také opětovná konzervace některých předmětů uložených v méně vyhovujících depozitářích a jejich přesun do Centrálního depozitáře. Další skupinou předmětů, u které dochází k pohybu – konzervaci a opětovnému uložení, jsou sbírky využívané k prezentaci formou výstav nebo muzejních programů.

Významnou aktivitou v souvislosti s uložením sbírek byla také inventarizace textilních sbírek evidovaných v podsbírce *Dokumentace muzea v přírodě*, jejíž součástí bylo v podstatě vystěhování jedné depozitární místnosti, kontrola a zpětné uložení předmětů podle typů. Jednalo se o více než 4 000 položek.

V roce 2021 bylo po konzervaci, fotodokumentaci a zpětném navrácení zápůjček **uloženo do depozitářů přes 2300 inventárních čísel**.

Služby badatelům

Badatelské služby jsou poskytovány průběžně na základě žádosti badatelů, jejich zpracování se řídí *Badatelským řádem*. Prvotní informace o sbírkovém fondu muzea lze získat prostřednictvím online databáze na webových stránkách www.nmvp.cz formou základních informací v katalogu celého sbírkového fondu nebo několika tematických katalogů.

Množství dotazů je také kurátory řešeno formou e-mailové korespondence nebo telefonických konzultací. Tímto způsobem jsou většinou zodpovězeny dotazy týkající se lidových zvyků, zastoupení určitých autorů ve sbírce, zemědělství apod.

V neposlední řadě badatelé získávají své poznatky přímo návštěvou muzea a studiem sbírkových fondů. Také v roce 2021 byla badatelská činnost omezena epidemickou situací, přesto bylo uskutečněno několik desítek badatelských návštěv, při kterých bylo ke studiu poskytnuto více než 9 300 sbírkových předmětů (genealogické záznamy, pozůstalost sourozenců Jaroňkových, výrobky z jejich umělecké produkce aj.).

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Součástí expozičních areálů VMP je téměř **šest tisíc sbírkových předmětů umístěných v jednotlivých objektech nebo exteriérech**. Jejich úkolem je co nejdříve přiblížit život našich předků. Umístění předmětů mimo depozitáře nebo uzavřené vitríny je spojeno s větším rizikem degradace materiálů, proto je důležitá každoroční kontrola, očista či oprava – toto jsou procesy, které mnohdy zůstávají návštěvníkům skryty.

V roce 2021 nedošlo k zásadním změnám v expozičních areálech – probíhaly potřebné opravy (střechy, sakristie kostela), v souvislosti s novou elektroinstalací hamru v areálu Mlýnská dolina byly všechny instalované sbírkové předměty podrobeny konzervačním zásahům a expozice byla uvedena do původní podoby.

Příležitostné instalace v souvislosti s výročním obyčejovým cyklem se uskutečnily v Dřevěném městečku jen v době Vánoc, kdy sice byly zrušeny vánoční pořady, ale byla možná běžná prohlídka.

Pro areál Kolibiska byly do sbírkového fondu **pořízeny další dvě originální stavby**, které však zatím čekají na rekonstrukci a budou instalovány následně; do objektu Hájovny byla instalována originální kachlová kamna.

Předávání co nejucelenějšího obrazu minulosti může být návštěvníkům poskytnuto také prostřednictvím drobností, které však celkový dojem umocní. Pokračovala tak pravidelná údržba hodin v expozicích, byly pořízeny proutěné koše, které budou fyzicky využívány při různých aktivitách; k chalupám byly umístěny bečky na vodu, jež zároveň plní svou funkci zásobníku vody pro zahrádky. Také byly zakoupeny umělé květiny dle dobového sortimentu – budou sloužit v expozicích (kaple, kostel) a nahradí živé květiny, které bohužel vyžadují velice častou obměnu.

Expozice hamru v Mlýnské dolině po opravě

Zápůjčky sbírkových předmětů

VMP zapůjčuje předměty ze svých sbírek převážně domácím institucím, ani v roce 2021 se neuskutečnila žádná zahraniční výpůjčka. Zapůjčeny byly také některé předměty za účelem zhotovení replik, část z nich v rámci dotace na podporu výrobců oceněných titulem *Nositel tradice lidových řemesel*. Proti předchozímu roku byl patrný nárůst zápůjček vzhledem k částečnému rozvolňování vládních opatření během epidemie Covid-19.

Přehled zápůjček za rok 2021

Instituce	Název výstavy / expozice	Počet sbírk. předmětů
Obec Hutisko-Solanec	expozice hasičství	8
Kulturní zařízení města Valašské Meziříčí	expozice <i>Reditus Leonina</i>	5
Město Odry	expozice k dějinám Oder	16
Milan Bartoš	zhotovení kopií modrotiskových forem	10
Petr Janošek	čištění a seřízení hodinových strojků	8
Pavla Tomšejová	expozice Hospody ze Zděchova v areálu Valašská dědina	21
Muzeum Novojičínska	expozice zámku Kunín	13
Muzeum regionu Valašsko	výstava <i>Ve stínu pípy</i>	23
Národní ústav lidové kultury	<i>Lidový kroj na Moravě</i>	16
Obecní úřad Metylovice	<i>Kožané město</i>	32
Marie Pырchalová	výstava zuberské výšivky	3
Marie Pырchalová	zhotovení replik vzorníků vyšívání	2
Vladislava Hruběšová	zhotovení replik oděvů	3
Lenka Macečková	zhotovení replik čepců	2
Spolek Renesance, z. s.	zámecká expozice Hošťálkovy	1
Informační centrum N. Hrozenkov	výstava <i>100 let cimbálové muziky Nový Hrozenkov</i>	20
Informační centrum N. Hrozenkov	výstava <i>Modrá – modrá barva v tradiční kultuře</i>	12
Městské muzeum Bystřice p. H.	výstava o malíři F. Ondrůškovi	10
Městské kulturní středisko Tišnov	<i>Apolenka z modrotisku</i>	30
Sdružení pro zachování tradic řeznického řemesla na Valašsku	expozice Muzea řeznictví ve Valašském Meziříčí	1
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze	výstava <i>Móda v modrém</i>	9
T klub Rožnov p. R.	vánoční výstava betlémů z Valašska	125

Péče o sbírky

Ošetření sbírkových předmětů

Oddělení péče o sbírky (dále jen OPS) **ošetřilo** v průběhu roku **1 996 kusů sbírkových předmětů**. Přibližně dvě pětiny tvořily konzervátorsko-restaurátorské zásahy na sbírkových předmětech z akvizic (723 kusů), mezi něž patřil například i rozsáhlý soubor perokreseb čítajících 166 kusů. Přibližně třetinu všech ošetřených sbírkových předmětů představovala **rekonzervace sbírek z depozitářů** (634 kusů) v rámci průběžných přesunů z nevyhovujících prostor do nově vybaveného Centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm, mezi nimi i šest kusů polychromovaných truhel, jež jsou značně odborně i časově náročné na restaurování.

V rámci komplexní revize textilního fondu provedla restaurátorka textilu revizi stavu a ošetření fondu čepců a punčoch. Ve snaze co nejvíce ochránit původní krojové součásti před používáním na programech Valašského roku, ušila restaurátorka textilu řadu textilních součástí krojů i jiných kostýmů či textilních doplňků. V neposlední řadě bylo ošetřeno **312 kusů sbírkových předmětů trvale uložených v expozicích v objektech lidové architektury**, z čehož značnou část (208 kusů) představovalo kompletní vybavení hamru z Ostravice v areálu Mlýnské doliny, kde probíhala rekonstrukce mlatové podlahy.

Práce v areálech

Každoročně je pozornost konzervátorů-restaurátorů věnována taktéž samotným návštěvnickým areálům. V roce 2021, jako každý rok, proběhla **příprava interiérů expozičních objektů lidového stavitelství na sezonu** tradičně v jarním období. Epidemiologická situace nám oproti předchozímu roku dovolila, byť za dodržení přísných hygienických pravidel, opět zapojit do práce dobrovolníky z Valašského muzejního a národopisného spolku. Jejich pomoc byla opravdu vydatná, deset dobrovolníků odpracovalo 95 hodin. Byl zkontrolován každý sbírkový předmět umístěný v expozicích, zda nevykazuje nějaké známky degradace a očištěn od prachu či jiných nečistot. Současně se kontrolují inventární čísla a předmět je vrácen na své místo v expozici. V případě, že exponát vyžaduje větší konzervátorský-restaurátorský zásah, bývá převezen na konzervátorské pracoviště k řádnému ošetření. Během předsezonní přípravy i v průběhu celého roku byly provedeny konzervátorské-restaurátorské **zásahy na 312 kusech sbírkových předmětů** sloužících jako exponáty v areálech VMP.

Snahou všech zaměstnanců z epidemiologických důvodů zavřeného muzea bylo předávat návštěvníkům co nejvíce informací o dění v muzeu alespoň prostřednictvím médií. Proto se i konzervátoři-restaurátoři ve spolupráci s PR pracovníky NMvP zapojili do prezentace svých aktivit na webových stránkách muzea a na sociálních sítích. Představena byla právě spolupráce s dobrovolníky nebo zákulisí konzervátorské-restaurátorského pracoviště ve Frenštátě pod Radhoštěm.

Technologie netoxické likvidace dřevokazných škůdců

Přesná termokomora, která je k dispozici na Oddělení péče o sbírky ve Frenštátě pod Radhoštěm, byla v roce 2021 plně využívána k ošetření sbírkových předmětů ze sbírek VMP, zejména pak akvizic přicházejících z neznámého prostředí, a tedy potenciálně napadených dřevokaznými škůdci. Z prostředků ISO D byla financována větší úprava vlastní termokomory, a to její prodloužení téměř o tři metry. Nyní bude možno ošetřovat i dlouhé stavební prvky rozložených dřevěných objektů. Tato technologie je již standardním vybavením našeho provozně nízkonákladového depozitáře jako **prvek integrované ochrany před škůdci**. Vzhledem k velmi nízkým nákladům za ošetření, snadné realizaci desinsekce i šetrnosti vůči nejčastěji ošetřovaným materiálům, je vhodné proces desinsekce teplem zařadit před uložením těchto předmětů do prostor Oddělení péče o sbírky či do depozitáře.

Metodická a vzdělávací činnost

Konzervátoři-restaurátoři se v rámci svých specializací věnují taktéž aktivitám směřujícím **k uchování, prezentování a předávání tradičních technologií** ručního opracování dřeva a povrchovým úpravám. V epidemiologicky problematickém roce 2021 probíhaly výuka či konzultace spíše on-line, prezenčně pak proběhl třídní workshop pro pracovníky NPÚ na zámku Janovice u Bruntálu, jehož tématem byla údržba a opravy dřevěných parket (více viz kapitola *Metodické centrum*). Odborníci z řad konzervátorů-restaurátorů se taktéž podíleli zejména **na stavbě hájenky z Valašské Bystřice** realizované v rámci nově budovaného areálu Kolibiska. Své znalosti a dovednosti tradičního opracování dřeva a povrchových úprav uplatnili i při zpracování podkladů pro rekonstrukci nově získaného objektu **fojtství z Jasenné**.

Fotoarchiv

Fotoarchiv shromažďuje obrazovou dokumentaci všech dějů souvisejících s činností VMP a jeho odborných zájmů. Dokumentuje historii a programovou činnost muzea, lidovou architekturu, akvizice, fotodokumentaci sbírkového fondu i propagaci instituce aj.

Fotoarchiv je profilován a tematicky členěn do několika skupin: **Negativy „N“** – snímky zachycují historii VMP, fotodokumentaci tradiční lidové architektury, akvizice muzea, terénní výzkumy, dokumentaci programů *Valašského roku* a provoz muzea. Jejich digitálním protějškem je skupina **Digitální fotografie „Dg“**. Skupina **Negativy „P“** dokumentuje sbírkový fond muzea. Jejich digitálním protějškem je skupina **Digitální fotografie a skeny „E“**. Skupina **Diapozitivy „D“** je využívána k propagačním účelům a zachycení jedinečnosti jevů v terénu a vybraných sbírkových objektů a předmětů.

V roce 2021 byla prováděna běžná provozní činnost – **evidence nových přírůstků** v inventárních knihách, jejich **převod do elektronické podoby** (doplňování textových a obrazových metadat). Cíleně probíhala **fotodokumentace sbírkových předmětů** s výrobou černobílé fotografie. Výsledná obrazová metadata byla následně spárována v systému BachProMuzeum. Standardně probíhaly **excerpce fotografií a diapozitivů**, které se tematicky vztahovaly k propagaci NMvP, publikační činnosti a požadavkům badatelů.

Přehled činností v oblasti digitalizace a fotoarchivu za rok 2021

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Přírůstky N	0	0	0	0	0	0	0	0	170	362	142	705	1 469
Přírůstky P	99	166	0	198	0	97	0	0	68	66	0	65	759
Přírůstky E	0	263	0	0	487	569	496	168	166	139	1102	549	3 919
Excerpce VMP	5775	2766	6683	9874	5733	4343	3275	4883	4927	3759	3796	2765	58 579
Excerpce ostat.	3281	3127	14	6	2	0	150	20	67	20	382	429	7 498
Bach-revize a doplňování údajů	2949	5284	1300	1434	1596	1163	516	306	436	215	1304	1006	17 509
Badatelé	4	2	1	1	1	0	1	1	3	0	4	2	20

Fotodokumentace

Fotodokumentace sbírkových předmětů a přírůstků dle požadavků odborných kurátorů sbírek byla cíleně prováděna ve fotoateliéru v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Dvourozměrné sbírkové předměty byly skenovány na digitalizačním pracovišti Oddělení dokumentace v Rožnově pod Radhoštěm. Fotodokumentace probíhala i v jednotlivých **expozičních areálech** (opravy expozičních objektů, výstavy, expozice, programy *Valašského roku*, výstavba nového expozičního areálu Kolibiska). Stávající dokumentační trend v oblasti fotodokumentace VMP (historie, terén, výstavy, programy aj.) si i nadále udržoval vysoký standard. Fotodokumentace byla realizována **analogově** (černobílý a barevný materiál) a **digitálně**. Výroba černobílé fotografie sbírkových předmětů byla realizována vlastními silami.

Přehled činností v oblasti fotodokumentace v roce 2021

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Vyvolávání čb. film/ks	2	5	3	6	3	0	0	0	4	0	2	12	37
Vyvolávání barev. film/ks	0	0	0	0	0	0	13	0	0	15	0	0	28
Foto sbírky	64	166	108	198	97	0	0	0	134	0	65	0	832
Foto jiné	28	38	47	67	72	85	1147	170	98	87	76	130	1 045
Foto jiné digitální	57	66	89	78	110	130	292	327	203	152	167	175	1 846
Výroba černobílé foto	180	144	180	0	0	0	0	0	0	0	216	180	900
Sken. filmů (snímky)	72	180	108	216	108	0	468	0	144	540	72	432	2 340
Ořez a úpravy skenů (snímky)	72	180	108	216	108	0	468	0	144	540	72	432	2 340
Popis skenů (snímky)	72	180	108	216	108	0	468	0	144	540	72	432	2 340

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Digitalizace probíhala v rámci *Koncepce dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví v digitální podobě* a *Směrnice k tvorbě a správě digitální dokumentace ve VMP*.

Činnost byla zaměřena na pořízení obrazových a textových metadat a jejich následné spárování v odborném programu verze **SW ProMuzeum-Profi** a nové verze **BachProMuzeum-web** od společnosti Bach systems, s. r. o. Olomouc. Evidence sbírkových předmětů byla zpracovávána v rámci stejných SW systémů. Garantem a prováděním digitalizačních procesů je digitalizační pracoviště, které je součástí oddělení dokumentace VMP. Na činnosti se podíleli i externí pracovníci. Servis, funkčnost a soustavná aktualizace těchto systémů byly bez problémů. Prezentace sbírkového fondu VMP veřejnosti je prováděna prostřednictvím **on-line aplikace Vademe-cum** na webových stránkách VMP. Součástí je i samostatný modul, obsahující tematické katalogy sbírkového fondu VMP.

Uložení pozitivů ve fotoarchivu

Počet sbírkových předmětů zapsaných v CES:

Podsbírka Etnografická	70 587	inv. čísel
Podsbírka Dokumentace VMP	20 995	inv. čísel
Podsbírka Písemnosti a tisky	48 859	inv. čísel
Celkem	140 441	inv. čísel
Elektronicky evidováno	140 441	inv. čísel

Přehled digitalizace – spárování dat:

Podsbírka Etnografická	55 123	inv. čísel (78 %),
což obnáší	82 250	ks vložených obrazových metadat
rozpracováno, zůstatek:	15 464	inv. čísel (22 %)

Podsbírka Dokumentace VMP	14 877	inv. čísel (71 %),
což obnáší	19 775	ks vložených obrazových metadat
rozpracováno, zůstatek:	6 118	inv. čísel (29 %)

Podsbírka Písemnosti a tisky	32 126	inv. čísel (66 %),
což obnáší	76 016	ks vložených obrazových metadat
rozpracováno, zůstatek:	16 733	inv. čísel (34 %)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Skenování negativů	72	180	108	216	108	0	468	0	144	540	72	432	2 340
Plošné skenování A4, A3, A2 a více	2063	2859	3948	4052	3388	2626	2462	424	1969	41	1258	1132	26 222

Hlavním těžištěm prezentace v muzeích v přírodě jsou komplexní instalace v historických objektech, jejich hospodářském zázemí nebo v celé krajinné kompozici. Tato možnost je zásadně odlišuje od tzv. *kamenných muzeí*. Přesto muzeum využívá i možnost instalace klasických výstav, aby postihlo další skutečnosti, které v areálech z určitých důvodů prezentovat nelze.

Ve vstupním objektu muzea, tzv. Sušáku, se nachází několik sálů; nabídka expozic a výstav probíhá podle schváleného pětiletého plánu. Některé výstavy jsou jako doprovodný program navázány na organizaci pravidelných programů a festivalů.

Stálé expozice

Městečko pod Radhoštěm

Přízemí, Sušák

Autor: doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.

Rozsáhlá expozice dává nahlédnout do historie a běžného života východomoravského městečka Rožnov pod Radhoštěm, sleduje jeho proměny od dob, kdy byl vystavěn středověký hrad – sídlo rožnovských pánů. Představuje důležitá řemesla a průmyslová odvětví, která se zde v minulosti rozvíjela; seznamuje také s kulturním a společenským životem, s jazykem např. s existencí lázní a založením VMP.

Jak jde kroj, tak se stroj

1. patro, Sušák

Autorka: Mgr. Lenka Drápalová

Expozice představuje tradiční oděv na Valašsku, pracovní i sváteční, jak se proměňoval v průběhu celého roku i lidského života, materiály, ze kterých se vyráběl, způsoby, jakými se zdobil. Část expozice je věnována obnovení kroje ve 20. letech 20. století, na němž mělo nemalou zásluhu také VMP. Expozici uzavírá studijní depozitář.

Valašská dědina – opravdu zmizelý svět?

Dům Pod Strání

Autoři: Ing. Šárka Kramolišová, Mgr. Petr Lidák, Mgr. Radek Bryol, Ph.D. a PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Expozice je první zastávkou prohlídkové trasy Valašskou dědinou. Pomáhá návštěvníkům lépe vnímat prostředí, do něhož vstupují, a ukazuje, že lidský život vždycky byl a stále je založený na stejných pilířích. Jen jejich podoba se s generacemi mění.

Výstavy

Libušín znovuzrozený

Sušák

Autoři: Ing. Ladislav Ptáček, Ing. arch. Jaroslav Svěrek, Olga Holišová, Ing. Milan Gesierich

6. 8. 2020 – 18. 4. 2022

Výstava je věnovaná obnově národní kulturní památky Libušín po jeho vyhoření. Představuje šest let dlouhou cestu od požáru až k jeho znovuootevření a připomíná solidaritu lidí a institucí, kteří na obnovu přispěli finančními dary i morální podporou. Největší část výstavy představují samotné práce na obnově Libušína, od záchrany originálních prvků a jejich navrácení do objektu, ruční výrobu přesných kopií nedochovaných částí až po nové technologie, které bylo nutné do objektu dle současných norem instalovat.

Libušín znovuzrozený

Jiří Langer 85 let

1. patro, Sušák

Autoři: Bc. Milena Bahouňková,
Mgr. Radek Bryol, PhD.

od 7. 6. 2021

Výstava k 85. výročí narození Jiřího Langra připomněla jeho intenzivní zapojení do budování muzeí v přírodě v Československu a jeho přínos k souvisejícímu výzkumu tradiční stavební kultury a bydlení v Evropě. Představila ukázky dokumentárních fotografií a kreseb, které Jiří Langer za celou dobu svého působení pořídil.

Jiří Langer 85 let

Úroda z polí, zahrad a sadů aneb Valašský hortikomplex

Janíkova stodola, Dřevěné městečko

Autor: Miroslav Románek

9. – 17. 10. 2021

Výstava byla tematicky zaměřena na prezentaci původních zemědělských plodin pěstovaných v minulosti na Valašsku a taktéž na prezentaci současných odrůd okopanin, zeleniny a ovocných druhů a byla připravována ve spolupráci s Českým zahrádkářským svazem Vsetín. Pro veřejnost se uskutečnila odborná přednáška na téma *Krajové odrůdy ovoce na Valašsku*.

Výstavy zapůjčené nebo realizované ve spolupráci s jinými institucemi

Pod ochranou svatého Josefa

Panská sýpka, Dřevěné městečko

Autoři: David Stejskal; Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.; Mgr. Tomáš Dostál, DiS.; Ing. Jan Tippner, Ph.D.; Ing. Michal Kloiber, Ph.D.; Ing. Jaromír Milch, Ph.D.; Ing. Jan Baar, Ph.D.; Ing. Dominik Hess; Ing. Jan Zlámal; Luděk Dvořák; Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; Ing. Tomáš Kolář, Ph.D.; doc. Ing. Hanuš Vavrčík, Ph.D.

14. 8. 2020 – 2023

Výstava zprostředkovává příběh tesařského řemesla. Pojednává o vzdělávání tesařů a jejich cechovní organizaci, ale hlavní náplní je seznámení s nářadím, druhy dřeva a způsoby jeho opracování. K vidění jsou modely středověkých krovů a představeny jsou stopy opracování dřeva vybranými druhy seker. Výstava je jedním z výstupů projektu NAKI Mendelovy univerzity v Brně a Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AVČR.

Rožnovské slavnosti 2019 očima fotoklubu R9

Janíkova stodola

Autoři: členové fotoklubu R9

2.–7. 7. 2021

Pravidelná spolupráce s rožnovským fotoklubem R9 umožnila další pohled jeho členů na průběh festivalu *Rožnovské slavnosti* – tentokrát představila momenty z ročníku 2019.

Ve spolupráci s kulturní agenturou T-klub připravili pracovníci VMP dvě výstavy instalované na náměstí a městských výleповých plochách Rožnova pod Radhoštěm – jednalo se o volně přístupná místa, která nebyla omezena epidemickou situací. Prostřednictvím těchto instalací byly formou reprodukcí představeny sbírkové předměty VMP – obrazy zachycující zákoutí města v minulosti (*Rožnov pod Radhoštěm v obrazech*) a historické fotografie (*Jak se žilo před 100 lety*).

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Vzhledem k pokračující pandemii Covid-19 se v roce 2021 uskutečnilo 23 z celkového počtu 37 plánovaných pořadů *Valašského roku*. Na pořadech *Valašského roku 2021* se podílely všechny útvary VMP. V jarních měsících pracovníci připravili **sérii on-line aktivit, které nahrazovaly klasické zrušené pořady**. Tyto aktivity byly především zaměřeny na přípravu tradičních pokrmů, v průběhu roku pak přibližovaly různé činnosti v muzeu.

Letní nabídka pro širokou veřejnost byla v areálu Valašská dědina rozšířena o **komentované prohlídky** seznamující návštěvníky s bylinkami, valašskými bájemi a pověstmi nebo valašskými písněmi. V tomtéž areálu se uskutečnilo v několika termínech také **Prázdninové hraní – dílničky pro rodiny s dětmi**. Po úspěchu v předchozím roce byla v Dřevěném městečku opět k dispozici lušticí **příběhová hra *O pacholku Divínovi***.

Přehled návštěvnosti a tržeb z pořadů *Valašského roku* v roce 2021

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Svatojánský večer	18. 6.	621	43 030
Rožnovské slavnosti	2.–4. 7.	6 333	511 484
Národní muzeum se představuje	5. 7.	2 103	157 912
Zvonečkový jarmark	10.–11. 7.	3 850	308 012
Na vrcholu léta	17. 7.	1 420	106 532
Odpoledne s folklorním souborem	18. 7.	1 073	82 652
Romská píseň	24. 7.	1 206	92 004
Anenská pout'	25. 7.	2 766	159 494
Dny řemesel a setkání kovářů	31. 7. – 1. 8.	5 625	416 482
Jánošíkův dukát	6.–8. 8.	4 706	368 312
Starodávný jarmark	14.–15. 8.	8 166	633 306
Velké prádlo	21. 8.	1 544	119 364
Podzim na poli a v chalupě	11. 9.	990	69 370
Muzicírování se Soláněm	12. 9.	693	60 190
Běh rodným krajem Emila Zátopka	18. 9.	1 730	0
Podzimní putování s broučky	24. 9.	2 087	0
Regionální přehlídka dětských valašských souborů	25. 9.	975	81 960
Jsme stále mladí	28. 9.	688	57 360
Božská flétna	1.–2. 10.	490	37 090
Úroda z polí, zahrad a sadů	9.–17. 10.	1 262	82 810
Večer při svíčkách	4. 12.	72	8 220
Živý betlém	18.–19. 12.	891	55 390
Štěpánská koleda	26. 12.	332	25 910
Celkem		50 662	3 476 884

Velké prádlo

Folklorní festivaly

Mezinárodní folklorní festival Rožnovské slavnosti

Mezinárodní folklorní festival *Rožnovské slavnosti 2021* se uskutečnil ve dnech 2.–4. 7. už po jednačtyřicáté. Záštitu nad festivalem převzal ministr kultury ČR Lubomír Zaorálek, hejtman Zlínského kraje a starosta města Rožnov pod Radhoštěm Radim Holiš a hejtman Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák. Finančně se spolupodílelo MKČR a Město Rožnov pod Radhoštěm. Festivalu se zúčastnilo téměř devět set účinkujících ze čtyřiaadvaceti souborů a pěti muzik. Součástí festivalu byla prezentace třinácti lidových výrobců a prodejců. Příprava festivalu byla ovlivněna nejistou situací v souvislosti s epidemií Covid-19, proto se programová rada festivalu zaměřila především na soubory z blízkého okolí.

Základní programová skladba zůstala obdobná jako v minulých letech, tedy programy jubilujících souborů a osobností. V letošním roce to byly soubory Javořina, Troják, Vonica, Javorník, z osobností Jaroslav Štika a Karel Pavlišník, připomenuto bylo také padesáté výročí otevření Valašské dědiny (programy *Chodníčky životů* a *Živoucí tradice*). Dále proběhly hudební pořady *Šel gajdoš chudě do světa* a *Besedování na hamru*, dětský pořad *Co se v mládí naučíš* a pořady věnované odzemku – závěrečné vystoupení *Školy mladých odzemkářů* a soutěž *Kdo vyskočí, ten je chlap!* Festival se představil i na rožnovském náměstí v pořadu *Pozdravy městu* a ukončen byl galaprogramem *...v dobrém se rozejdeme* a závěrečným *Ondrášovským putováním*.

Mezinárodní festival Romská píseň

V sobotu 24. 7. 2021 proběhl v Dřevěném městečku 27. ročník mezinárodního festivalu *Romská píseň*, který organizovala Demokratická aliance Romů se sídlem ve Valašském Meziříčí. Představily se v něm soubory a skupiny z ČR a Slovenska: Brilliant orchester z Banskej Bystrice, cimbálová muzika Polajka z Rožnova p. R., skupina Imperio z Přerova, skupina Romano Jilo z Brna, Giňovci z Opavy a kapela Gitans.

XXI. Mezinárodní festival slovenského folkloru Jánošíkův dukát

Festival se uskutečnil ve dnech 7. – 8. 8. 2021. Jeho pořadatelé byli Jánošíkov dukát z. s., Obec Slovákov v České republice, Folklorní spolek Púčík z Brna, NMvP, Svetové združenie Slovákov v zahraničí a město Rožnov pod Radhoštěm. Záštitu nad letošním festivalem převzali Radim Holiš, hejtman Zlínského kraje, a Milan Ján Pilip, předseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Vzhledem k epidemické situaci Covid-19 byl letošní ročník dvoudenní. Sobotní programový blok zahájil v Dřevěném městečku pořad dětských folklorních souborů *Zahrajme sa...*, následovalo vystoupení národnostních menšin *Aký kraj, taký mrav* a tradiční program *Od Tatier k Šumave*, v němž se představily soubory z ČR zpracovávající slovenský folklor. *Dedinka v údolí, biele domčeky* byl název autorského večerního pořadu Lucie Fabišikové. Poté už tradičně následovala večerní zábava *Při hudákoch*. Doprovodný program probíhal jen na paloučku, jeho součástí byla také malá škola hry na pastýřské nástroje *Fujaročka moja* a malá škola tance z Kubrej *Živá klenotnica*. V programové nabídce nechyběly ani v roce 2021 aktivity pro děti *Detský dvor*. Výstava fotografií se přesunula ze Sušáku na bannery v prostoru Dřevěného městečka. V neděli se festival přesunul na Valašskou dědinu. Na osmi stanovištích předvádělo dvanáct lidových výrobců svá řemesla, muzikanti a tanečníci dotvářeli příjemnou atmosféru v improvizovaných vystoupeních včetně odpolední školy tance u kovárny.

Náboženské obřady

Mše svatá v rámci Rožnovských slavností 2021

4. 7. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Mše svatá k výročí posvěcení kostela sv. Anny

26. 8. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Vzpomínka na ThDr. Vladimíra Petřeka

5. 9. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny a Valašský Slavín

Mše svatá za zesnulé pochované na Valašském Slavíně a dušičková pobožnost na hřbitově

2. 11. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Roráty – ranní mše svatá

4. 12. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Mše svatá – Svátek sv. Mládětek a mučedníků

27. 12. 2021

Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Remeslná dílna *Vánoční tvoření*

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Valašskou dědinou s lidovou písničkou

K tradiční programové nabídce VMP patří tzv. výchovně-vzdělávací pořady. Jejich cílem je nejen předání specifických znalostí, ale i praktické vyzkoušení různých aktivit, proto se jedná téměř výhradně o akce pro objednané školní a další zájmové skupiny. Koncepte nabídky vychází z cyklu výročních obřadů a obyčejů, čerpá z tradičních pracovních činností typických pro život na Valašsku v minulosti nebo navazuje na právě konané výstavy. Struktura programové nabídky je tedy z určité části stabilní, každoročně je však doplňována o nové pořady, a náplň osvědčených pořadů je průběžně aktualizována a obměňována.

V roce 2021 bylo v plánu 16 edukačních programů, bohužel z důvodu epidemie Covid-19 byly zrušeny jarní a v závěru roku také vánoční pořady. Některé byly termínově přesunuty do příznivějšího období (podzim), proto nabídka zůstala poměrně pestrá. Uskutečnil se také letní příměstský tábor a u některých programů se navýšil počet rezervačních míst, zpravidla v odpoledních hodinách.

Název	Termín	Návštěvnost [osoby]	Tržba [Kč]
Jak Valaši chovali včely	8.–10. 6.	376	11 840
Jakpak si hráli Valášci malí?	22.–25. 6.	245	7 310
Škola mladých odzemkářů	28. 6.–2. 7.		12 397
Příměstský tábor	19.–23. 7.	23	31 500
S písničkou a tancem Valašskou dědinou	14.–16. 9.	78	2 320
Za zvířátky na dědinu	21.–23. 9.	166	4 300
Co vařily naše babičky	12.–14. 10.	94	3 190
Libušín znovuzrozený	19.–21. 10.	20	800
Barvíř modrotisku	2.–4. 11.	133	5 200
Adventní a vánoční tvoření	23.–25. 11.	212	6 160
Řemeslné dílny – Tmavomodré řemeslo	3.–4. 11.	23	2 300
Řemeslné dílny – Vánoční tvoření	23.–25. 11.	20	250

ODBORNÁ KNIHOVNA

Knihovna muzea je **veřejně přístupnou knihovnou se specializovaným fondem**. Je budována v návaznosti na záměry obsažené ve zřizovací listině, především na kulturně-historickou a etnografickou dokumentaci sběrné oblasti Moravského Valašska, Těšínska a Kopanic. Shromažďuje fondy odborné literatury, sbírky tištěných památek a rozmanitých dokumentů. Od roku 2002 je zapsána MKČR do evidence jako Odborná knihovna Valašského muzea v přírodě, specializovaná knihovna. Je členěna na oddělení knih a periodik. Zahrnuje kromě všeobecných encyklopedií a slovníků, **knihy, časopisy a další materiály z oborů historie, etnologie, muzeologie, archeologie, přírodních věd, vlastivědy a umění**. Knihy, časopisy a ostatní tiskoviny jsou pořizovány v souladu s plány budování knižního fondu a s požadavky odborných pracovníků.

Knižní fond čítal k 31. 12. 2021 celkem 19 911 knižních jednotek a je zpřístupněn prostřednictvím on-line katalogu knihovnického systému Clavius.

Služby badatelům

Knihovna je veřejně přístupná celoročně každý pátek od 8:00 do 16:00 hodin. Knižní fond je zpřístupňován prezenčně a prostřednictvím on-line katalogu knihovnického systému Clavius. Součástí katalogu je i databáze ANAL, zpřístupňující články z vybraných časopisů a sborníků. Nejsou-li narušeny plánované úkoly, je po domluvě možný i jiný termín návštěvy. Otevírací doba a činnost knihovny se v roce 2021 řídila epidemiologickou situací a aktuálními nařízeními vlády.

Přehled badatelských návštěv v roce 2021

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Badatelé interní	28	28	28	29	29	29	29	29	28	0	0	0	258
Počet návštěv	12	16	11	9	12	8	15	14	17	0	0	0	114
Interní výpůjčky	111	121	83	54	91	102	112	124	189	0	0	0	987
Badatelé externí	30	30	31	31	32	33	33	33	32	0	0	0	285
Počet návštěv	10	13	9	0	13	11	13	16	12	0	0	0	97
Prezenční výpůjčky	141	162	93	0	89	92	101	134	157	0	0	0	969
Meziknihovní výpůjčky služba – svazky	3	5	5	0	0	0	6	0	1	0	0	0	20

GENEALOGICKÉ CENTRUM VALAŠSKA

Posláním Genealogického centra Valašska je zkoumat, shromažďovat, uchovávat, zpracovávat a prezentovat veřejnosti **genealogický a historicko-demografický materiál vztahující se k regionu Valašsko**, tj. nejvýznamnější části sběrné oblasti VMP **se zvláštním zaměřením na ranou užitou občanskou genealogii**, od nejstarších počátků valašských rodů až do roku 1789. Obsahuje soubor zpracovaných rodných listů z oblasti regionu Valašsko včetně zpracování katastrů (genealogický most 1656–1789), je součástí podsbírky *Písemnosti a tisky*. Interní databáze *jmenný rejstřík* je pro badatele zpřístupňována prezenčně a obsahuje více jak 96 500 evidenčních čísel rodných (populačních) listů včetně Registru znásobených příjmení – 8 500 evidenčních čísel.

V rámci zkvalitňování odborné databáze **proběhly dílčí výzkumy** zaměřené **na doplňování dalších údajů** a informací tematicky zaměřené na **dokumentaci rožnovských barvířů**. Badatelské služby byly omezeny epidemiologickou situací, takže poradenství, školení pro zájemce z řad laické veřejnosti, excerptce z matričních materiálů a revize externisty vytvořených rodokmenů probíhaly výlučně písemnou a elektronickou formou

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Moravské Valašsko spadá do oblasti Karpatského oblouku a hornatý ráz zdejší krajiny ovlivnil způsob života místního obyvatelstva ve všech jeho aspektech, včetně tradičního způsobu hospodaření. Navzdory drsnému podnebí a neúrodné půdě se tato oblast stávala obyvatelnou a obhospodařovanou krajinou.

V horských oblastech převažovalo salašnictví, které umožňovalo získávat z nehostinných hor maximální užitek. V 17. a 18. století měla téměř každá horská vesnice několik set kusů ovcí. Nově příchozí obyvatelé postupně káceli části lesů na horských stráních a na mýtinách pak budovali své příbytky. Tzv. pasekářskou kolonizací se rozšiřovaly již existující obce na úpatí hor a vznikaly nové osady, jejichž obyvatelé hospodařili na dělených polnostech.

O tato historická fakta se opírá i činnost VMP a jeho snaha po **rekonstrukci historického prostředí a modelu krajiny** v rámci expozičních areálů. Údržbu zemědělských a zelených ploch zajišťuje Zemědělské oddělení, jehož hlavním úkolem je **péče o jednotlivé areály muzea, zeleň, sadovnické úpravy, sezónní výsadby, rekultivační práce, prořezávky porostů a udržování pozemků přiléhajících k muzeu**, jejichž celková výměra je kolem 80 ha. Nedílnou součástí práce Zemědělského oddělení je **prezentace tradičního zemědělství** valašského regionu, která probíhá především v největším areálu muzea, ve Valašské dědině, na úsecích rostlinné a živočišné výroby.

Chov zvířat

Chov zvířat je zaměřen zejména na domácí zvířata, která byla v minulosti charakteristická pro valašské usedlosti a způsoby hospodaření. V areálu Valašské dědiny je chováno stádo původního **plemene ovčí Valaška**. Jedná se o udržovací chov původního národního plemene, které je zapsáno v Evropské genové knize a v rámci ČR tvoří tzv. genetický zdroj *Národního programu pro uchování a využití genetických zdrojů hospodářských a užitkových zvířat*. V roce 2021 bylo ve VMP chováno 26 bahnic, 22 jehňat a jeden plemenný beran.

Muzeum chová pár koní – **valacha plemene Slezský norik a klisnu plemene Norik**. Koně jsou využívány na polní práce při obdělávání ukázkových políček a dále během sezóny pro vyjížďky bryčkou pro návštěvníky muzea. Z dalších druhů hospodářských zvířat může návštěvník v areálu Valašské dědiny shlédnout ve chlévech a na pastvinách **skot, prase domácí, kozu domácí bílou s kozlem, hrabavou a vodní drůbež, osla a králíky**.

 Sklizeň Inu

Pěstování rostlin

Rostlinná výroba je zejména zaměřena na prezentaci pěstování tradičních zemědělských plodin, tzv. starých a krajových odrůd, a na prezentaci tradičního způsobu hospodaření, včetně zajištění krmivové základny pro chovaná hospodářská zvířata.

V rámci spolupráce s výzkumnými ústavami a institucemi sdružujícími se pod Centrální genovou bankou v Praze-Ruzyni a Výzkumným ústavem bramborářským Havlíčkův Brod jsou na políčkách a v tzv. vzorkovně pěstovány a návštěvníkům představeny tradiční zemědělské plodiny: **obiloviny, okopaniny, luskoviny, technické plodiny, aromatické a léčivé rostliny, okrasné a hrnkové rostliny**.

Součástí areálu Valašská dědina je **ucelená živá sbírka starých a krajových odrůd ovocných dřevin**, ve které je zastoupena odrůdová skladba jádřovin a peckovin z etnografické části Valašska.

Ostatní činnosti

Při výrobě krmivové základny pro hospodářská zvířata bylo v roce 2021 vyprodukováno celkem 562 q sena. V rámci *Projektu péče o stromy a zabezpečení bezpečnosti návštěvníků* bylo pokračováno ve **zdravotních a bezpečnostních ořezech stromů** v areálech VMP. V jarním a podzimním období byla provedena **dosadba mladých ovocných stromků a výsadba sazenic jehličnanů a listnatých stromů** v lesních školkách. Zemědělské oddělení se také podílelo na rekultivacích a přípravách pozemků souvisejících s výstavbou nového areálu Kolibiska a bylo založeno nové ukázkové políčko u nově postaveného chlívku z Nového Hrozenkova – Pod Babínkem. V době od 17. 6. do 2. 8. 2021 proběhla na zemědělském oddělení individuální odborná praxe patnácti studentů Střední školy zemědělské a přírodovědné v Rožnově pod Radhoštěm.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Technický útvar NMvP zajišťuje každoročně jak investiční činnost spočívající ve výstavbě nových objektů, až už expozičního nebo provozního charakteru, tak v rekonstrukci existujících objektů. Některé akce jsou financovány z investičních dotací MKČR, ostatní pokrývá VMP z vlastního rozpočtu nebo z grantů. Další oblastí práce Technického útvaru je stavební údržba ve všech areálech muzea a v provozním zázemí.

Investiční činnost

Výstavba depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm

Registrační číslo:	CZ.06.3.33/0.0/0.0/17_099/0007885
Identifikační číslo:	EDS/SMVS 134V711000024
Realizace:	2020–2023
Předpokládané náklady:	177 mil. Kč vč. DPH, z toho strukturální fondy EU IROP 50 mil., ostatní dotace z MKČR

V roce 2021 se podařilo získat **finanční prostředky** ze zdrojů Evropské unie v rámci **programu IROP** na výstavbu nové budovy depozitáře v areálu VMP ve Frenštátě pod Radhoštěm. Nový depozitář má významně rozšířit kapacitu pro šetrné uložení sbírkových předmětů muzea, které se momentálně nacházejí v nevyhovujících prostorech objektů lidové architektury a betonových hal, v nichž nelze klima regulovat vůbec nebo pouze omezeně.

Stavební záměr je přístavbou stávajícího objektu depozitáře. **Dispozice** je propojena spojovacím krčkem na úrovni 2. NP obou částí. Dispozičně využívá přístavba principu „**kubus v kubusu**“, tzn., že depozitní prostory jsou situovány do nitra dispozice a okolo těchto prostor je ze všech stran vytvořen tepelněizolační filtr v podobě chodeb a ve vertikálním směru v podobě dutiny dvouplášťové střechy. Depozit v přízemí je navržen jako nedělený halový prostor, který je členěn pouze výškově, a to vložením mezaninu. Dále se zde bude nacházet dočasný depozitář, technické a hygienické zázemí a příjmový depozitář. Ve 2. NP se nachází plošně identický depotní prostor, který bude členěn dle druhů sbírek. Tyto depozity budou vybaveny pojezdovými regálovými systémy. Dále se zde nachází technické zázemí vzduchotechniky, hygienické zázemí a skladový prostor pro potřeby kurátorů.

V průběhu roku 2021 **proběhla výběrová řízení** na manažera projektu, autorský dozor, technický dozor, koordinátora BOZP. Bylo započato s výběrem dodavatele stavebních prací. Předpoklad zahájení výstavby byl leden 2022 a dokončení je plánováno na listopad 2023.

Projekt Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě

Identifikační číslo: KU-CH1-009

Předpokládané náklady: 31,2 mil. Kč, financováno částečně z fondů EHP a Norských fondů a MKČR

Záměrem projektu je **zvýšení ochrany jedinečného sbírkového fondu Národního muzea v přírodě**. Projekt se soustředí na **rozvoj bezpečnostních systémů** zejména s ohledem na ochranu sbírky jeho největší pobočky, tedy VMP, a to v oblasti prevence vzniku požáru, krádeží, vandalizmu, terorizmu a ostatních nezákonných činností. Projekt zároveň řeší vybudování pultu požární ochrany, který bude umístěn ve VMP.

1. 4. 2021 byla NMvP schválena žádost o grant v rámci **Programu Kultura** financovaného z **Fondů EHP a Norských fondů 2014–2021**. Pro zabezpečení sbírek byla NMvP přidělena částka 28 019 000 Kč, tj. 90 % celkových způsobilých výdajů. Na základě tohoto rozhodnutí byla realizována **veřejná zakázka na zpracování projektové dokumentace**. Za pravidelných konzultací a dle požadavků NMvP zpracovala vybraná firma **projektovou dokumentaci pro stavební povolení**. Byl proveden projekční návrh, realizace billboardu a jeho instalace ve VMP.

Dále probíhala jednání se členy organizačního výboru Generální konference ICOM Prague 2022 o uspořádání konference ve VMP na téma zabezpečení sbírek v muzeích v přírodě, která se uskuteční v srpnu 2022 jako součást post-konferenčních exkurzí v rámci zmíněné Generální konference.

Nový přístřešek u Sušáku

Přístřešek u Sušáku

Náklady: 3,3 mil. Kč, financováno z rozpočtu NMvP

K vybudování přístřešku u vstupní budovy Sušáku bylo pristoupeno s cílem **zkvalitnění návštěvnického zážitku ve VMP**. V přízemí Sušáku se nalézají pokladny a jen velmi omezený prostor pro **shromažďování návštěvníků**, kteří zde čekají na prohlídku Mlýnské doliny nebo se připravují na prohlídku některého z dalších areálů. Také se zde shromažďují školní třídy čekající na začátek edukačních programů. Nový přístřešek vyřešil nedostatek míst k sezení a čekání za každého počasí – za deště i prudkého letního slunce.

Se stavbou se započalo v listopadu 2020, práce byly dokončeny v červnu 2021 před hlavní turistickou sezónou. Koncept přístřešku vychází z dobového konstrukčního řešení stávající stavby. Jedná se o železobetonový skeletový monolit s dřevěnými stropy a střešní konstrukcí. Součástí prostoru je i stání pro jízdní kola.

Výkup fojtství z Jasenné čp. 60

Náklady: 5,7 mil. Kč, financováno z dotace MKČR

V roce 2021 proběhl výkup fojtství z Jasenné od bývalých majitelů s převodem do vlastnictví NMvP a příprava projektové dokumentace pro opravu stavby a vybudování návštěvnického zázemí. Záměrem NMvP je prezentovat tento objekt veřejnosti s dochovanou autenticitou dispozičního členění a na svém původním místě. Otevření objektu pro návštěvníky se očekává v roce 2025.

Výstavba nového WC v areálu Mlýnská dolina

Předpokládané náklady: 3,3 mil. Kč, financováno z dotace MKČR

Jelikož byla Mlýnská dolina jediným areálem bez veřejných toalet, přistoupilo VMP k vybudování nového WC pro návštěvníky. V roce 2021 byla zpracována projektová dokumentace pro stavební povolení a proběhlo výběrové řízení na zhotovitele stavby, která bude dokončena v roce 2022.

Zabezpečení a oplocení areálu Kolibiska

Náklady: 12,5 mil., financováno z dotace MKČR

Projekt má za cíl zabezpečit budoucí nový areál VMP jednak pro ochranu nově budovaných expozičních objektů a jednak z hlediska zajištění bezpečnosti osob procházejících stavenišť. Jedná se o liniovou stavbu, jejíž trasování využívá stávající zelenou clonu a remízky a je vedeno s ohledem na konfiguraci terénu. Nové brány jsou umístěny na páteřních polních a lesních komunikacích, které územím procházejí. Oplocení je řešeno drátěným pletivem do výšky 160 cm s kovovými sloupky, forma oplocení je volena s ohledem na minimalizaci rušivého vlivu při pohledech na okolní krajinu a zabezpečení areálu proti vniknutí nepovolaných osob. Záměrem je, aby oplocení nebylo patrné a vynikla tím otevřenost krajiny a rozvolněnost pasekářského osídlení. Na oplocení je navázán kamerový systém CCTV na samostatných ocelových stožárech s propojením na bezpečnostní pult VMP.

Nové oplocení
budoucího areálu Kolibiska

Transfery a dostavby areálů

Transfer hájovny z Valašské Bystřice

Předpokládané náklady: 12,5 mil. Kč, financováno z rozpočtu NMvP

Jedná se o transfer revírního objektu, který byl umístěn ve Valašské Bystřici pod správou Lesů ČR, státní podnik. Vlivem nového stavebního záměru Lesů ČR byl objekt konstrukčně rozebrán a převezen do VMP. Objekt bude sloužit pro veřejnost jako expozice lesnictví s částečným zázemím pro zaměstnance v rámci nového areálu Kolibiska. V roce 2021 proběhla velká část stavebních prací. Objekt bude zkolaudován v roce 2022 a otevřen návštěvníkům v roce 2023.

Transfery dalších objektů pro Kolibiska

V roce 2021 začala v dílnách VMP rekonstrukce stodoly s chlévem z Horní Lomné, která byla do muzea převezena v předchozím roce. Dále byla realizována spodní stavba stodoly ze Starých Hamer s originálním kamenným klenbovým sklepem včetně výkopu, drenáží a terénních úprav.

V roce 2021 byly postupně rozebrány a převezeny do VMP Šarmanův chlév z Nového Hrozenkova – Vranče, Zimovisko z Nýdku-Střelmé a Chlév z Morávky-Byčince.

Transfer objektu ze Starých Hamer

Opravy expozičních objektů

Bez vlivu na zpřístupnění areálu návštěvníkům provádí Tehnický útvar pravidelnou **údržbu všech objektů včetně ošetření proti biotickým škůdcům a opravy**, mezi něž patří opravy a nátěry šindelových střech, opravy omítek, oken, dveří, líčení, kování, opravy pecí a kachlových kamen, komínových těles, lavic, hliněných mazanin, dřevěných okapů či mechování spár.

V roce 2021 byly opraveny **lamfešty v Mlýnské dolině**. V objektu **hamru** bylo opraveno druhé hamerní kladivo a elektrické rozvody. Byla také opravena mlatová podlaha a provedena nová výmalba.

Dále docházelo k opravám komunikací a pomoci při údržbě zeleně, opravám oplocení na zahrádkách, políčkách, ohradnicích a celkovém oplocení areálů.

Velkým projektem roku 2021 byla **oprava šindelových krytin** na objektech VMP financovaná ze zdrojů dotačního programu **IROP** s celkovými náklady 1 860 130 Kč. Předmětem projektu byla oprava střešní krytiny na dvou objektech v areálu Mlýnské doliny: mlýna z Velkých Karlovic a hamru z Ostravice. Dále byly opraveny střechy na pěti objektech usedlosti z Velkých Karlovic – Jezerného ve Valašské dědině.

Opravy provozních objektů

Bez vlivu na zpřístupnění areálu návštěvníkům byly provedeny následující údržbové práce: odvodnění nádvoří od dešťových vod u objektu Maměnka na Pustevnách, druhá etapa umytí a nátěr fasády na objektu Sušák, výměna rozvaděčů a elektrorozvodů v hamru a v kostele sv. Anny, opravy hydrantu a požárního vodovodu a preventivní údržba a kontrola zákonných revizí na objektu Libušín.

Projekční a inženýrská činnost

Kolibiska

VMP před několika lety zahájilo projekt přípravy nového areálu s názvem Kolibiska, který přirozeně naváže na Valašskou dědinu jako ukázka způsobu života v nejvyšších partiích okolních horstev. Nový areál se skládá z transferovaných objektů a z objektů, které jsou prezentovány jako vědecká rekonstrukce. V prostředí nového areálu jsou stavby postupně rozmístovány tak, aby jejich poloha odpovídala co nejdříveji původnímu místu a zároveň byly zachovány logické regionální souvislosti.

Během roku byla doměřena a dokreslena dokumentace posledních objektů pro transfer. V polovině roku byla **dopracována projektová dokumentace** jednotlivých staveb areálu Kolibisek, včetně vnitroareálových komunikací, inženýrských sítí a drobných expozičních prvků **pro sloučené územní a stavební řízení**. Součástí projektové dokumentace jsou nejen historické objekty, ale i novodobé funkční stavby jako je vstupní objekt od Jurkovičovy rozhledny nebo podzemní objekt bývalé vodárny.

Transfer objektu z Horní Lomné

WC Mlýnská dolina

Projekční oddělení se podílelo na studii objektu WC v Mlýnské dolině. Následně i na projektové dokumentaci pro stavební povolení, včetně specifikace vnitřního vybavení.

Údržba objektů v areálu VMP

V rámci VMP spočívala projekční činnost v projektech pro stavební povolení týkajících se výměny zdegradované střešní krytiny a opravy nátěrů šindelových střech, výměny dožilých dřevěných prvků, modernizace zázemí pro pracovníky VMP, obsluhu a návštěvníky.

Obnova fojtství z Jasenné

Projekční oddělení zpracovalo studii obnovy fojtství z Jasenné a následně také investiční záměr a projektovou dokumentaci pro stavební povolení na celkovou rekonstrukci objektu včetně vestavby zázemí a nové pokladny, parkovacího stání, přípojky nízkého napětí, zabezpečení objektu a přístupových cest.

Administrativní část

Přípravě projektové dokumentace předchází jednání s pracovníky Útvaru pro odbornou činnost a MC. Oddělení zajišťuje také **všechny práce související se stavebním řízením** (vyjádření správců sítí a dotčených orgánů, vyřízení závazných stanovisek Krajského úřadu Zlínského kraje – Oddělení památkové péče, CHKO Beskydy a Ministerstva životního prostředí, jednání s pracovníky NPÚ Kroměříž a Hasičského záchranného sboru). V rámci investičních akcí financovaných MKČR probíhala spolupráce s odborem investic a veřejných zakázek MKČR.

Oddělení zajišťovalo **autorský dozor na prováděných stavbách, přípravné práce pro kolaudaci staveb, nové investiční záměry a závěrečná vyhodnocení akcí**. Pracovníci oddělení dělali průběžnou fotodokumentaci realizace staveb a oprav, zakreslovali dokumentaci skutečného provedení stavby a účastnili se výběrových řízení.

Archiv stavební dokumentace

V rámci archivace byla vkládána do archivního programu Bach projektová dokumentace, která byla v průběhu roku zpracována zaměstnanci VMP nebo externími firmami. Do archivu byla ukládána dokumentace ke stavebnímu povolení v listinné podobě označená stavebním úřadem. Během roku byly zprostředkovávány návštěvy studentů a ostatních zájemců k nahlédnutí do projektové dokumentace historických objektů pro účel zpracování diplomových prací. Projektová dokumentace byla zapůjčována zaměstnancům VMP pro pracovní účely nebo pro realizaci oprav prováděných na expozičních objektech.

Truhlářská výroba

Částečné uvolnění pandemických opatření v průběhu hodnoceného období dopomohlo k pořádání alespoň částí kulturních akcí. Truhláři se aktivně podíleli na 23 programech *Valašského roku*. Mezi největší akce již tradičně patřily *Dny řemesel a setkání kovářů*, *Jánošíkův dukát* a *Starodávny jarmark*. Pro spokojenost návštěvníků muzea truhláři během roku v rámci běžné údržby postavili a uvedli do provozu historický kolotoč, do prostoru Dřevěného městečka umístili litinové lavice, které v sezóně zpříjemňují pobyt hostům muzea.

Výrobní část střediska byla zaměřena na výrobu sedacího nábytku. Např. šest nových sad venkovního nábytku již slouží v prostorách nově vybudovaného přístřešku u Sušáku. V rámci dovybavení Libušína oddělení dodalo nové servírovací stoly do Parmovy přístavby a selský stůl s lavicí do prostoru baru. Pro použití během programů *Valašského roku* byly vyrobeny nové kavárenské stolky a židličky. Pracovníky oddělení zaměstnala také výroba vánočních ozdob a betléma pro edukační programy.

V roce 2021 technický útvar zajistil **výběrové řízení na dodávku dřevoobráběcího stroje** pro truhlárnu. Tloušťkovací fréza (*protahovačka*) byl poslední stroj z poloviny minulého století, který na strojní dílně potřeboval zaměnit za novější verzi. Instalace stroje, v závěru roku 2021, jeho zapojení a zprovoznění provedl pracovník dodavatelské firmy, včetně zaškolení obsluhy.

Výroba nového nábytku

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AVČR	Akademie věd České republiky
CES	Centrální evidence sbírek
ČNS	Česká národopisná společnost
ČR	Česká republika
ČRo	Český rozhlas
ČT	Česká televize
ČTK	Česká tisková agentura
DKRVO	dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace
EPS	elektrická požární signalizace
EZS	elektronický zabezpečovací systém
CHKO	chráněná krajinná oblast
HMP	Hanácké muzeum v přírodě
OPS	Oddělení péče o sbírky
OS	organizační složka
MC	Metodické centrum pro muzea v přírodě
MKČR	Ministerstvo kultury České republiky
MPV	Muzeum v přírodě Vysočina
MPZ	Muzeum v přírodě Zubrnice
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKI	Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022
NMvP	Národní muzeum v přírodě
NPÚ	Národní památkový ústav
NÚLK	Národní ústav lidové kultury
PR	public relations
SR	Slovenská republika
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
ÚOP	územní odborné pracoviště
ÚTAM	Ústav teoretické a aplikované mechaniky
VMP	Valašské muzeum v přírodě

Národní
muzeum
v přírodě

výroční zpráva 20²¹

Výroční zpráva za rok 2021
Národní muzeum v přírodě

Zveřejněna dne 30. 6. 2022

Připravila:

PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost

Spolupracovali:

Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel

Ing. Věra Cáblová, náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku

Ing. Milan Gesierich, technický náměstek generálního ředitele

Ing. Jaroslav Polášek, náměstek generálního ředitele pro provoz

Ing. Věra Kmoníčková, ředitelka Muzea v přírodě Zubrnice

PhDr. Magda Křivanová, ředitelka Muzea v přírodě Vysočina

PhDr. Petr Vodešil, Ph.D., vedoucí Hanáckého muzea v přírodě

a další pracovníci Národního muzea v přírodě

Redakční spolupráce a korektury: Ing. Zdeňka Románková

Grafická úprava a sazba: Břetislav Vašek

Výroční zpráva je zveřejněna na www.nmvp.cz

